

Co-funded by
the European Union

Research report on girls and women involvement in sports

WOMAD

women against discrimination

Small scale partnership in sport

101089734

Contents

Introduction.....	3
General context; and Historical Developments.....	5
Selection of international documents-relevant for narrowing the gender gap in sport participation.....	9
Country case: Spain	12
Country case: Italy	16
Country case: Serbia.....	17
Country case: North Macedonia	19
Comparisons and conclusions.....	22
References:.....	25
ACKNOWLEDGEMENTS.....	27

Women inclusion in sport-case of Spain, Italy, Serbia and North Macedonia.

European and national practices of girls and women involved in sports. Comparative analysis of the differences and similarities in the partnering countries.

Introduction

European perspective on women in sport, especially in leading position is still very limited, unlike in the USA. This is not a numerical problem but a cultural problem, and it also involves the role of the media and issues of diversity. The issue of sports, we can't even console ourselves with the data from Europe, where there are very few countries in the world where women's empowerment in sports is well established. One of the few studies on this topic dates back to her 2015 and was conducted by the European Institute for Gender Equality. The ratio of women to men in top positions in continental Olympic organizations was distributed as follows: out of 4,444 chairpersons, 96% men and 4% women; vice President 91% men and 9% women. To improve this situation, the International Olympic Committee aims to achieve gender equality at the Olympic Games 2024 in Paris, which is not that impossible to achieve having in mind that the at Games in Tokyo there were around 48% women of the total number of athletes. Bigger challenge is the governing bodies, where in the international Olympic committee itself there are only 37.5% of female members, 33.3% women in the executive board, 47.8% in the committees and 53% in the administration of the Committee.

Sports and equal access to sports facilities for boys and girls is very important for development of all individuals. Along with the physical skills, sport adds benefit for physiological and other soft skills development. Active participation in sports activities,

that add to development of healthy habits and general health wellbeing, is crucial element in the growth of all children, regardless of the gender. The gender is a social construct that concerns both male and female, which should focus on the inequalities between men and women, rather than only female problems. From there, gender equality is in focus of the European union in general, and all the EU bodies that create socio-economic policies, that also includes the policies that are in place in the EU neighboring and candidate countries. Main focus of all the policies is the empowerment of people, especially women, to reach their full potential regardless of their background. In this context, sport is crucial in this process as sports can help individuals achieve excellence through different layers of impact. There are number of benefits from active sport participation of female, from social skills, through cognitive to overall health benefits. In particular, sport participation improves the health and wellbeing, improves gender equality, empowers, sets positive role models, educates, gives sense of belonging, has physiological benefits, which will contribute to future development of skills for higher employability and better prospects:

- Health and Well-being: helps overall psychological and physical health, by sustaining healthy body weight, good cardiovascular conditions and strong physiological endurance.
- Empowerment: it helps busting self-confidence, self-perceptions, self-esteem, quality of life, leadership, learning and practicing of risk taking, fast thinking, developing spatial intelligence, sense of accomplishment and belonging.
- Gender quality: women can participate and achieve excellence in sports as good as men can do, including taking leadership roles and creating wheels of positive change.
- Role models: this is highly correlated to the previous one, where women athletes set positive examples, inspire and serve as role models for young girls, proving that they can all achieve high scores if they are dedicated and persistent in their intentions.
- Education: active sports participation increases cognitive skills, dedication, discipline, coordination and time management, skills that play crucial role in also achieving education success and excellence.

- Physiological benefits: Sports participation has positive impact on the mental health, it reduces stress and depression, strong and healthy body, keeps the mind healthy.
- Economic empowerment: Along with learning important skills and endurance while practicing sports that are important in every segment of adult life, at some point in one is good enough it can also have direct economic benefit like becoming part of professional leagues and sponsorships.
- Community development: women's participation in sports brings sense of unity, brings people together and creates strong communities.

That been said, the main focus of this analysis is to provide country specific and comparative overview on the situation with women inclusion in sport-case of Spain, Italy, Serbia and North Macedonia, as an important segment for female empowerment and inclusion in all segments of life. It aims at reviewing key international and European documents and policies in order to set grounds for the country specific analysis. And in the end it attempts to summarizing the similarities and differences in the stages and approaches of the countries in interest, towards creating appropriate policies for improvement of the situation and narrowing the gender gap in sport participation in the countries of interest that can further be used by all key stakeholders in the field of sport and recreation.

General context; and Historical Developments

It was well believed that girls are less interested in sport, that's why there is less sport activities for girls and women. However, in the masculine world we are living, we are witnessing number of obstacles that are set for female's participation in different segments in life, including sports. Many activities were question of permission by the bodies lead by men. This is still the case in many countries, where for women questions men counterparts are in charge of decision making. The records of female struggle for equal participation in high level sports dates back to 1900 Olympic games in Paris, where

they were allowed to participate but only in two disciplines (grass tennis and golf), (Atansovski et al., 2014). Gender disparities are still present and deeply ingrained in many fields, whether overt (like participation) or covert (like how male and female athletes are portrayed). This is true even if the number of women participating in sport is rising both in Europe and globally. Just for illustration, we will address the female participation in sports, through Olympic games participation data, and female share in each edition:

Table 1: Share of female participation on the Olympic summer games over the years.

Year	Sports	Women's only Events	Mixed Events	Total events	% of women's only events	% of women's/mixed events	Women participants	% of women participants
1900	2	2	1	95	2.1	5.3	22	2.2
1904	1	3	0	95	3.1	6.4	6	0.9
1908	2	4	8	110	3.6	10.9	37	1.8
1912	2	5	6	102	4.9	10.8	48	2.0
1920	2	8	16	156	5.1	15.6	63	2.4
1924	3	10	4	126	7.9	11.1	135	4.4
1928	4	14	3	109	12.8	15.6	277	9.6
1932	3	14	4	117	12.0	15.4	126	9
1936	4	15	4	129	11.6	14.7	331	8.3
1948	5	19	5	136	14.0	17.6	390	9.5
1952	6	25	7	149	16.8	21.5	519	10.5
1956	6	26	9	151	17.2	23.2	376	13.3
1960	6	29	8	150	19.3	24.7	611	11.4
1964	7	33	11	163	20.2	27.0	678	13.2
1968	7	39	18	172	22.7	33.1	781	14.2
1972	8	43	20	195	22.1	32.3	1,059	14.6
1976	11	49	19	198	24.7	34.3	1,260	20.7
1980	12	50	19	203	24.6	34.0	1,115	21.5
1984	14	62	15	221	28.1	34.8	1,566	23
1988	17	72	14	237	30.4	36.3	2,194	26.1
1992	19	86	12	257	33.5	38.1	2,704	28.8
1996	21	97	11	271	35.8	39.9	3,512	34.0
2000	25	120	11	300	40.0	44.0	4,069	38.2
2004	26	125	10	301	41.5	44.9	4,329	40.7
2008	26	127	10	302	42.1	45.4	4,637	42.4
2012	26	132	8	302	43.7	46.4	4,676	44.2
2016	28	136	9	306	44.4	47.4	5,059	45
2020	33	156	18	339	46.0	51.3	5,457	47.8

Source: International Olympic Committee, 2023

Committee (IOC) show that with 47.8% in overall and only 46% in single gender event, of those competing in the 2020 Summer Olympic Games being women, there is now a broad gender-balanced level of participation

Figure 2: Share of female participation on the Olympic winter games over the years.

Year	Sports	Women's only Events	Mixed Events	Total events	% of women's only events	% of women's/mixed events	Women participants	% of women participants
1924	1	1	1	16	6.3	12.5	11	4.3
1928	1	1	1	14	7.1	14.3	26	5.6
1932	1	1	1	14	7.1	14.3	21	8.3
1936	2	2	1	17	11.8	17.6	80	12
1948	2	4	1	22	18.2	22.7	77	11.5
1952	2	5	1	22	22.7	27.3	109	15.7
1956	2	6	1	24	24.0	29.2	134	17
1960	2	10	1	27	35.7	40.7	144	21.5
1964	3	12	2	34	35.3	41.2	199	18.3
1968	3	12	2	35	34.2	40.0	211	18.2
1972	3	12	2	35	34.2	40.0	205	20.5
1976	3	12	3	37	32.4	40.5	231	20.6
1980	3	12	3	38	31.6	39.5	232	21.7
1984	3	13	3	39	33.3	41.0	274	21.5
1988	3	16	4	46	34.8	41.3	301	21.2
1992	4	23	3	57	40.4	45.6	488	27.1
1994	4	25	3	61	41.0	45.9	522	30
1998	6	29	3	68	42.0	47.1	787	36.2
2002	7	34	3	78	42.5	47.4	886	36.9
2006	7	37	3	84	44.0	47.6	960	38.2
2010	7	38	3	86	44.2	47.7	1,044	40.7
2014	7	43	6	98	44.9	51.0	1,121	40.3
2018	7	44	9	102	42.7	52.0	1,169	41
2022	7	46	12	109	42.2	53.0	1,267	44.7

Source: International Olympic Committee, 2023

Participation in Winter Olympic Games is slightly lower, with 44.7% overall participation and 42.2% in single gender event, of those participating in the latest edition being women, but nonetheless the level has been increasing since 1992, with the exception of a slight dip in 2014.

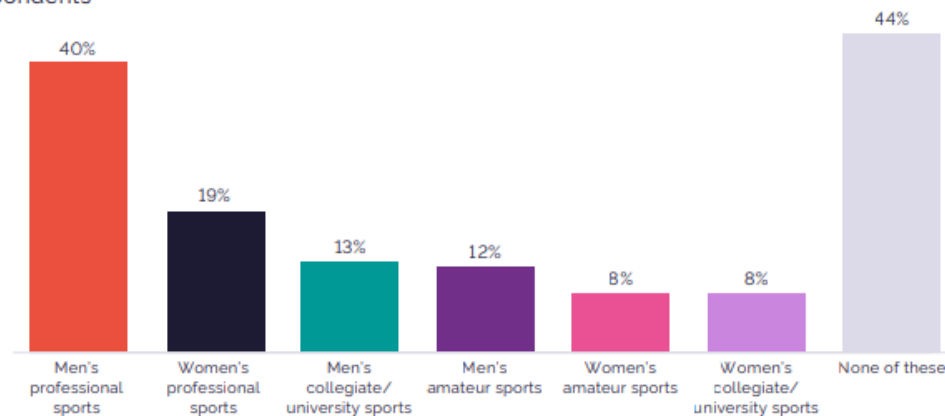
It is encouraging to observe gender gap narrowing with regards to participation in the elite sport events, however this is still not the case with the gender pay gap. Economically speaking, the difference between the earnings and pay of men and women in sports is also obvious. This is noticed on several levels, first is with regards to salaries, then the sums signed for sponsorships, endorsement and prize money. One example would be the prize money in Football world cup, the Women's prize money was US\$15 million, compared to US\$791 million for the 2018 Men's prize.

Atansovski et al., (2014). further outline that the situation in women's sports improved over the last 100 years, where women are more present in professional and high level

sports, however the general interest and publicity for female sport is still much lower than for male sport. The fact that female sports engagement is more recent than that of men may be one reason why it does not receive the same recognition as it deserves. Men's sports, for instance, receive a lot more coverage on television and in other media than women's sports, even though there should be roughly equal coverage of both sexes in the media. Furthermore, men are more likely to be in the top positions for management and training roles as well as for television interviews. The responsibility for promoting gender equality and equitable recognition of sporting accomplishments rests, in part, with the relevant authorities and media outlets' editorial practices.

Some figures showing the interest in male sports vs. female sport:

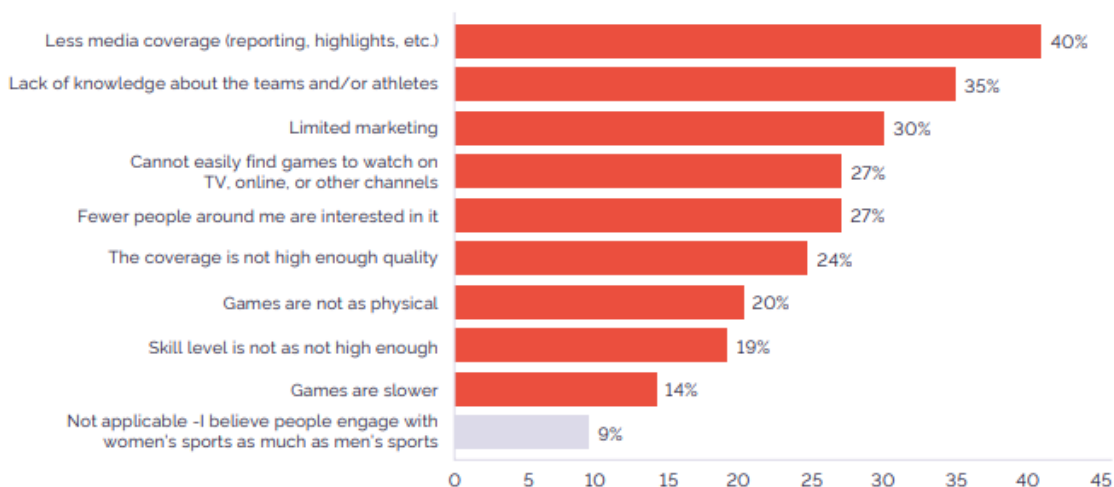
Figure 1: Which, if any, of the following sports do you watch or follow?
% of respondents

Source: WOMEN IN SPORT REPORT 2021 (page 7)

Figure 2: Which, if any, of the following, do you believe are reasons why people don't engage with women's sports as much as men's sports?

% of respondents

Source: WOMEN IN SPORT REPORT 2021 (page 13)

From the two figures up, we can conclude that there is significantly less interest in female sport, and as a reasons for that mainly is less media coverage, less media space in prime time, preference given on male sports over female sports for live broadcasts if two matches take place in parallel. There is less action and physical touches, that make sports less attractive for spectators, also games been said are slower and less interesting to follow.

Selection of international documents-relevant for narrowing the gender gap in sport participation

One important milestone in gender equality is the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW), from UN General Assembly in 1979, that points out that women and girls have equal rights with their male counterparts to take active participation in sports, and that must be supported by all the participating states.

The most progressive guide for advancing women's rights is the Beijing Platform for Action (BPfA), which was approved during the Fourth World Conference on Women in 1995. It specifically mentions sport and affirms everyone's worldwide right to access sport. Support should also be given to the advancement of women in all facets of athletics and physical activity, including coaching, training, and administration as well as participation at the national, regional, and international levels. The BPfA also demands the development of educational initiatives that would give women and girls of all ages equal access to sports participation possibilities. Furthermore, the BPfA identifies the negative stereotypes of male and female in decision making processes and sheds light on the underrepresentation of female in decision making position in many fields, including sports.

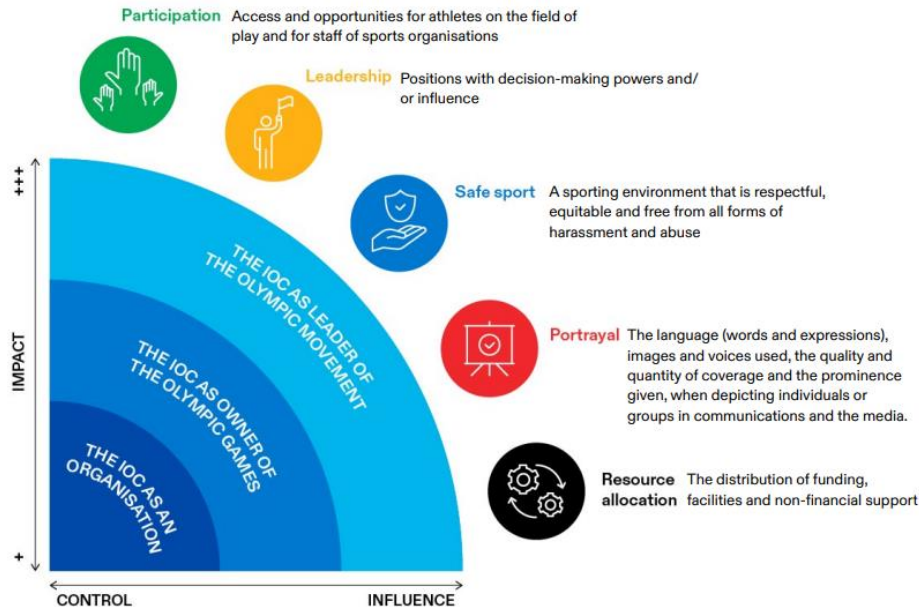
In 2006, UN General Assembly adopted the Convention on the Rights of persons with Disabilities (CRPD) that was addition to the first convention from 1979, and it reaffirms the article 30 from 1979, that everybody has the right to equally participate with other in sports and recreation.

The most recent document is the Sports for Generation Equality Initiative, established in 2020 under the auspice of UN Women: *"to accelerate progress on a set of common principles and aligned objectives that will harness the power of sport in making gender equality a reality in and through sport."* (p.1), aimed at tackling the most concerned areas with regards to sports and gender equality:

1. Promote women's leadership and gender equality in governance models
2. Prevent and respond to gender-based violence
3. Undertake to close the gap in investment in women's sport and promote equal economic opportunities for women and girls
4. Promote women's equal participation and bias free representation in media
5. Provide equal opportunities for girls in sports, physical activity and physical education

To foster gender equality, one more organization set strategic plan 2020-2024, that is the International Olympic Committee that focuses in 5 areas of work:

Figure 3: strategic framework

Source: Gender Equality & Inclusion Report 2021

In March 2022, the European Commission published the document “Towards gender equality in sport”, which includes recommendations and an action plan from the High-Level Group on Gender Equality in Sport. This report includes considerations, data, recommendations and best practices to promote gender equality in sport. It is important to note that this document is based on EU GAP III in purpose and focus and recognizes the following cross-cutting themes: Gender Mainstreaming, Gender Budgeting, Policy Monitoring, Evaluation and Research etc. It also highlights six key thematic areas of action of importance to authorities and sports associations:

1. Participation
2. Leadership
3. Coaching and officiating
4. Media coverage

5. Gender-based violence
6. Social and economic aspects

The European Institute for Gender Equality (EIGE)'s Gender Mainstreaming Platform addresses five key issues related to gender inequality in the field of sports policy:

1. Women's participation in sports activities.
2. Equal representation and gender considerations in decision-making.
3. Gender equality in sports training
4. Gender-based violence in and through sport
5. Gender stereotypes and the role of the media in sports.

There are more ongoing initiatives and active programs, but for the purpose of this analysis we only chose the several above. They give general framework of what is done and what has to be done in the field of women and girls in sport.

In the following of the analysis, we will continue with country specific analysis of the situation for women in sport. We will first give general countries overviews for the four countries in the focus of this analysis (Spain, Italy, Serbia and North Macedonia) and will attempt to point out the similarities, main differences and possible challenges for future policymaking and analysis.

Country case: Spain

Since 2015, 85% of sports organizations have recruited or increased the number of women in elected/appointed decision-making positions. Spain took different measures to ensure this. These associations include athletics, badminton, basketball, boxing, canoeing, cycling, horseback riding, fencing, gymnastics, handball, hockey, ice sports, judo, rowing, rugby, shooting, taekwondo, tennis, triathlon, volleyball, and weightlifting,

winter sports, and wrestling. 65% of these sports associations are committed to gender-sensitive election/appointment processes. 44% are organizing leadership training exclusively for women, and 30% are developing strategies to increase the number of women in decision-making positions.

The Olympic Committee also is very active in recruiting more female leaders. They organize training on leadership exclusively for women, carry out awareness campaigns, build networks for women in decision-making, develop mentorship programs for women and conduct research in this field.

The policies that took place to increase the number of female coaches 74% of sports organizations have implemented policies/measures to increase the number or recruitment of female coaches since 2015. These associations include athletics, badminton, basketball, boxing, canoeing, cycling, equestrian, fencing, gymnastics, handball, hockey, ice sports, judo, rugby, shooting, tennis, triathlon, weightlifting, winter sports, wrestling, etc. The action taken by most of these associations (60%) is to offer training courses exclusively for female trainers. Half of them have developed clear, gender-sensitive recruitment procedures and 30% have adopted a written action plan to increase the number of female trainers.

The same number also organizes awareness campaigns for women. The Olympic Committee provides resources for women coaches (e.g. designated funding, childcare while attending training seminars and in-competition coaching).

Measures/measures to increase the number of girls and women participating in sport and/or physical activity Since 2015, 82% of sports organizations have increased the number of girls and women participating in sport and/or physical activity.

Actions/measures are being implemented to increase numbers. These associations include archery, athletics, badminton, basketball, boxing, canoeing, cycling, fencing, golf,

gymnastics, handball, hockey, ice sports, rowing, rugby, sailing, shooting, tennis, triathlon, weightlifting, and winter sports.

Most of these organizations focus on providing equal access to sports facilities for both men and women. Almost two thirds of the organizations have financially support girls' and women's sport by funding specific projects, and half of associations have strategies for girls and women.

The High Council for Sports has been very active in implementing measures to increase the number of girls and women participating in sports and physical activity. The council has developed a comprehensive action plan, carried out awareness campaigns for girls and women, organized training seminars and workshops for coaches, provided funding for women's sport and increased access to sports facilities for men and women, in order to ensur equal access.

The Olympic Committee has been funding sports and physical activity for girls and women by funding specific projects.

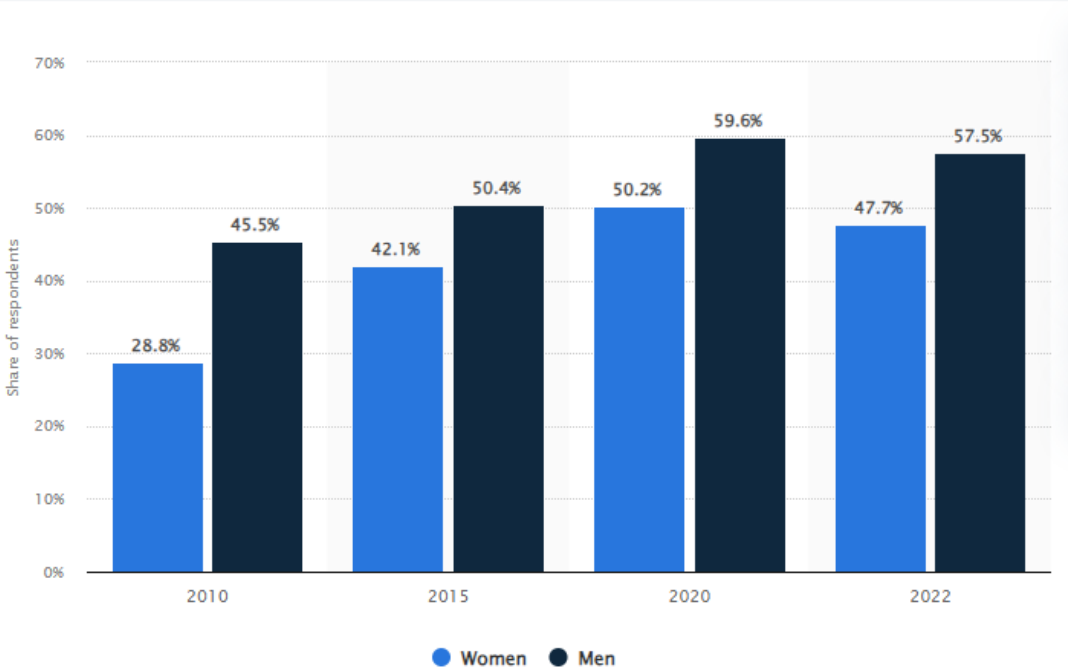
The measures taken by these associations are mainly related to financial support. Examples include targeted promotion of women's participation in international competitions, sponsorship of women's teams, and equal pay for athletes.

The High Council for Sports supports female athletes with children and helps them reconcile their sports career with their personal and professional life. Communication Guidelines of sports organizations have gender balance guidelines in their communication materials, including social media. Most of these guidelines prescribe gender balance in the various forms of communication issued by the association. This includes internal media, broadcasts, posters, publication of results, etc. Fencing has a women's team dedicated to spreading the news about women's fencing.

Sixty-seven percent of the six sports organizations with gender equality policies also have goals regarding gender representation in decision-making. Half of them have a goal of gender representation in the participation and content of communication materials produced by their organization. One third of sports organizations is taking positive action and have gender mainstreaming strategies in place.

Spanish sports are dominated by men. This is also reflected in the number of female vice presidents, with only 13% of women serving as vice presidents (2019). The Spanish Olympic Committee is an exception: its president is a man, but there is a gender balance among vice-presidents. Quarter of the association's board members are women. The percentage of registered female trainers is 29%, and the percentage of elite trainers is 19%. Only 22% have a specific written policy to promote gender equality in sport. 59% of organizations have a policy/action plan to prevent and combat gender-based violence, and 41% are taking action in this area. 74% of federations are taking steps to improve the gender ratio of coaches, and 82% are striving to increase the number of physically active girls and women.

Figure 4: Share of respondents who exercised every week in Spain between 2010 and 2022, by gender

Source: Statista 2023

From 2010 to 2020, the proportion of Spanish male and female respondents who are physically active increased significantly, but decreased slightly from 2020 to 2022. For example, nearly six in 10 men surveyed in Spain reported exercising at least once a week in 2020, an increase of about 14 percent from 2010, but by 2022 it decreased to 57.5%.

Country case: Italy

One of the slowest countries in closing the gender gap in sports in the European Union. Women participate with only 12% as a high level decision making members, they are less likely to take part of sport and leisure activities compared to their male counterparts. Yet, we must point out that in the recent years there is huge improvement in the situation. The presence of women in sports has increased both their direct participation in sports activities as athletes even at the highest level and the possibility of holding leadership positions and other very important roles in the world of sports, such as sports doctors and sports journalists. However, Italy ranks sixth from the bottom for the proportion of women in senior positions in national sports associations in the European Union, well below the average of 14%.

The number of women playing sports in Italy is increasing, numbering around 18 million, making up 48% of athletes and 60% of the female population. The gap that widens with age represents a generational and cultural divide that can be summed up in one word: Patriarchy. Fortunately, this trend is moving in the opposite direction, with more women exercising regularly. But we will have to wait at least another generation before these young athletes decide to continue to coach in their respective fields. Out of 4,708,741 registered athletes in 2019, only 28% were women, from that number only 19.8% were trainers, whereas in the managerial positions and association managers only 12.4% were women. For example, in football, out of 1 056 824 players, only 2% are women. Yet, it's

worth mentioning that this number looks very small, but if we look at the data through years, this is significant increase. For example, in 2018, the number of women playing football in Italy was 23 903, which is almost tripled relative to 20 years ago.

According to Statista, in 2019 the most popular sports for women and men in Italy were walking, running and jogging. In fact, about 45 percent of male and female respondents said they do either running, walking, or jogging for exercise. In the same year, out of 22 disciplines, only fitness, gymnastics/aerobics, and yoga/pilates had a higher proportion of female practitioners than male practitioners. They either had practiced yoga in the past, had never practiced but wanted to try it, or were practicing yoga or Pilates regularly during the study period.

In conclusion, effective legislative intervention by the Italian government and the sports regulatory system is now needed to reduce and completely eliminate gender discrimination in Italian sport. Women in particular remain underrepresented in sports administration. Some international sports organizations have provided important data showing that women continue to be underrepresented. In the sports sector, the introduction of gender targets and quotas to increase gender diversity in corporate management did not have a relevant positive effect.

Country case: Serbia

In Serbia, the number of females participate in sport is very low. According to the available statistics, only 10 % of women and 21% of girls are active in sports activities. Out of that numbers, only 14% are members of a sport club or federation, where 80% of the federation presidencies and vice presidencies are male. In two thirds of the sport federations, there are less than 40 % female members. The only federation with majority female members are the synchronized swimming and gymnastics. On the other hand, in

sports like football and cycling, women are less than 10 %. Only well balanced federation is the badminton, with 52% females.

Looking at the sport federation work and their agenda to decrease the gender imbalances, almost two third of the federation implemented some measures to work towards shrinking the gaps. Since 2015 following half of the federation undergo some training in gender equality, one third of the federations have developed strategy for increasing the number of women in governing bodies and they claimed this in their statutes. The last one was supported by the Ministry of Youth and Sport under the action plan "gender representation on boards" in the statutes of the organization.

In the same context, some of the federation undertook measures to increase the number of female coaches. Around 40% of them, athletics, canoeing, diving, golf, judo, rowing, sailing, volleyball, and wrestling, have managed to increase the number. But in around 60% of the federation there is active training or seminar on the gender equality issues.

Half of the federations also took active role in motivating girls and women to actively participate in sport activities, by ensuring equal access to boys and girls. More than 50% of them put in place written strategies. This was also put on higher level, i.e. the Ministry of Youth and Sport has also developed a strategy in this area, and another important body that got involved in the rising awareness is the Olympic committee through their campaigns.

Elite sport in Serbia is scoring well, that also lead to improve the situation for female athletes. About 40% of the federation made effort to improve the situation for female: athletics, basketball, football, judo, rowing, sailing, swimming, tennis and volleyball. That improvement is both in facilities and in findings that female athletes get for being active in sports and representing the country internationally.

However, the communication and media coverage is still misbalances, despites some written guidelines and communication strategies implemented by some of the federations, and the effort of several federations for equal coverage.

Country case: North Macedonia

Traditionally, sports in North Macedonia is dominated by men. There is a lack of recent evidence-based data on girls' and women's participation in sport in this country, and although some progress has been made in increasing awareness and support for gender equality in sport, there is still a lack of Improved programs are needed to address the problem. The patriarchal perception that sports are an activity for boys and men.

However, in the following we will try to summarize in a best manner all available data that we could acquire. According to a survey conducted in 2014, girls aged 15 to 29 participate significantly lower than that of boys, with 36.6% of girls being active compared to 63.4% are active. Young men are more likely than young women to spend time in sports and sports activities, doing more leisure time and fun activities, volunteering at youth centers, while young women are more likely to listen to music and spend time at youth centers. Similar results were found in the Time Use Survey (TUS) conducted by the State Statistics Office in 2014/2015. The survey showed that the girls spend more time on household activities, while boys and men engage in leisure activities such as sports.

There are some positive trends in the recent years, according to the Agency for Youth and Sports has registered new women's sports clubs and increasing women's participation in sports such as football. Only in the 2021/2022 season there are five new registered clus, along with several new women volleyball clubs. However, the statistics are very limited and we cannot see the trends over the years, since the way the legislations are when clubs are registered with the Agency for youth and sports, they do not differentiate between men and women sports clubs. A total of 1,505 female players are registered as football players in the Macedonian Football Association.

For a long time, there was no national women's volleyball team, but the Macedonian Volleyball Association has formed a national team for youth competitions up to the age of 19 with professional teams from several volleyball schools and male and female coaches.

Another significant challenge contributing to the decline in women's sports participation in North Macedonia is finance. Women's earnings in sports have declined significantly. This is especially important for female athletes who don't earn enough money in professional sports and must pursue other careers, which limits the time for trainings and perfecting skills and techniques in the sports field, which is essential for a successful and quality sports career.

The 2015 Gender Equality Index states that the proportion of women in leadership positions in national sports associations is the lowest among all other sectors of society. The largest gender gap is in the indicators measuring women's and men's participation in NSF's governing bodies and committees, shown in the subdomain "Social Power. " 91.1% of men are members, compared to just 8.9% of women in the sports world and its governing bodies in N. Macedonia. According to the Ministry of Labor and Social Policy, "the main priority in sport is to increase the proportion of women in leadership positions in all sports organizations". However, since the establishment of the Youth and Sports Agency, the government-appointed director-general has always been a man. Little effort has been made to address gender discrimination against women, including their underrepresentation in leadership positions. But it was all about raising awareness of the problem, not a political solution. On the last Olympic games, women's sports teams were primarily led by male coaches, with few female coaches in sports that have traditionally been considered "men's sports. " The number of female coaches in all sports in this country is severely underrepresented. Only a minority of employed coaches in professional sports are women. This lack of balance is due to several factors. Stereotypes about coaching as a male profession. Lack of institutional support for women pursuing

coaching careers. Organizational barriers exist in most sports organizations and the lack of female role models.

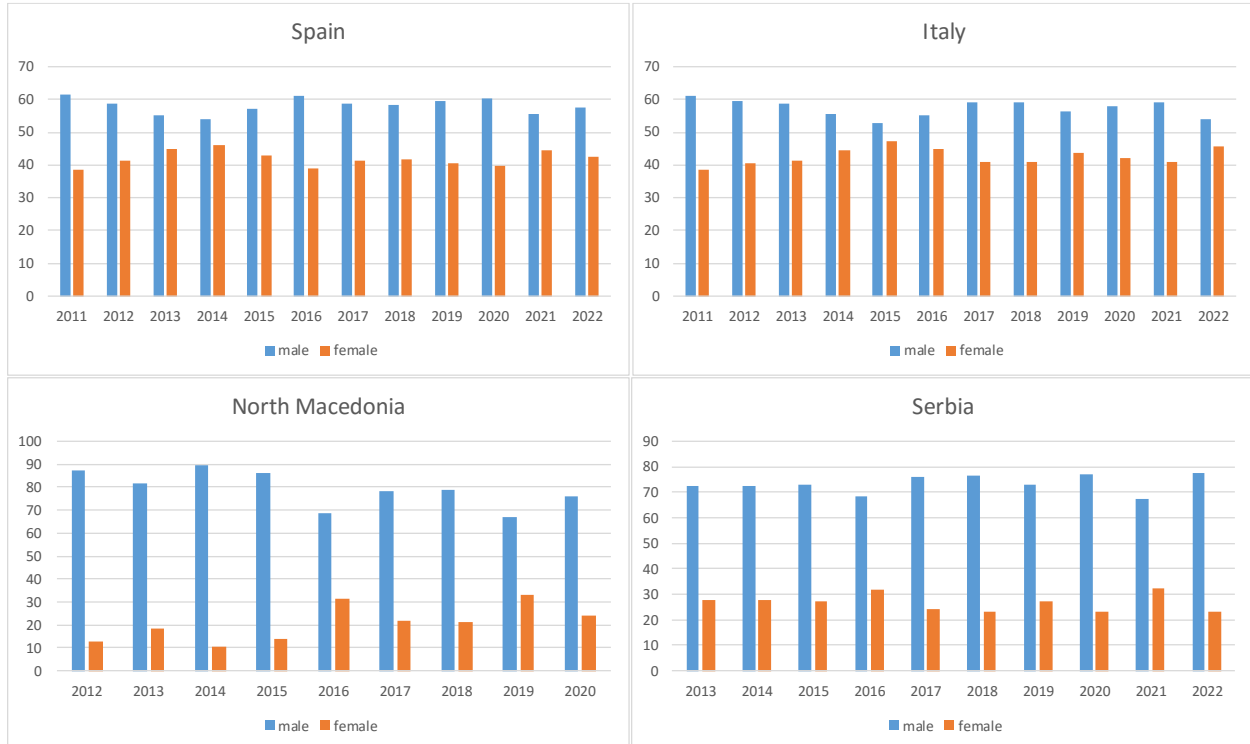
Gender stereotypes in sport and the role of the media Sports coverage in media is extremely powerful in shaping gender stereotypes and norms. While sports news coverage primarily focuses on men's achievements in sports, women and their achievements in sports are second only to those of men. Sports journalists have justified reducing their coverage of women's sports on the grounds, among other things, of low audience interest in women's sports, the low quality of women's competition, and the lack of success, especially at international level.

A media expert's presentation stated that the representation of women in sports media is determined by quality and success, not gender, which is an indicator of insufficient gender sensitivity and sensitivity. The analysis "Gender in the Media" 2021, published by the Audio-Visual Media Services Agency provides the most comprehensive overview of the situation regarding the representation of women's and men's sports, female and male athletes on Macedonian television: On nationally broadcasted television channels (MRT 1 and MRT 2), there is significantly more coverage of men's sports than women's sports, with approximately 80% of the sports media space devoted to men's sports, and his 82% of oral presentations. This suggests that national television is biased toward men and men's sports. Very few female sports journalists appear on national television. On MRT 1, approximately 81% of sports journalists were male, while in MRT 2 this proportion was approximately 88%. There were no women on MRT 3. There is an absolute preponderance of men appearing as sports experts on national television - more than 96% of sports experts on MRT 1 are male, while the other two This was not the case with public broadcasting.

Comparisons and conclusions

Like in many segments in modern living, in sports as well, gender gap issues are still present and persistent, despite many policies and measures put in place. However, from our analysis we can differentiate between EU countries (Spain and Italy) and non-EU countries (Serbia and North Macedonia). We have limited statistical data on the sports and sport workers in general, but the available data showed us that in the last 10 years' situation of women in sports improved over time. That improvement is more visible for Spain and Italy, where the official data on EUROSTAT suggested that gap between women and men in sport is decreasing (figure 5). However, we have limited data on the earnings gap. Contrary to that, for Serbia and North Macedonia we have situation where we notice slight improvement, but employment in sports is still massively dominated by men.

Figure 5: Share of employment in sports, by gender

Source: Eurostat

As we already outlined, all the countries in the analysis had policies in place for improving gender gap in sports. It is important to mention that in the worlds records, there is no example where women exceeded the men in sports, but there is continues decrease in the gap, and we must make sure that continues and eventually in near future the gaps close.

Measures and policies that Spain put in place to reduce the gender gaps in sports were successful, there is still difference between conditions for male and female athletes, however, majority of sports association adopted gender-sensitive election/appointment processes. Number of women in leadership training exclusively for women has increased significantly, and about 30% are developing strategies to increase the number of women in decision-making positions. The Olympic Committee has very proactive attitude in recruiting female leaders in different federation. Most of these organizations focus on providing equal access to sports facilities for both men and women. The High Council for Sports has been very active in implementing measures to increase the number of girls and women participating in sports and physical activity.

Measures that Italy put in place in the last years also give some positive outcome, but we must mention that Italy is one of the slowest countries in narrowing the gender gap in sports. Compared to Spain where the numbers are above 30%, in Italy women in decision making in sports is around 12%. The number of women playing sports in Italy is increasing, making up 48% of athletes and 60% of the female population. Effective legislative intervention by the Italian government and the sports regulatory system is now needed to reduce and completely eliminate gender discrimination in Italian sport.

Measures that Serbia put in place to fight gender gap in sports are showing some results, but the number of females participate in sport still is very low. According to the available statistics, only 10 % of women and 21% of girls are active in sports activities. There is whole action plan developed by the Ministry of Youth and Sport called "gender representation on boards" with sole purpose to support female position in sport and

increase women in decision making position in the federations and sport councils. In this context, some of the federation undertook measures to increase the number of female coaches (athletics, canoeing, diving, golf, judo, rowing, sailing, volleyball, and wrestling). Also, almost two thirds of the federations have active training or seminar on the gender equality issues and more than half of the federation put in place written strategies aimed at reducing gender gaps.

Measures that North Macedonia put in place to reduce the gender gaps in sports and improve the situation of women in coaching and decision making positions. We must point out that we based these conclusions on very limited data on girls' and women's participation in sport in this country. There are some positive trends in the recent years, according to the Agency for Youth and Sports has registered new women's sports clubs and increasing women's participation in sports such as football. Only in the 2021/2022 season there are five new registered football clubs, along with several new women volleyball clubs.

In all four countries of interest in the analysis, on different levels, yet important variable for the quality of professional athletes and women participation in sport are finances. But also media plays important role in inducing gender stereotypes in sport, by limited coverage and little attention given to female sports, relative to male.

All above been said, we can conclude that by giving appropriate finance and conditions for female sports, as we give to males, situation can improve faster and the benefits will be seen sooner for the whole society. As a result of our analysis on the condition in the four countries of interest, we can outline three recommendation points, that can be used as stepping stones for overall improvement.

- 1) Equal opportunities for female and male sports (this in context of court time, leadership positions, referees, media time and media promotion of female athletes, close the gap in investment in women's sport and promote equal economic opportunities for women and girls, give more decent finances for female spots and

female athletes, state plans for more professional female athletes, more practice facilities, equal prizes)

- 2) Remove traditional obstacles for women in sports (accommodate practice time to the traditional expectations for women in the society, ensure safe environment, prevent and respond to gender-based violence)
- 3) Sport as a tool for girls and women empowerment (promote women's leadership and gender equality in governance models, promote women's equal participation and bias free representation in media, provide equal opportunities for girls in sports, physical activity and physical education)

References:

1. UN Women (2021) Guidelines for Gender-Responsive Sports Organizations, Ankara: UN Women. [https://eca.unwomen.org/sites/default/files/Field%20Office%20ECA/Attachments / Publications/2021/7/UNWOMEN_Guidelines%20ENG-min.pdf](https://eca.unwomen.org/sites/default/files/Field%20Office%20ECA/Attachments/Publications/2021/7/UNWOMEN_Guidelines%20ENG-min.pdf).
2. Bailey, R, I. Wellard, and H. Dismore (2004) Girls' Participation in Physical Activities and Sports: Benefits, Patterns, Influences and Ways Forward, World Health Organisation. <https://www.icsspe.org/sites/default/files/Girls.pdf>.
3. Anastasovski, I. Nanev, L. Aleksovska ,Velichkovska, L. Stojanoska, Ivanova, T. (2014). Sport in Society (Attitudes and Proposals), Skopje: Academic Book, Faculty of physical education, sport and health, Geostrategic Institute GLOBAL, printing GINIS – Prilep, pg.55-60
4. Schmalz, D. and Kerstetter, D. (2006). Girlie girls and manly men: Children's stigma consciousness of gender in sports and physical activities. Journal of Leisure Research, 38(4), 536-557.
5. Kristin Wilde (2007). Women in Sport: Gender Stereotypes in the Past and Present, Internet text.
6. Women on Boards (2016). Gender Balance in Global Sport Report.
7. Forbes (2019), "The World's Highest-Paid Athletes", available at www.forbes.com/athletes/#507939b155ae and "Why Is Serena Williams The Only Woman On The List Of The 100 Highest-Paid Athletes?", available at <https://www.forbes.com/sites/kimelsesser/2019/06/14/why-is-serena-williams-the-only-woman-on-the-list-of-100-highest-paid-athletes/#332b875ffa98>
8. BBC (2015), "Men get more prize money than women in 30% of sports". Available at: www.bbc.co.uk/newsround/29789953

9. Forbes (2018), "The Evolution of FIFA World Cup Prize Money". Available at www.forbes.com/sites/niallmccarthy/2018/06/05/the-evolution-of-fifa-world-cup-prize-money-infographic/#29dfb11a6ca5.
10. <https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/cedaw.htm>
11. <https://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf>
12. UN Women (2020) Sports for Generation Equality Framework: Driving Implementation of the Beijing Platform for Action through the Power of the Sport Ecosystem. <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2020/3/news-sport-for-generation-equality>
13. International Olympic Committee (2022) Gender Equality and Inclusion Objectives 2021-2024, Lausanne. <https://stillmed.olympics.com/media/Documents/Beyond-the-Games/Gender-Equality-in-Sport/IOC-Gender-Equality-and-Inclusion-Objectives-2021-2024.pdf>
14. European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (2022) Towards More Gender Equality in Sport: Recommendations and Action Plan from the High Level Group on Gender Equality in Sport, Brussels. Available at: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/684ab3af-9f57-11ec-83e1-01aa75ed71a1>.
15. EIGE (2017) Gender in Sport. <https://eige.europa.eu/publications/gender-sport>
16. 1680971a6e (coe.int)
17. Micevski, I. (2021) Gender in the Media: Gender issues and the way women and men are represented in the sports program of the national terrestrial televisions, Agency for Audio and Audio Visual Media Services.
18. Council of Europe (2016) Gender equality in sport and the role of the media, factsheet.
19. Rajchevska, A. (2021) They are on the field, but not on TV, it is rarely reported on women in sports, MIA
20. Platform for Gender Equality (2019) Open letter to Agency for Youth and Sport, Association of Sport Journalists and Macedonian Olympic Committee.
21. UN Women North Macedonia (2022) Gender Equality in Sport in North Macedonia
22. International Olympic Committee (2023) Women in the Olympic Movement (factsheet)

ACKNOWLEDGEMENTS

The creation of the Research report, as part of the WOMAD project, was made possible through the collaborative efforts and dedication of numerous individuals and organizations. We extend our heartfelt gratitude to the following:

Project partners:

Spain – Sociedade Deportiva O Val de Naron

Serbia - Football Club Crvena Zvezda

Italy – EURO MAMME ASD

North Macedonia – Minority Leaders for Society - MLS

Contributors: We would like to express our sincere appreciation to all contributors, including Association for Economic Researchers – AER, football experts, gender equality experts, educators and parents, who generously shared their knowledge and experiences to enhance the report's effectiveness.

Funding source: The WOMAD project is co-funded under the Erasmus program as a small collaborative partnership in sport. We acknowledge the financial support provided by the Erasmus program, which enabled the realization of this initiative aimed at gender equality in sports.

The success of this project would not have been possible without the collective dedication of all involved parties. Thank you for being integral to the realization of the Research report on girls and women involvement in sports.

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority EACEA can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

Informe de investigación sobre la participación de las niñas y mujeres en el deporte

WOMAD

women against discrimination

Small scale partnership in sport

101089734

Contenido

Introducción	3
Contexto general y Evolución histórica.....	6
Selección de documentos internacionales relevantes para reducir la brecha de género en la participación deportiva.....	10
Caso del país: España	14
Caso de un país: Italia	18
Caso de país: Serbia.....	19
Caso de país: Macedonia del Norte.....	21
Comparaciones y conclusiones	24
Referencias:.....	28
AGRADECIMIENTOS.....	30

La inclusión de la mujer en el deporte: los casos de España, Italia, Serbia y Macedonia del Norte.

Prácticas europeas y nacionales de niñas y mujeres deportistas. Análisis comparativo de las diferencias y similitudes en los países asociados.

Introducción

La perspectiva europea sobre las mujeres en el deporte, especialmente en puestos directivos, sigue siendo muy limitada, a diferencia de lo que ocurre en Estados Unidos. No se trata de un problema numérico, sino cultural, y también tiene que ver con el papel de los medios de comunicación y con cuestiones de diversidad. En el tema del deporte, ni siquiera podemos consolarnos con los datos de Europa, donde hay muy pocos países en el mundo en los que la emancipación de la mujer en el deporte esté bien establecida. Uno de los pocos estudios sobre este tema se remonta a su 2015 y fue realizado por el Instituto Europeo para la Igualdad de Género. La proporción entre mujeres y hombres en los altos cargos de las organizaciones olímpicas continentales se distribuía de la siguiente manera: de 4.444 presidentes, 96% hombres y 4% mujeres; vicepresidente 91% hombres y 9% mujeres. Para mejorar esta situación, el Comité Olímpico Internacional pretende alcanzar la igualdad de género en los Juegos Olímpicos de 2024 en París, lo cual no es tan imposible de lograr teniendo en cuenta que en los Juegos de Tokio hubo alrededor de un 48% de mujeres sobre el total de atletas. Mayor reto suponen los órganos de gobierno, donde en el propio Comité Olímpico Internacional sólo hay un 37,5% de mujeres entre sus miembros, un 33,3% de mujeres en la junta ejecutiva, un 47,8% en los comités y un 53% en la administración del Comité.

El deporte y la igualdad de acceso a las instalaciones deportivas para chicos y chicas es

muy importante para el desarrollo de todos los individuos. Además de las aptitudes físicas, el deporte contribuye al desarrollo fisiológico y de otras aptitudes interpersonales. La participación activa en actividades deportivas, que contribuyen al desarrollo de hábitos saludables y al bienestar general, es un elemento crucial en el crecimiento de todos los niños, independientemente de su sexo. El género es una construcción social que concierne tanto a los hombres como a las mujeres, que debe centrarse en las desigualdades entre hombres y mujeres, y no sólo en los problemas femeninos. A partir de ahí, la igualdad de género está en el punto de mira de la Unión Europea en general, y de todos los organismos de la UE que crean políticas socioeconómicas, que también incluyen las políticas que se aplican en los países vecinos y candidatos de la UE. El objetivo principal de todas las políticas es capacitar a las personas, especialmente a las mujeres, para que alcancen todo su potencial, independientemente de su origen. En este contexto, el deporte es crucial en este proceso, ya que puede ayudar a las personas a alcanzar la excelencia a través de diferentes niveles de impacto. La participación activa de las mujeres en el deporte aporta numerosos beneficios, desde las habilidades sociales hasta los beneficios generales para la salud, pasando por los cognitivos. En particular, la participación deportiva mejora la salud y el bienestar, mejora la igualdad de género, empodera, establece modelos positivos, educa, da sentido de pertenencia, tiene beneficios fisiológicos, lo que contribuirá al futuro desarrollo de habilidades para una mayor empleabilidad y mejores perspectivas:

- Salud y bienestar: ayuda a la salud psicológica y física general, manteniendo un peso corporal saludable, buenas condiciones cardiovasculares y una gran resistencia fisiológica.
- Empoderamiento: ayuda a reforzar la confianza en uno mismo, la autopercepción, la autoestima, la calidad de vida, el liderazgo, el aprendizaje y la práctica de la asunción de riesgos, el pensamiento rápido, el desarrollo de la inteligencia espacial, el sentido del logro y la pertenencia.

- Calidad de género: las mujeres pueden participar y alcanzar la excelencia en el deporte tan bien como los hombres, incluso asumiendo funciones de liderazgo y creando ruedas de cambio positivo.
- Modelos de conducta: está muy correlacionado con el anterior, en el que las mujeres deportistas dan ejemplos positivos, inspiran y sirven de modelos de conducta para las jóvenes, demostrando que todas pueden alcanzar altas puntuaciones si son dedicadas y perseverantes en sus propósitos.
- Educación: la participación activa en deportes aumenta las habilidades cognitivas, la dedicación, la disciplina, la coordinación y la gestión del tiempo, habilidades que desempeñan un papel crucial para alcanzar también el éxito y la excelencia en la educación.
- Beneficios fisiológicos: La participación deportiva tiene un impacto positivo en la salud mental, reduce el estrés y la depresión, cuerpo fuerte y sano, mantiene la mente sana.
- Potenciación económica: Junto con el aprendizaje de habilidades importantes y la resistencia mientras se practica el deporte que son importantes en todos los segmentos de la vida adulta, en algún momento en uno es lo suficientemente bueno también puede tener beneficio económico directo como formar parte de ligas profesionales y patrocinios.
- Desarrollo comunitario: la participación de las mujeres en el deporte aporta sentido de unidad, une a la gente y crea comunidades fuertes.

Dicho esto, el objetivo principal de este análisis es proporcionar una visión general específica y comparativa de la situación de la inclusión de la mujer en el deporte en los casos de España, Italia, Serbia y Macedonia del Norte, como segmento importante para el empoderamiento y la inclusión de la mujer en todos los ámbitos de la vida. Su objetivo es revisar los principales documentos y políticas internacionales y europeos con el fin de sentar las bases para el análisis específico de cada país. Y, por último, intenta resumir las similitudes y diferencias en las fases y enfoques de los países en cuestión, con el fin de crear políticas adecuadas para mejorar la situación y reducir la brecha de género en la

participación deportiva en los países en cuestión, que puedan ser utilizadas por todas las partes interesadas en el ámbito del deporte y la recreación.

Contexto general y Evolución histórica

Se creía que las chicas estaban menos interesadas en el deporte, por eso hay menos actividades deportivas para chicas y mujeres. Sin embargo, en el mundo masculino en el que vivimos, somos testigos de una serie de obstáculos que se interponen a la participación de las mujeres en diferentes ámbitos de la vida, incluido el deporte. Muchas actividades eran cuestión de permiso por parte de los organismos dirigidos por hombres. Este sigue siendo el caso en muchos países, donde las mujeres cuestionan a sus homólogos masculinos en la toma de decisiones. Los antecedentes de la lucha de las mujeres por la igualdad de participación en los deportes de alto nivel se remontan a los Juegos Olímpicos de 1900 en París, donde se les permitió participar, pero sólo en dos disciplinas (tenis sobre hierba y golf), (Atansovski et al., 2014). Las disparidades de género siguen estando presentes y profundamente arraigadas en muchos ámbitos, ya sea de forma manifiesta (como la participación) o encubierta (como la forma en que se retrata a los atletas masculinos y femeninos). Esto es así aunque el número de mujeres que practican deporte esté aumentando tanto en Europa como en el resto del mundo. A título ilustrativo, abordaremos la participación femenina en el deporte, a través de los datos de participación en los Juegos Olímpicos, y la cuota femenina en cada edición:

Cuadro 1: Porcentaje de participación femenina en los Juegos Olímpicos de verano a lo largo de los años.

Year	Sports	Women's only Events	Mixed Events	Total events	% of women's only events	% of women's/mixed events	Women participants	% of women participants
1900	2	2	1	95	2.1	5.3	22	2.2
1904	1	3	0	95	3.1	6.4	6	0.9
1908	2	4	8	110	3.6	10.9	37	1.8
1912	2	5	6	102	4.9	10.8	48	2.0
1920	2	8	16	156	5.1	15.6	63	2.4
1924	3	10	4	126	7.9	11.1	135	4.4
1928	4	14	3	109	12.8	15.6	277	9.6
1932	3	14	4	117	12.0	15.4	126	9
1936	4	15	4	129	11.6	14.7	331	8.3
1948	5	19	5	136	14.0	17.6	390	9.5
1952	6	25	7	149	16.8	21.5	519	10.5
1956	6	26	9	151	17.2	23.2	376	13.3
1960	6	29	8	150	19.3	24.7	611	11.4
1964	7	33	11	163	20.2	27.0	678	13.2
1968	7	39	18	172	22.7	33.1	781	14.2
1972	8	43	20	195	22.1	32.3	1,059	14.6
1976	11	49	19	198	24.7	34.3	1,260	20.7
1980	12	50	19	203	24.6	34.0	1,115	21.5
1984	14	62	15	221	28.1	34.8	1,566	23
1988	17	72	14	237	30.4	36.3	2,194	26.1
1992	19	86	12	257	33.5	38.1	2,704	28.8
1996	21	97	11	271	35.8	39.9	3,512	34.0
2000	25	120	11	300	40.0	44.0	4,069	38.2
2004	26	125	10	301	41.5	44.9	4,329	40.7
2008	26	127	10	302	42.1	45.4	4,637	42.4
2012	26	132	8	302	43.7	46.4	4,676	44.2
2016	28	136	9	306	44.4	47.4	5,059	45
2020	33	156	18	339	46.0	51.3	5,457	47.8

Fuente: Comité Olímpico Internacional, 2023

El Comité Olímpico Internacional (COI) muestra que, con un 47,8% de mujeres en las pruebas generales y sólo un 46% en las pruebas de un solo género en los Juegos Olímpicos de Verano de 2020, la participación de hombres y mujeres está muy equilibrada.

Figura 2: Porcentaje de participación femenina en los Juegos Olímpicos de Invierno a lo largo de los años.

Year	Sports	Women's only Events	Mixed Events	Total events	% of women's only events	% of women's/mixed events	Women participants	% of women participants
1924	1	1	1	16	6.3	12.5	11	4.3
1928	1	1	1	14	7.1	14.3	26	5.6
1932	1	1	1	14	7.1	14.3	21	8.3
1936	2	2	1	17	11.8	17.6	80	12
1948	2	4	1	22	18.2	22.7	77	11.5
1952	2	5	1	22	22.7	27.3	109	15.7
1956	2	6	1	24	24.0	29.2	134	17
1960	2	10	1	27	35.7	40.7	144	21.5
1964	3	12	2	34	35.3	41.2	199	18.3
1968	3	12	2	35	34.2	40.0	211	18.2
1972	3	12	2	35	34.2	40.0	205	20.5
1976	3	12	3	37	32.4	40.5	231	20.6
1980	3	12	3	38	31.6	39.5	232	21.7
1984	3	13	3	39	33.3	41.0	274	21.5
1988	3	16	4	46	34.8	41.3	301	21.2
1992	4	23	3	57	40.4	45.6	488	27.1
1994	4	25	3	61	41.0	45.9	522	30
1998	6	29	3	68	42.0	47.1	787	36.2
2002	7	34	3	78	42.5	47.4	886	36.9
2006	7	37	3	84	44.0	47.6	960	38.2
2010	7	38	3	86	44.2	47.7	1,044	40.7
2014	7	43	6	98	44.9	51.0	1,121	40.3
2018	7	44	9	102	42.7	52.0	1,169	41
2022	7	46	12	109	42.2	53.0	1,267	44.7

Fuente: Comité Olímpico Internacional, 2023

La participación en los Juegos Olímpicos de Invierno es ligeramente inferior, con un 44,7% de participación global y un 42,2% en pruebas de un solo género, de los participantes en la última edición son mujeres, pero no obstante el nivel ha ido en aumento desde 1992, con la excepción de un ligero descenso en 2014.

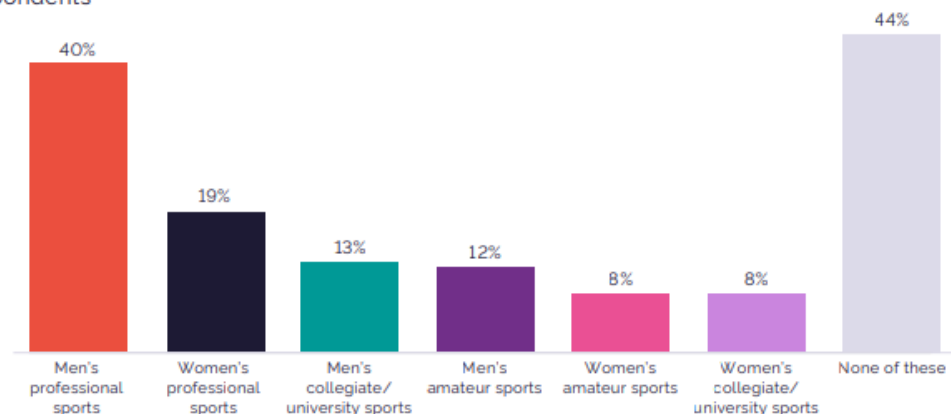
Es alentador observar que las diferencias entre hombres y mujeres se reducen en lo que respecta a la participación en los eventos deportivos de élite, pero no ocurre lo mismo con las diferencias salariales entre hombres y mujeres. Desde el punto de vista económico, la diferencia entre los ingresos y la remuneración de hombres y mujeres en el deporte también es evidente. Esto se nota a varios niveles, primero es en lo que respecta a los salarios, luego las sumas firmadas por patrocinios, avales y premios en metálico. Un ejemplo sería el precio del dinero en la Copa del Mundo de Fútbol, el precio del dinero de las mujeres fue de 15 millones de dólares, en comparación con 791 millones de dólares para el precio de los hombres en 2018.

Atansovski et al., (2014). señalan además que la situación del deporte femenino ha mejorado en los últimos 100 años, en los que las mujeres están más presentes en el deporte profesional y de alto nivel, aunque el interés general y la publicidad del deporte femenino siguen siendo mucho menores que los del deporte masculino. El hecho de que el compromiso deportivo femenino sea más reciente que el de los hombres puede ser una de las razones por las que no recibe el mismo reconocimiento que merece. Los deportes masculinos, por ejemplo, reciben mucha más cobertura en televisión y en otros medios de comunicación que los femeninos, a pesar de que debería haber más o menos la misma cobertura de ambos sexos en los medios de comunicación. Además, es más probable que los hombres ocupen los primeros puestos en las funciones de gestión y entrenamiento, así como en las entrevistas televisivas. La responsabilidad de promover la igualdad de género y el reconocimiento equitativo de los logros deportivos recae, en parte, en las autoridades competentes y en las prácticas editoriales de los medios de comunicación.

Algunas cifras que muestran el interés por el deporte masculino frente al femenino:

Gráfico 1: ¿Cuál de los siguientes deportes ve o sigue?

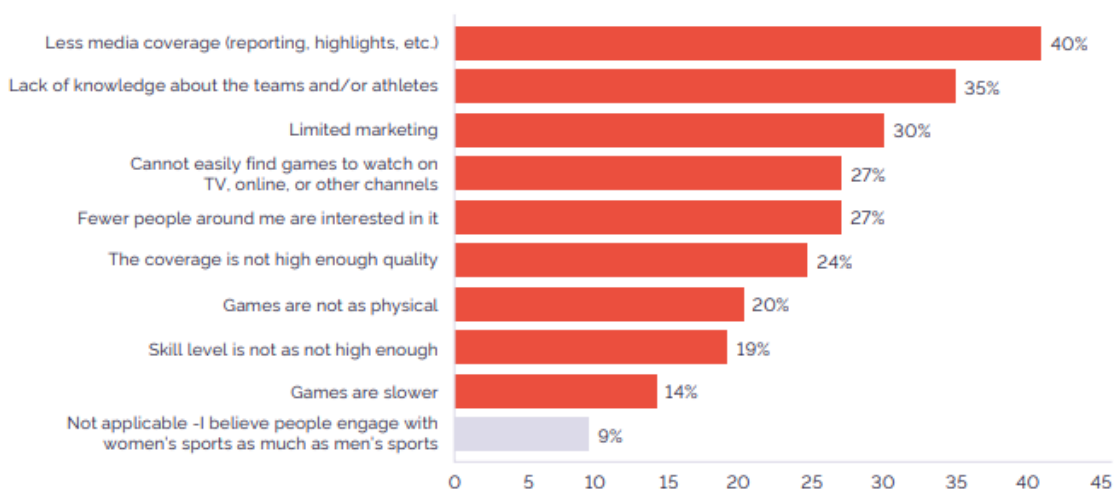
% of respondents

Fuente: INFORME SOBRE LA MUJER EN EL DEPORTE 2021 (página 7)

Gráfico 2: ¿Cuál cree que es la razón por la que la gente no practica el deporte femenino tanto como el masculino?

% of respondents

Fuente: INFORME MUJERES EN EL DEPORTE 2021 (página 13)

De las dos cifras anteriores, podemos concluir que hay un interés significativamente menor por el deporte femenino, y como razones para ello se encuentran principalmente una menor cobertura mediática, menos espacio en los medios de comunicación en horario de máxima audiencia, preferencia dada a los deportes masculinos sobre los femeninos en las retransmisiones en directo si se celebran dos partidos en paralelo. Hay menos acción y toques físicos, lo que hace que el deporte sea menos atractivo para los espectadores, también se ha dicho que los partidos son más lentos y menos interesantes de seguir.

Selección de documentos internacionales relevantes para reducir la brecha de género en la participación deportiva

Un hito importante en la igualdad de género es la Convención sobre la Eliminación de Todas las Formas de Discriminación contra la Mujer (CEDAW), de la Asamblea General de la ONU de 1979, que señala que las mujeres y las niñas tienen los mismos derechos que sus homólogos masculinos a participar activamente en el deporte, y que debe contar con el apoyo de todos los Estados participantes.

La guía más progresista para hacer avanzar los derechos de la mujer es la Plataforma de Acción de Pekín, aprobada durante la Cuarta Conferencia Mundial sobre la Mujer en 1995. En ella se menciona específicamente el deporte y se afirma el derecho mundial de todos a acceder a él. También debe apoyarse la promoción de la mujer en todas las facetas del atletismo y la actividad física, incluidos el entrenamiento, la formación y la administración, así como la participación a escala nacional, regional e internacional. La BPfA también exige el desarrollo de iniciativas educativas que permitan a las mujeres y niñas de todas las edades acceder en igualdad de condiciones a las posibilidades de participación deportiva. Además, la BPfA identifica los estereotipos negativos de hombres y mujeres en los procesos de toma de decisiones y arroja luz sobre la infrarrepresentación de las mujeres en los puestos de toma de decisiones en muchos campos, incluido el deporte.

En 2006, la Asamblea General de la ONU adoptó la Convención sobre los Derechos de las Personas con Discapacidad (CDPD), que complementa la primera convención de 1979 y reafirma el artículo 30 de 1979, según el cual toda persona tiene derecho a participar en igualdad de condiciones con las demás en actividades deportivas y recreativas.

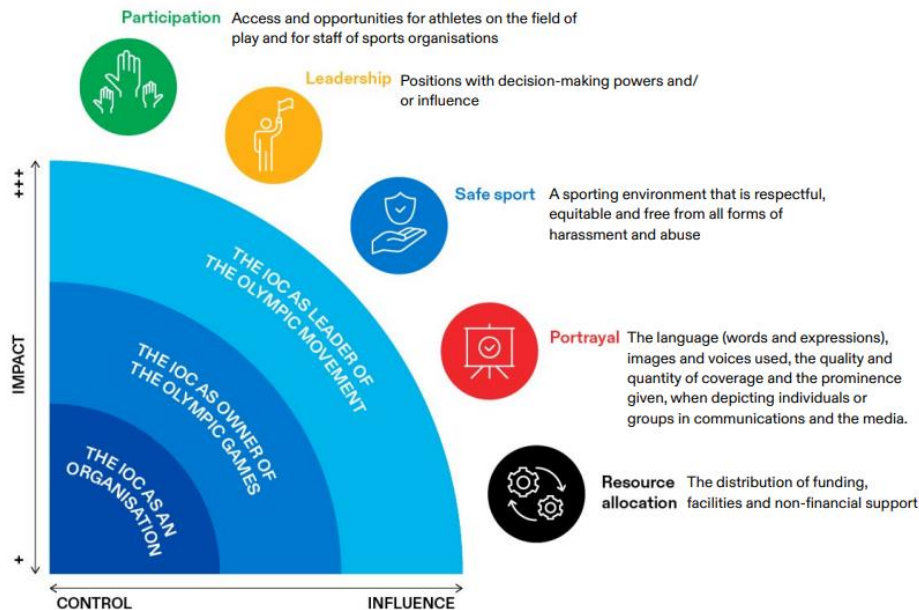
El documento más reciente es la Sports for Generation Equality Initiative, creada en 2020 bajo los auspicios de ONU Mujeres: *"acelerar el progreso en un conjunto de principios comunes y objetivos alineados que aprovecharán el poder del deporte para hacer realidad la igualdad de género en y a través del deporte"*. (p.1)., destinado a abordar las áreas más preocupantes en relación con el deporte y la igualdad de género:

1. Promover el liderazgo femenino y la igualdad de género en los modelos de gobernanza
2. Prevenir y responder a la violencia de género
3. Comprometerse a cerrar la brecha en la inversión en el deporte femenino y promover la igualdad de oportunidades económicas para mujeres y niñas.
4. Promover la igualdad de participación y la representación sin prejuicios de las mujeres en los medios de comunicación

- Ofrecer igualdad de oportunidades a las niñas en el deporte, la actividad y la educación física.

Para fomentar la igualdad de género, otra organización ha establecido un plan estratégico 2020-2024: el Comité Olímpico Internacional, que se centra en 5 áreas de trabajo:

Figura 3: marco estratégico

Fuente: Informe sobre igualdad de género e inclusión 2021

En marzo de 2022, la Comisión Europea publicó el documento "Hacia la igualdad de género en el deporte", que incluye recomendaciones y un plan de acción del Grupo de Alto Nivel sobre Igualdad de Género en el Deporte. Este informe incluye consideraciones, datos, recomendaciones y buenas prácticas para promover la igualdad de género en el deporte. Es importante señalar que este documento se basa en el GAP III de la UE en cuanto a su propósito y enfoque, y reconoce los siguientes temas transversales: Integración de la perspectiva de género, presupuestación con perspectiva de género, seguimiento de las políticas, evaluación e investigación, etc. También destaca seis áreas temáticas de acción clave de importancia para las autoridades y las asociaciones deportivas:

1. Participación
2. Liderazgo
3. Entrenamiento y arbitraje
4. Cobertura mediática
5. Violencia de género
6. Aspectos sociales y económicos

La Plataforma para la Integración de la Perspectiva de Género del Instituto Europeo de la Igualdad de Género (EIGE) aborda cinco cuestiones clave relacionadas con la desigualdad de género en el ámbito de la política deportiva:

1. Participación de las mujeres en actividades deportivas.
2. Igualdad de representación y consideraciones de género en la toma de decisiones.
3. Igualdad de género en la formación deportiva
4. Violencia de género en y a través del deporte
5. Estereotipos de género y papel de los medios de comunicación en el deporte.

Hay más iniciativas en curso y programas activos, pero a efectos de este análisis sólo elegimos los varios mencionados. Ofrecen un marco general de lo que se hace y lo que hay que hacer en el ámbito de las mujeres y las niñas en el deporte.

A continuación, continuaremos con el análisis de la situación de las mujeres en el deporte en cada país. En primer lugar, daremos una visión general de los cuatro países objeto de este análisis (España, Italia, Serbia y Macedonia del Norte) e intentaremos señalar las similitudes, las principales diferencias y los posibles retos para la elaboración de políticas y análisis futuros.

Caso del país: España

Desde 2015, el 85% de las organizaciones deportivas han contratado o aumentado el número de mujeres en puestos decisorios electos o designados. España adoptó diferentes medidas para garantizarlo. Estas asociaciones incluyen atletismo, bádminton, baloncesto, boxeo, piragüismo, ciclismo, equitación, esgrima, gimnasia, balonmano, hockey, deportes sobre hielo, judo, remo, rugby, tiro, taekwondo, tenis, triatlón, voleibol y halterofilia, deportes de invierno y lucha. El 65% de estas asociaciones deportivas están comprometidas con procesos de elección/nombramientos sensibles al género. El 44% organiza cursos de liderazgo exclusivamente para mujeres, y el 30% desarrolla estrategias para aumentar el número de mujeres en puestos de toma de decisiones.

El Comité Olímpico también es muy activo en la captación de más líderes femeninas. Organizan formación sobre liderazgo exclusiva para mujeres, llevan a cabo campañas de concienciación, crean redes para mujeres en la toma de decisiones, desarrollan programas de tutoría para mujeres y realizan investigaciones en este campo.

Las políticas que se llevaron a cabo para aumentar el número de entrenadoras El 74% de las organizaciones deportivas han aplicado políticas/medidas para aumentar el número o la contratación de entrenadoras desde 2015. Estas asociaciones incluyen atletismo, bádminton, baloncesto, boxeo, piragüismo, ciclismo, hípica, esgrima, gimnasia, balonmano, hockey, deportes sobre hielo, judo, rugby, tiro, tenis, triatlón, halterofilia, deportes de invierno, lucha, etc. La acción emprendida por la mayoría de estas asociaciones (60%) consiste en ofrecer cursos de formación exclusivos para entrenadoras. La mitad de ellas ha desarrollado procedimientos de contratación claros y sensibles al género, y el 30% ha adoptado un plan de acción escrito para aumentar el número de mujeres entrenadoras.

El mismo número organiza también campañas de sensibilización para mujeres. El Comité Olímpico proporciona recursos a las mujeres entrenadoras (por ejemplo, financiación específica, guardería mientras asisten a seminarios de formación y entrenamiento en competición).

Medidas/medidas para aumentar el número de niñas y mujeres que participan en el deporte y/o la actividad física Desde 2015, el 82% de las organizaciones deportivas han aumentado el número de niñas y mujeres que participan en el deporte y/o la actividad física.

Se están llevando a cabo acciones/medidas para aumentar su número. Estas asociaciones incluyen tiro con arco, atletismo, bádminton, baloncesto, boxeo, piragüismo, ciclismo, esgrima, golf, gimnasia, balonmano, hockey, deportes sobre hielo, remo, rugby, vela, tiro, tenis, triatlón, halterofilia y deportes de invierno.

La mayoría de estas organizaciones se centran en proporcionar igualdad de acceso a las instalaciones deportivas tanto a hombres como a mujeres. Casi dos tercios de las organizaciones han apoyado económicamente el deporte femenino y femenino financiando proyectos específicos, y la mitad de las asociaciones tienen estrategias para chicas y mujeres.

El Consejo Superior de Deportes ha sido muy activo en la aplicación de medidas para aumentar el número de niñas y mujeres que participan en deportes y actividades físicas. El Consejo ha desarrollado un plan de acción integral, ha llevado a cabo campañas de concienciación para niñas y mujeres, ha organizado seminarios y talleres de formación para entrenadores, ha proporcionado financiación para el deporte femenino y ha aumentado el acceso a las instalaciones deportivas para hombres y mujeres, con el fin de garantizar la igualdad de acceso.

El Comité Olímpico ha venido financiando el deporte y la actividad física de niñas y mujeres mediante la financiación de proyectos específicos.

Las medidas adoptadas por estas asociaciones están relacionadas principalmente con el apoyo financiero. Algunos ejemplos son la promoción específica de la participación femenina en competiciones internacionales, el patrocinio de equipos femeninos y la igualdad salarial de los atletas.

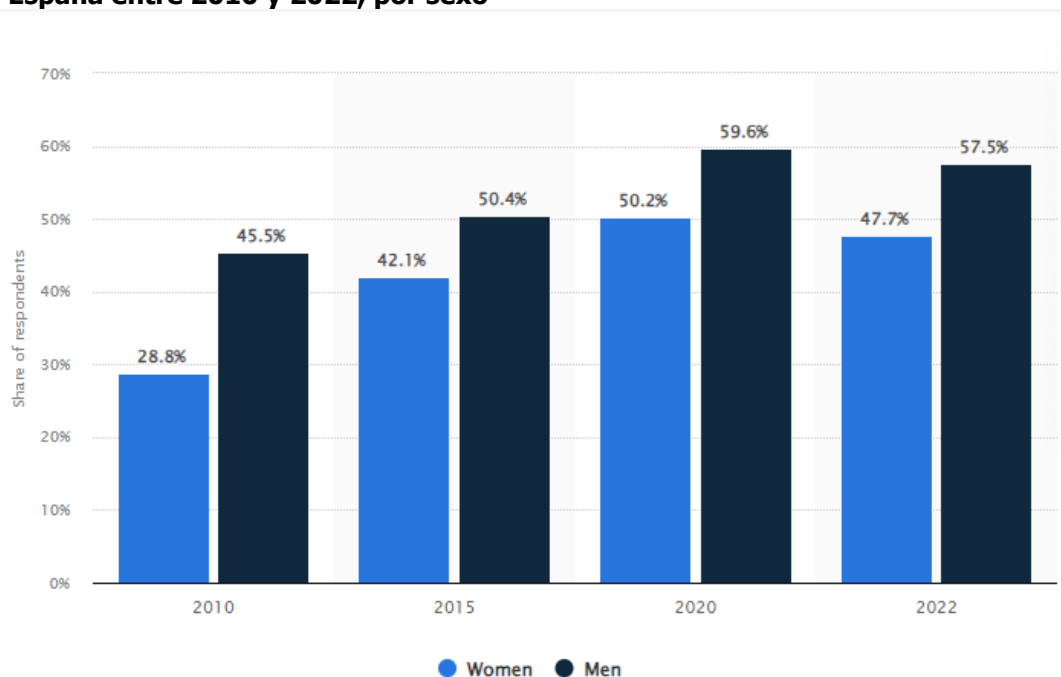
El Consejo Superior de Deportes apoya a las deportistas con hijos y les ayuda a conciliar su carrera deportiva con su vida personal y profesional. Directrices de comunicación Las organizaciones deportivas cuentan con directrices sobre el equilibrio de género en sus materiales de comunicación, incluidas las redes sociales. La mayoría de estas directrices describen el equilibrio de género en las distintas formas de comunicación emitidas por la asociación. Esto incluye los medios de comunicación internos, las retransmisiones, los carteles, la publicación de resultados, etc. La esgrima cuenta con un equipo femenino dedicado a difundir la esgrima femenina.

El 67% de las seis organizaciones deportivas con políticas de igualdad de género también tienen objetivos relativos a la representación de género en la toma de decisiones. La mitad de ellas tiene como objetivo la representación de género en la participación y el contenido de los materiales de comunicación producidos por su organización. Un tercio de las organizaciones deportivas está tomando medidas positivas y cuenta con estrategias de integración de la perspectiva de género.

El deporte español está dominado por los hombres. Esto también se refleja en el número de vicepresidentas, con solo un 13% de mujeres como vicepresidentas (2019). El Comité Olímpico Español es una excepción: su presidente es un hombre, pero hay equilibrio de género entre los vicepresidentes. La cuarta parte de los miembros de la junta directiva de la asociación son mujeres. El porcentaje de entrenadoras registradas es del 29%, y el

de entrenadoras de élite, del 19%. Sólo el 22% tiene una política escrita específica para promover la igualdad de género en el deporte. El 59% de las organizaciones tienen una política/plan de acción para prevenir y combatir la violencia de género, y el 41% están tomando medidas en este ámbito. El 74% de las federaciones está tomando medidas para mejorar la proporción de entrenadores por sexo, y el 82% se esfuerza por aumentar el número de niñas y mujeres físicamente activas.

Figura 4: Porcentaje de encuestados que hicieron ejercicio todas las semanas en España entre 2010 y 2022, por sexo

Fuente: Statista 2023

De 2010 a 2020, la proporción de hombres y mujeres españoles encuestados que son físicamente activos aumentó significativamente, pero disminuyó ligeramente de 2020 a 2022. Por ejemplo, casi 6 de cada 10 hombres encuestados en España declararon hacer ejercicio al menos una vez a la semana en 2020, lo que supone un aumento de alrededor del 14% respecto a 2010, pero en 2022 disminuyó hasta el 57,5%.

Caso de un país: Italia

Uno de los países más lentos de la Unión Europea a la hora de reducir las diferencias entre hombres y mujeres en el deporte. Las mujeres sólo participan con un 12% en la toma de decisiones de alto nivel y son menos propensas a participar en actividades deportivas y de ocio que sus homólogos masculinos. Sin embargo, hay que señalar que en los últimos años la situación ha mejorado mucho. La presencia de las mujeres en el deporte ha aumentado tanto su participación directa en actividades deportivas como atletas, incluso al más alto nivel, como la posibilidad de ocupar puestos de liderazgo y otros papeles muy importantes en el mundo del deporte, como médicos y periodistas deportivos. Sin embargo, Italia ocupa el sexto lugar por la cola en cuanto a la proporción de mujeres que ocupan cargos directivos en las asociaciones deportivas nacionales de la Unión Europea, muy por debajo de la media del 14%.

El número de mujeres que practican deporte en Italia va en aumento y ronda los 18 millones, lo que representa el 48% de los deportistas y el 60% de la población femenina. Esta diferencia, que aumenta con la edad, representa una brecha generacional y cultural que puede resumirse en una palabra: patriarcado. Afortunadamente, esta tendencia avanza en sentido contrario, con más mujeres que hacen ejercicio regularmente. Pero tendremos que esperar al menos otra generación antes de que estas jóvenes deportistas decidan seguir entrenando en sus respectivos campos. De los 4.708.741 deportistas inscritos en 2019, solo el 28% eran mujeres, de esa cifra solo el 19,8% eran entrenadoras, mientras que en los puestos directivos y gerentes de asociaciones solo el 12,4% eran mujeres. Por ejemplo, en el fútbol, de 1 056 824 jugadores, solo el 2% son mujeres. Sin embargo, vale la pena mencionar que este número parece muy pequeño, pero si nos fijamos en los datos a través de los años, se trata de un aumento significativo. Por ejemplo, en 2018, el número de mujeres que jugaban al fútbol en Italia era de 23 903, casi el triple que hace 20 años.

Según Statista, en 2019 los deportes más populares para mujeres y hombres en Italia fueron caminar, correr y trotar. De hecho, alrededor del 45% de los encuestados, hombres y mujeres, dijeron que hacían correr, caminar o trotar para hacer ejercicio. En el mismo año, de las 22 disciplinas, solo el fitness, la gimnasia/aeróbic y el yoga/pilates tenían una mayor proporción de mujeres practicantes que de hombres. O bien habían practicado yoga en el pasado, o bien nunca lo habían practicado, pero querían probarlo, o bien practicaban yoga o pilates con regularidad durante el periodo de estudio.

En conclusión, ahora es necesaria una intervención legislativa eficaz por parte del gobierno italiano y del sistema regulador del deporte para reducir y eliminar por completo la discriminación de género en el deporte italiano. Las mujeres, en particular, siguen estando infrarrepresentadas en la administración deportiva. Algunas organizaciones deportivas internacionales han proporcionado datos importantes que demuestran que las mujeres siguen estando infrarrepresentadas. En el sector del deporte, la introducción de objetivos y cuotas de género para aumentar la diversidad de género en la gestión empresarial no ha tenido un efecto positivo relevante.

Caso de país: Serbia

En Serbia, el número de mujeres que practican deporte es muy bajo. Según las estadísticas disponibles, sólo el 10% de las mujeres y el 21% de las chicas son activas en actividades deportivas. De esa cifra, sólo el 14% son miembros de un club o federación deportiva, donde el 80% de las presidencias y vicepresidencias de las federaciones son masculinas. En dos tercios de las federaciones deportivas, hay menos de un 40% de mujeres miembros. Las únicas federaciones con mayoría de miembros femeninos son las de natación sincronizada y gimnasia. En cambio, en deportes como el fútbol y el ciclismo, las mujeres son menos del 10%. La única federación bien equilibrada es la de bádminton, con un 52% de mujeres.

En cuanto al trabajo de las federaciones deportivas y su agenda para reducir los desequilibrios de género, casi dos tercios de las federaciones han aplicado medidas para reducir las diferencias. Desde 2015, después de que la mitad de las federaciones recibieran formación sobre igualdad de género, un tercio de las federaciones ha desarrollado una estrategia para aumentar el número de mujeres en los órganos de gobierno y lo ha declarado en sus estatutos. La última recibió el apoyo del Ministerio de Juventud y Deporte en el marco del plan de acción "representación de género en las juntas directivas" en los estatutos de la organización.

En el mismo contexto, algunas de las federaciones emprendieron medidas para aumentar el número de mujeres entrenadoras. Alrededor del 40% de ellas, las de atletismo, piragüismo, submarinismo, golf, judo, remo, vela, voleibol y lucha, han conseguido aumentar el número. Pero en alrededor del 60% de las federaciones hay formación activa o seminarios sobre cuestiones de igualdad de género.

La mitad de las federaciones también desempeñaron un papel activo a la hora de motivar a niñas y mujeres para que participaran activamente en actividades deportivas, garantizando el mismo acceso a niños y niñas. Más del 50% de ellas pusieron en marcha estrategias escritas. El Ministerio de Juventud y Deporte también ha desarrollado una estrategia en este ámbito, y otro organismo importante que ha participado en la concienciación es el Comité Olímpico a través de sus campañas.

El deporte de élite en Serbia está obteniendo buenos resultados, lo que también ha llevado a mejorar la situación de las atletas femeninas. Alrededor del 40% de las federaciones se han esforzado por mejorar la situación de las mujeres: atletismo, baloncesto, fútbol, judo, remo, vela, natación, tenis y voleibol. Esa mejora se produce tanto en las instalaciones como en los resultados que obtienen las atletas por participar activamente en el deporte y representar al país a escala internacional.

Sin embargo, la comunicación y la cobertura mediática siguen estando desequilibradas, a pesar de algunas directrices escritas y estrategias de comunicación aplicadas por algunas de las federaciones, y del esfuerzo de varias federaciones por lograr una cobertura equitativa.

Caso de país: Macedonia del Norte

Tradicionalmente, el deporte en Macedonia del Norte está dominado por los hombres. Faltan datos recientes basados en pruebas sobre la participación de chicas y mujeres en el deporte en este país, y aunque se han hecho algunos progresos en la concienciación y el apoyo a la igualdad de género en el deporte, siguen faltando Programas mejorados son necesarios para abordar el problema. La percepción patriarcal de que el deporte es una actividad para niños y hombres.

Sin embargo, a continuación, intentaremos resumir de la mejor manera posible todos los datos disponibles que hemos podido adquirir. Según una encuesta realizada en 2014, la participación de las chicas de entre 15 y 29 años es significativamente inferior a la de los chicos, ya que el 36,6% de las chicas son activas frente al 63,4%. Los hombres jóvenes son más propensos que las mujeres jóvenes a pasar tiempo en deportes y actividades deportivas, haciendo más tiempo libre y actividades divertidas, voluntariado en centros juveniles, mientras que las mujeres jóvenes son más propensas a escuchar música y pasar tiempo en centros juveniles. Resultados similares se encontraron en la Encuesta de Uso del Tiempo (EUT) realizada por la Oficina Estatal de Estadística en 2014/2015. La encuesta mostró que las chicas dedican más tiempo a las actividades domésticas, mientras que los chicos y los hombres se dedican a actividades de ocio como el deporte.

Hay algunas tendencias positivas en los últimos años, según la Agencia para la Juventud

y el Deporte se han registrado nuevos clubes deportivos femeninos y ha aumentado la participación de las mujeres en deportes como el fútbol. Sólo en la temporada 2021/2022 hay cinco nuevos clubs registrados, junto con varios nuevos clubes femeninos de voleibol. Sin embargo, las estadísticas son muy limitadas y no podemos ver las tendencias a lo largo de los años, ya que tal y como están las legislaciones cuando los clubes se registran en la Agencia para la juventud y el deporte, no diferencian entre clubes deportivos masculinos y femeninos. Un total de 1.505 jugadoras están inscritas como futbolistas en la Asociación de Fútbol de Macedonia.

Durante mucho tiempo no hubo una selección nacional de voleibol femenino, pero la Asociación de Voleibol de Macedonia ha formado un equipo nacional para competiciones juveniles hasta los 19 años con equipos profesionales de varias escuelas de voleibol y entrenadores masculinos y femeninos.

Otro reto importante que contribuye al descenso de la participación deportiva femenina en Macedonia del Norte es la financiación. Los ingresos de las mujeres en el deporte han disminuido considerablemente. Esto es especialmente importante para las atletas que no ganan suficiente dinero en el deporte profesional y deben seguir otras carreras, lo que limita el tiempo para entrenamientos y perfeccionamiento de habilidades y técnicas en el ámbito deportivo, lo que es esencial para una carrera deportiva exitosa y de calidad.

El Índice de Igualdad de Género de 2015 afirma que la proporción de mujeres en puestos directivos en las asociaciones deportivas nacionales es la más baja entre todos los demás sectores de la sociedad. La mayor brecha de género se da en los indicadores que miden la participación de mujeres y hombres en los órganos de gobierno y comités de las FNS, mostrada en el subdominio "Poder social". "91. El 91,1% de los hombres son miembros, frente a solo el 8,9% de las mujeres en el mundo del deporte y sus órganos de gobierno en Macedonia del Norte. Según el Ministerio de Trabajo y Política Social, "la principal prioridad en el deporte es aumentar la proporción de mujeres en puestos directivos en

todas las organizaciones deportivas". Sin embargo, desde la creación de la Agencia de Juventud y Deportes, el director general nombrado por el gobierno siempre ha sido un hombre. Se han hecho pocos esfuerzos para abordar la discriminación de género contra las mujeres, incluida su escasa representación en puestos directivos. Pero se trataba de concienciar sobre el problema, no de una solución política. En los últimos Juegos Olímpicos, los equipos deportivos femeninos estaban dirigidos principalmente por entrenadores masculinos, con pocas entrenadoras en deportes que tradicionalmente se han considerado "de hombres". "El número de mujeres entrenadoras en todos los deportes de este país está gravemente infrarrepresentado. Sólo una minoría de los entrenadores empleados en deportes profesionales son mujeres. Esta falta de equilibrio se debe a varios factores. Estereotipos sobre el entrenamiento como profesión masculina. La falta de apoyo institucional a las mujeres que se dedican al entrenamiento. Las barreras organizativas existentes en la mayoría de las organizaciones deportivas y la falta de modelos femeninos.

Los estereotipos de género en el deporte y el papel de los medios de comunicación La cobertura deportiva en los medios de comunicación es extremadamente poderosa a la hora de configurar los estereotipos y las normas de género. Mientras que la cobertura de las noticias deportivas se centra principalmente en los logros de los hombres en el deporte, las mujeres y sus logros en el deporte ocupan un segundo lugar después de los de los hombres. Los periodistas deportivos han justificado la reducción de su cobertura del deporte femenino alegando, entre otras cosas, el escaso interés del público por el deporte femenino, la baja calidad de la competición femenina y la falta de éxitos, especialmente a nivel internacional.

La presentación de un experto en medios de comunicación afirmó que la representación de las mujeres en los medios deportivos está determinada por la calidad y el éxito, no por el género, lo que es un indicador de la insuficiente sensibilidad y sensibilidad de género. El análisis "Género en los medios de comunicación" 2021, publicado por la Agencia de Servicios Audiovisuales de los Medios de Comunicación, ofrece la visión más

completa de la situación de la representación de los deportes femeninos y masculinos y de los atletas femeninos y masculinos en la televisión macedonia: En los canales de televisión de difusión nacional (MRT 1 y MRT 2), hay una cobertura significativamente mayor de los deportes masculinos que de los femeninos, con aproximadamente el 80% del espacio mediático deportivo dedicado a los deportes masculinos, y su 82% de presentaciones orales. Esto sugiere que la televisión nacional está sesgada hacia los hombres y los deportes masculinos. Muy pocas periodistas deportivas aparecen en la televisión nacional. En MRT 1, aproximadamente el 81% de los periodistas deportivos eran hombres, mientras que en MRT 2 esta proporción era de aproximadamente el 88%.

En MRT 3 no había ninguna mujer. Hay una preponderancia absoluta de hombres que aparecen como expertos deportivos en la televisión nacional - más del 96% de los expertos deportivos en MRT 1 son hombres, mientras que en las otras dos Esto no ocurrió en la radiodifusión pública.

Comparaciones y conclusiones

Al igual que en muchos segmentos de la vida moderna, también en el deporte los problemas de la brecha de género siguen estando presentes y son persistentes, a pesar de las numerosas políticas y medidas puestas en marcha. Sin embargo, a partir de nuestro análisis podemos diferenciar entre países de la UE (España e Italia) y países no pertenecientes a la UE (Serbia y Macedonia del Norte). Disponemos de pocos datos estadísticos sobre el deporte y los trabajadores del deporte en general, pero los datos disponibles nos muestran que en los últimos 10 años la situación de las mujeres en el deporte ha mejorado con el tiempo. Esa mejora es más visible en el caso de España e Italia, donde los datos oficiales de EUROSTAT sugieren que la diferencia entre mujeres y hombres en el deporte está disminuyendo (figura 5). Sin embargo, disponemos de pocos datos sobre la diferencia de ingresos. Por el contrario, en Serbia y Macedonia del Norte se observa una ligera mejora, pero el empleo en el deporte sigue estando dominado masivamente por los hombres.

Gráfico 5: Porcentaje de empleo en el deporte, por sexo

Fuente: Eurostat

Como ya hemos señalado, todos los países analizados contaban con políticas para mejorar la brecha de género en el deporte. Es importante mencionar que en los récords mundiales no hay ningún ejemplo en el que las mujeres hayan superado a los hombres en el deporte, pero la brecha sigue disminuyendo, y debemos asegurarnos de que continúe y, finalmente, en un futuro próximo las brechas se cierren.

Las medidas y políticas que España ha puesto en marcha para reducir las diferencias de género en el deporte han tenido éxito, aunque sigue habiendo diferencias entre las condiciones de los deportistas masculinos y femeninos. Ha aumentado significativamente el número de mujeres que reciben formación en liderazgo exclusiva para mujeres, y alrededor del 30% están desarrollando estrategias para aumentar el número de mujeres en puestos de toma de decisiones. El Comité Olímpico tiene una actitud muy proactiva en la contratación de mujeres dirigentes en diferentes federaciones. La mayoría de estas organizaciones se centran en proporcionar igualdad de acceso a las instalaciones

deportivas tanto a hombres como a mujeres. El Consejo Superior de Deportes ha sido muy activo en la aplicación de medidas para aumentar el número de niñas y mujeres que participan en deportes y actividades físicas.

Las medidas que Italia ha puesto en marcha en los últimos años también han dado algunos resultados positivos, pero debemos mencionar que Italia es uno de los países más lentos en la reducción de la brecha de género en el deporte. En comparación con España, donde las cifras superan el 30%, en Italia las mujeres en la toma de decisiones deportivas rondan el 12%. El número de mujeres que practican deporte en Italia va en aumento, constituyendo el 48% de los atletas y el 60% de la población femenina. Ahora es necesaria una intervención legislativa eficaz por parte del gobierno italiano y del sistema regulador del deporte para reducir y eliminar por completo la discriminación de género en el deporte italiano.

Las medidas que Serbia ha puesto en marcha para luchar contra la brecha de género en el deporte están dando algunos resultados, pero el número de mujeres que practican deporte sigue siendo muy bajo. Según las estadísticas disponibles, solo el 10% de las mujeres y el 21% de las niñas participan en actividades deportivas. Existe todo un plan de acción desarrollado por el Ministerio de Juventud y Deporte llamado "representación de género en los consejos" con el único propósito de apoyar la posición femenina en el deporte y aumentar el número de mujeres en puestos de toma de decisiones en las federaciones y consejos deportivos. En este contexto, algunas federaciones adoptaron medidas para aumentar el número de mujeres entrenadoras (atletismo, piragüismo, submarinismo, golf, judo, remo, vela, voleibol y lucha). Además, casi dos tercios de las federaciones han organizado cursos o seminarios sobre igualdad de género y más de la mitad de las federaciones han puesto en marcha estrategias escritas para reducir las diferencias entre hombres y mujeres.

Medidas que Macedonia del Norte puso en marcha para reducir las diferencias de género en el deporte y mejorar la situación de las mujeres en los puestos de entrenadoras y de toma de decisiones. Debemos señalar que basamos estas conclusiones en datos muy limitados sobre la participación de chicas y mujeres en el deporte en este país. Existen algunas tendencias positivas en los últimos años, según la Agencia para la Juventud y el Deporte se han registrado nuevos clubes deportivos femeninos y ha aumentado la participación de las mujeres en deportes como el fútbol. Solo en la temporada 2021/2022 hay cinco nuevos clubes de fútbol registrados, junto con varios nuevos clubes de voleibol femenino.

En los cuatro países de interés en el análisis, a diferentes niveles, una variable importante para la calidad de los atletas profesionales y la participación de las mujeres en el deporte son las finanzas. Pero también los medios de comunicación desempeñan un papel importante en la inducción de estereotipos de género en el deporte, por la cobertura limitada y la poca atención que prestan a los deportes femeninos, en relación con los masculinos.

Dicho todo lo anterior, podemos concluir que, si se conceden la financiación y las condiciones adecuadas a los deportes femeninos, al igual que a los masculinos, la situación puede mejorar más rápidamente y los beneficios se verán antes para toda la sociedad. Como resultado de nuestro análisis de la situación en los cuatro países de interés, podemos esbozar tres puntos de recomendación, que pueden servir de trampolín para una mejora general.

- 1) Igualdad de oportunidades para los deportes femeninos y masculinos (esto en el contexto del tiempo en cancha, puestos de liderazgo, árbitros, tiempo en los medios de comunicación y promoción mediática de las atletas femeninas, cerrar la brecha en la inversión en el deporte femenino y promover la igualdad de oportunidades económicas para las mujeres y las niñas, dar más finanzas decentes para los spots

femeninos y las atletas femeninas, planes estatales para más atletas femeninas profesionales, más instalaciones de práctica, igualdad de premios).

- 2) Eliminar los obstáculos tradicionales para las mujeres en el deporte (adaptar el tiempo de práctica a las expectativas tradicionales de las mujeres en la sociedad, garantizar un entorno seguro, prevenir y responder a la violencia de género)
- 3) El deporte como herramienta para el empoderamiento de las niñas y las mujeres (promover el liderazgo femenino y la igualdad de género en los modelos de gobernanza, promover la participación igualitaria de las mujeres y una representación libre de prejuicios en los medios de comunicación, ofrecer igualdad de oportunidades a las niñas en el deporte, la actividad física y la educación física)

Referencias:

1. ONU Mujeres (2021) Guidelines for Gender-Responsive Sports Organizations, Ankara: ONU Mujeres.
https://eca.unwomen.org/sites/default/files/Field%20Office%20ECA/Attachments/Publications/2021/7/UNWOMEN_Guidelines%20ENG-min.pdf.
2. Bailey, R, I. Wellard y H. Dismore (2004) Girls' Participación in Physical Activities and Sports: Benefits, Patterns, Influences and Ways Forward, Organización Mundial de la Salud. <https://www.icspe.org/sites/default/files/Girls.pdf>.
3. Anastasovski, I. Nanev, L. Aleksovska, Velichkovska, L. Stojanoska, Ivanova, T. (2014). El deporte en la sociedad (Actitudes y propuestas), Skopje: Libro académico, Facultad de educación física, deporte y salud, Instituto geoestratégico GLOBAL, imprenta GINIS - Prilep, pg.55-60
4. Schmalz, D. and Kerstetter, D. (2006). Girlie girls and manly men: Children's stigma consciousness of gender in sports and physical activities. *Journal of Leisure Research*, 38(4), 536-557.
5. Kristin Wilde (2007). Women in Sport: Gender Stereotypes in the Past and Present, Internet text.
6. Women on Boards (2016). Informe sobre el equilibrio de género en el deporte mundial.
7. Forbes (2019), "The World's Highest-Paid Athletes", disponible en www.forbes.com/athletes/#507939b155ae y "Why Is Serena Williams The Only Woman On The List Of The 100 Highest-Paid Athletes?", disponible en <https://www.forbes.com/sites/kimelsesser/2019/06/14/why-is-serena-williams-the-only-woman-on-the-list-of-100-highest-paid-athletes/#332b875ffa98>

8. BBC (2015), "Los hombres reciben más dinero en premios que las mujeres en el 30% de los deportes". Disponible en: www.bbc.co.uk/newsround/29789953
9. Forbes (2018), "La evolución del dinero de los premios de la Copa Mundial de la FIFA". Disponible en www.forbes.com/sites/niallmccarthy/2018/06/05/the-evolution-of-fifa-world-cup-prize-money-infographic/#29dfb11a6ca5.
10. <https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/cedaw.htm>
11. <https://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf>
12. ONU Mujeres (2020) Sports for Generation Equality Framework: Impulsar la aplicación de la Plataforma de Acción de Pekín a través del poder del ecosistema deportivo. <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2020/3/news-sport-for-generation-equality>
13. Comité Olímpico Internacional (2022) Gender Equality and Inclusion Objectives 2021-2024, Lausanne. <https://stillmed.olympics.com/media/Documents/Beyond-the-Games/Gender-Equality-in-Sport/IOC-Gender-Equality-and-Inclusion-Objectives-2021-2024.pdf>
14. Comisión Europea, Dirección General de Educación, Juventud, Deporte y Cultura (2022) Towards More Gender Equality in Sport: Recommendations and Action Plan from the High Level Group on Gender Equality in Sport, Bruselas. Disponible en: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/684ab3af-9f57-11ec-83e1-01aa75ed71a1>.
15. EIGE (2017) El género en el deporte. <https://eige.europa.eu/publications/gender-sport>
16. 1680971a6e (coe.int)
17. Micevski, I. (2021) El género en los medios de comunicación: Cuestiones de género y representación de mujeres y hombres en la programación deportiva de las televisiones nacionales terrestres, Agencia de Servicios Audiovisuales y Audiovisuales.
18. Consejo de Europa (2016) Igualdad de género en el deporte y el papel de los medios de comunicación, ficha informativa.
19. Rajchevska, A. (2021) Están en el campo, pero no en la televisión, rara vez se informa sobre las mujeres en el deporte, MIA
20. Plataforma por la Igualdad de Género (2019) Carta abierta a la Agencia para la Juventud y el Deporte, la Asociación de Periodistas Deportivos y el Comité Olímpico de Macedonia.
21. ONU Mujeres Macedonia del Norte (2022) Igualdad de género en el deporte en Macedonia del Norte
22. Comité Olímpico Internacional (2023) Las mujeres en el movimiento olímpico (ficha informativa)

AGRADECIMIENTOS

La creación del informe de investigación, como parte del proyecto WOMAD, fue posible gracias a los esfuerzos de colaboración y la dedicación de numerosas personas y organizaciones. Extendemos nuestro más sincero agradecimiento a los siguientes:

Socios del proyecto:

España – Sociedade Deportiva O Val de Naron

Serbia - Football Club Crvena Zvezda

Italia – EURO MAMME ASD

Macedonia del Norte – Minority Leaders for Society - MLS

Colaboradores: Nos gustaría expresar nuestro sincero agradecimiento a todos los colaboradores, incluida la Asociación de Investigadores Económicos (AER), expertos en fútbol, expertos en igualdad de género, educadores y padres, que compartieron generosamente sus conocimientos y experiencias para mejorar la eficacia del informe.

Fuente de financiación: El proyecto WOMAD está cofinanciado por el programa Erasmus como una pequeña asociación colaborativa en el ámbito del deporte. Agradecemos el apoyo financiero proporcionado por el programa Erasmus, que permitió la realización de esta iniciativa destinada a la igualdad de género en el deporte.

El éxito de este proyecto no habría sido posible sin la dedicación colectiva de todas las partes implicadas. Gracias por ser parte integral de la realización del informe de investigación sobre la participación de las niñas y las mujeres en el deporte.

**Co-funded by
the European Union**

Financiado por la Unión Europea. Las opiniones y puntos de vista expresados solo comprometen a su(s) autor(es) y no reflejan necesariamente los de la Unión Europea o los de la Agencia Ejecutiva Europea de Educación y Cultura (EACEA). Ni la Unión Europea ni la EACEA pueden ser considerados responsables de ellos.

Co-funded by
the European Union

Rapporto di ricerca sul coinvolgimento di ragazze e donne nello sport

WOMAD

women against discrimination

Partnership su piccola scala nello sport

101089734

Contenuto

Introduzione	3
Contesto generale; e Sviluppi storici	6
Selezione di documenti internazionali rilevanti per ridurre il divario di genere nella partecipazione sportiva.....	10
Country case: Spagna	13
Country case: Italia	17
Paese: Serbia.....	19
Paese: Macedonia del Nord.....	20
Confronti e conclusioni	24
Referenze:.....	27
RINGRAZIAMENTI.....	29

Inclusione delle donne nello sport-case di Spagna, Italia, Serbia e Macedonia del Nord.

Pratiche europee e nazionali delle ragazze e delle donne impegnate nello sport. Analisi comparativa delle differenze e delle somiglianze nei paesi partner.

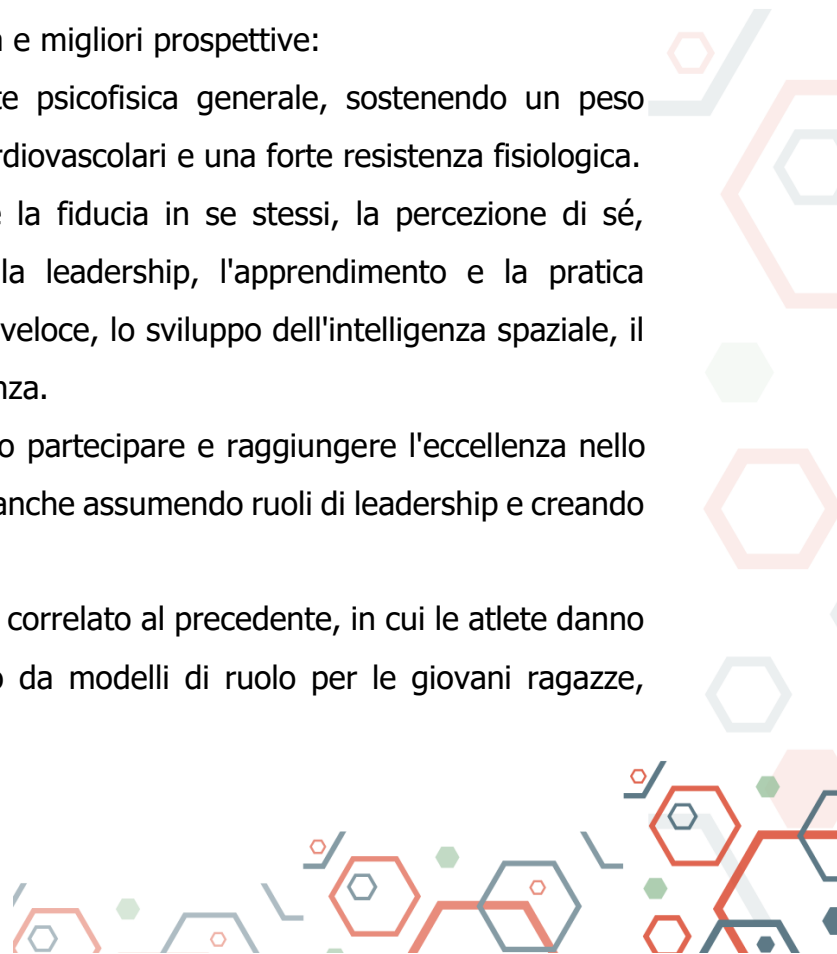
Introduzione

La prospettiva europea sulle donne nello sport, soprattutto nelle posizioni di leadership, è ancora molto limitata, a differenza degli Stati Uniti. Non si tratta di un problema numerico, ma di un problema culturale, che coinvolge anche il ruolo dei media e le questioni della diversità. Per quanto riguarda la questione dello sport, non possiamo nemmeno consolarci con i dati provenienti dall'Europa, dove sono pochissimi i paesi al mondo in cui l'empowerment femminile nello sport è ben consolidato. Uno dei pochi studi su questo argomento risale al 2015 ed è stato condotto dall'Istituto europeo per l'uguaglianza di genere. Il rapporto tra donne e uomini nelle posizioni di vertice nelle organizzazioni olimpiche continentali è stato distribuito come segue: su 4.444 presidenti, il 96% uomini e il 4% donne; vicepresidente 91% uomini e 9% donne. Per migliorare questa situazione, il Comitato Olimpico Internazionale mira a raggiungere l'uguaglianza di genere ai Giochi Olimpici del 2024 a Parigi, cosa non impossibile da raggiungere tenendo presente che ai Giochi di Tokyo vi erano circa il 48% di donne sul totale degli atleti. La sfida più grande è rappresentata dagli organi direttivi, dove nel Comitato Olimpico Internazionale ci sono solo il 37,5% di membri donne, il 33,3% di donne nel comitato esecutivo, il 47,8% nei comitati e il 53% nell'amministrazione del comitato.

Lo sport e la parità di accesso alle strutture sportive per ragazzi e ragazze sono molto importanti per lo sviluppo di tutti gli individui. Insieme alle abilità fisiche, lo sport aggiunge

benefici per lo sviluppo di competenze fisiologiche e di altre soft skills. La partecipazione attiva alle attività sportive, che contribuiscono allo sviluppo di abitudini sane e al benessere generale della salute, è un elemento cruciale per la crescita di tutti i bambini, indipendentemente dal sesso. Il genere è un costrutto sociale che riguarda sia il maschio che la femmina, che dovrebbe concentrarsi sulle disuguaglianze tra uomini e donne, piuttosto che sui problemi solo femminili. Da lì, l'uguaglianza di genere è al centro dell'attenzione dell'Unione Europea in generale e di tutti gli organismi dell'UE che creano politiche socio-economiche, comprese anche le politiche in atto nei paesi vicini e candidati all'UE. L'obiettivo principale di tutte le politiche è l'empowerment delle persone, in particolare delle donne, per raggiungere il loro pieno potenziale indipendentemente dal loro background. In questo contesto, lo sport è fondamentale in questo processo in quanto lo sport può aiutare le persone a raggiungere l'eccellenza attraverso diversi livelli di impatto. Ci sono numerosi benefici dalla partecipazione sportiva attiva delle donne, dalle abilità sociali, attraverso i benefici cognitivi a quelli per la salute generale. In particolare, la partecipazione allo sport migliora la salute e il benessere, migliora l'uguaglianza di genere, responsabilizza, stabilisce modelli di ruolo positivi, educa, dà senso di appartenenza, ha benefici fisiologici, che contribuiranno allo sviluppo futuro delle competenze per una maggiore occupabilità e migliori prospettive:

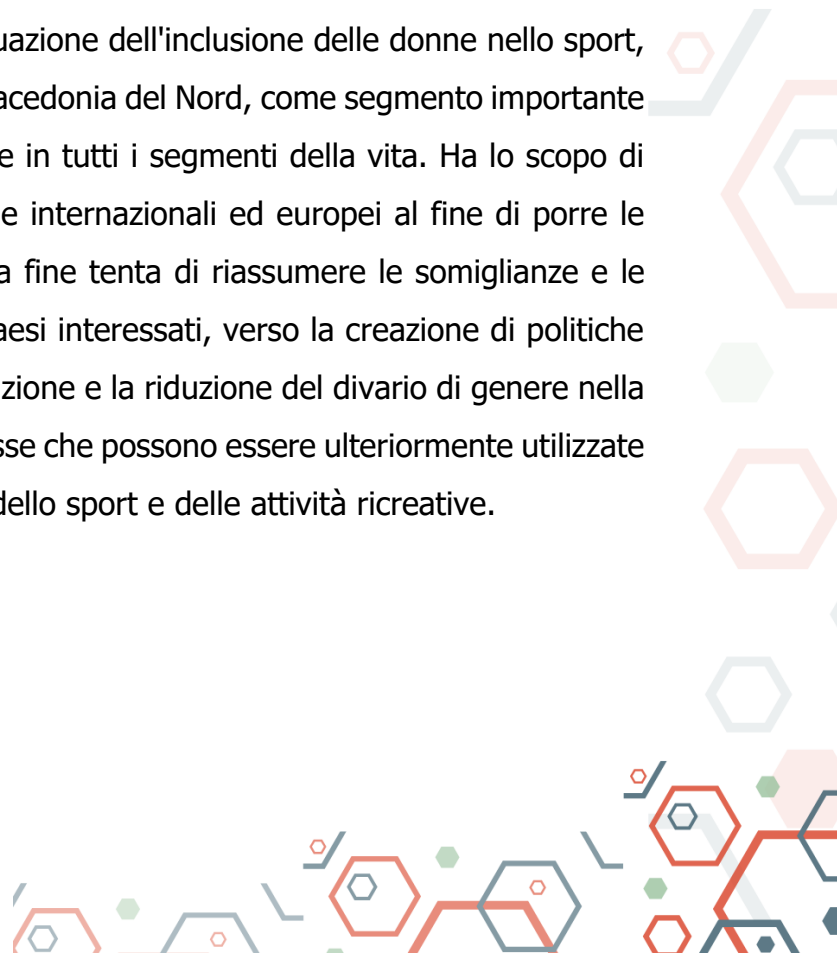
- Salute e Benessere: aiuta la salute psicofisica generale, sostenendo un peso corporeo sano, buone condizioni cardiovascolari e una forte resistenza fisiologica.
- Empowerment: aiuta a distruggere la fiducia in se stessi, la percezione di sé, l'autostima, la qualità della vita, la leadership, l'apprendimento e la pratica dell'assunzione di rischi, il pensiero veloce, lo sviluppo dell'intelligenza spaziale, il senso di realizzazione e l'appartenenza.
- Qualità di genere: le donne possono partecipare e raggiungere l'eccellenza nello sport tanto bene quanto gli uomini, anche assumendo ruoli di leadership e creando ruote di cambiamento positivo.
- Modelli di ruolo: questo è altamente correlato al precedente, in cui le atlete danno esempi positivi, ispirano e fungono da modelli di ruolo per le giovani ragazze,

dimostrando che tutte possono ottenere punteggi elevati se sono dedite e persistenti nelle loro intenzioni.

- Educazione: la partecipazione attiva allo sport aumenta le capacità cognitive, la dedizione, la disciplina, la coordinazione e la gestione del tempo, abilità che svolgono un ruolo cruciale anche nel raggiungimento del successo e dell'eccellenza nell'istruzione.
- Benefici fisiologici: la partecipazione sportiva ha un impatto positivo sulla salute mentale, riduce lo stress e la depressione, un corpo forte e sano, mantiene la mente sana.
- Empowerment economico: oltre ad apprendere importanti abilità e resistenza mentre si praticano sport che sono importanti in ogni segmento della vita adulta, ad un certo punto in uno è abbastanza buono può anche avere un beneficio economico diretto come entrare a far parte di campionati professionistici e sponsorizzazioni.
- Sviluppo della comunità: la partecipazione delle donne allo sport porta un senso di unità, unisce le persone e crea comunità forti.

Detto questo, l'obiettivo principale di questa analisi è quello di fornire una panoramica comparativa e specifica per paese sulla situazione dell'inclusione delle donne nello sport, come nel caso di Spagna, Italia, Serbia e Macedonia del Nord, come segmento importante per l'empowerment femminile e l'inclusione in tutti i segmenti della vita. Ha lo scopo di esaminare i principali documenti e politiche internazionali ed europei al fine di porre le basi per l'analisi specifica per paese. E alla fine tenta di riassumere le somiglianze e le differenze nelle fasi e negli approcci dei paesi interessati, verso la creazione di politiche appropriate per il miglioramento della situazione e la riduzione del divario di genere nella partecipazione allo sport nei paesi di interesse che possono essere ulteriormente utilizzate da tutti i principali stakeholder nel campo dello sport e delle attività ricreative.

Contesto generale; e Sviluppi storici

In passato si pensava che le ragazze fossero meno interessate allo sport, ecco perché ci sono meno attività sportive per ragazze e donne. Tuttavia, nel mondo maschile in cui viviamo, stiamo assistendo a una serie di ostacoli che si frappongono alla partecipazione delle donne in diversi segmenti della vita, compreso lo sport. Molte attività erano oggetto di autorizzazione da parte degli organismi guidati da uomini. Questo è ancora il caso in molti paesi, dove per le questioni femminili gli uomini sono responsabili del processo decisionale. I record di lotta delle donne per la partecipazione paritaria negli sport di alto livello risalgono ai giochi olimpici del 1900 a Parigi, dove è stato permesso loro di partecipare ma solo in due discipline (tennis su erba e golf) (Atansovski et al., 2014). Le disparità di genere sono ancora presenti e profondamente radicate in molti campi, sia palesi (come la partecipazione) che nascosti (come il modo in cui vengono ritratti gli atleti maschi e femmine). Questo vale anche se il numero di donne che praticano sport è in aumento sia in Europa che a livello mondiale. A titolo illustrativo, affronteremo la partecipazione femminile allo sport, attraverso i dati di partecipazione ai giochi olimpici e la quota femminile in ogni edizione:

Tabella 1: Quota di partecipazione femminile ai giochi olimpici estivi nel corso degli anni.

Year	Sports	Women's only Events	Mixed Events	Total events	% of women's only events	% of women's/mixed events	Women participants	% of women participants
1900	2	2	1	95	2.1	5.3	22	2.2
1904	1	3	0	95	3.1	6.4	6	0.9
1908	2	4	8	110	3.6	10.9	37	1.8
1912	2	5	6	102	4.9	10.8	48	2.0
1920	2	8	16	156	5.1	15.6	63	2.4
1924	3	10	4	126	7.9	11.1	135	4.4
1928	4	14	3	109	12.8	15.6	277	9.6
1932	3	14	4	117	12.0	15.4	126	9
1936	4	15	4	129	11.6	14.7	331	8.3
1948	5	19	5	136	14.0	17.6	390	9.5
1952	6	25	7	149	16.8	21.5	519	10.5
1956	6	26	9	151	17.2	23.2	376	13.3
1960	6	29	8	150	19.3	24.7	611	11.4
1964	7	33	11	163	20.2	27.0	678	13.2
1968	7	39	18	172	22.7	33.1	781	14.2
1972	8	43	20	195	22.1	32.3	1,059	14.6
1976	11	49	19	198	24.7	34.3	1,260	20.7
1980	12	50	19	203	24.6	34.0	1,115	21.5
1984	14	62	15	221	28.1	34.8	1,566	23
1988	17	72	14	237	30.4	36.3	2,194	26.1
1992	19	86	12	257	33.5	38.1	2,704	28.8
1996	21	97	11	271	35.8	39.9	3,512	34.0
2000	25	120	11	300	40.0	44.0	4,069	38.2
2004	26	125	10	301	41.5	44.9	4,329	40.7
2008	26	127	10	302	42.1	45.4	4,637	42.4
2012	26	132	8	302	43.7	46.4	4,676	44.2
2016	28	136	9	306	44.4	47.4	5,059	45
2020	33	156	18	339	46.0	51.3	5,457	47.8

Fonte: Comitato Olimpico Internazionale, 2023

Il Comitato Olimpico Internazionale (CIO) mostra che, con il 47,8% complessivo e solo il 46% nelle gare di genere unico, la partecipazione delle donne alle Olimpiadi estive del 2020 ha raggiunto un livello complessivamente bilanciato dal punto di vista di genere.

Figura 2: Quota di partecipazione femminile ai Giochi Olimpici Invernali nel corso degli anni.

Year	Sports	Women's only Events	Mixed Events	Total events	% of women's only events	% of women's/mixed events	Women participants	% of women participants
1924	1	1	1	16	6.3	12.5	11	4.3
1928	1	1	1	14	7.1	14.3	26	5.6
1932	1	1	1	14	7.1	14.3	21	8.3
1936	2	2	1	17	11.8	17.6	80	12
1948	2	4	1	22	18.2	22.7	77	11.5
1952	2	5	1	22	22.7	27.3	109	15.7
1956	2	6	1	24	24.0	29.2	134	17
1960	2	10	1	27	35.7	40.7	144	21.5
1964	3	12	2	34	35.3	41.2	199	18.3
1968	3	12	2	35	34.2	40.0	211	18.2
1972	3	12	2	35	34.2	40.0	205	20.5
1976	3	12	3	37	32.4	40.5	231	20.6
1980	3	12	3	38	31.6	39.5	232	21.7
1984	3	13	3	39	33.3	41.0	274	21.5
1988	3	16	4	46	34.8	41.3	301	21.2
1992	4	23	3	57	40.4	45.6	488	27.1
1994	4	25	3	61	41.0	45.9	522	30
1998	6	29	3	68	42.0	47.1	787	36.2
2002	7	34	3	78	42.5	47.4	886	36.9
2006	7	37	3	84	44.0	47.6	960	38.2
2010	7	38	3	86	44.2	47.7	1,044	40.7
2014	7	43	6	98	44.9	51.0	1,121	40.3
2018	7	44	9	102	42.7	52.0	1,169	41
2022	7	46	12	109	42.2	53.0	1,267	44.7

Fonte: Comitato Olimpico Internazionale, 2023

La partecipazione ai Giochi Olimpici Invernali è leggermente inferiore, con il 44,7% di partecipazione complessiva e il 42,2% in eventi di genere singolo, di coloro che partecipano all'ultima edizione sono donne, ma il livello è comunque in aumento dal 1992, con l'eccezione di un leggero calo nel 2014.

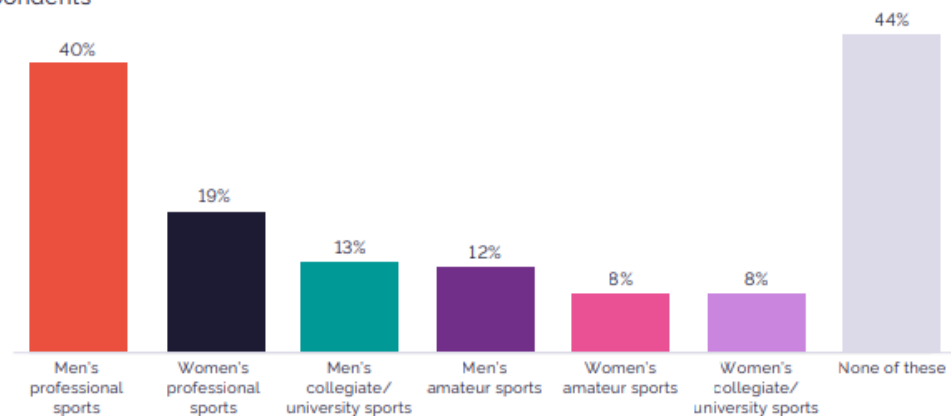
È incoraggiante osservare una riduzione del divario di genere per quanto riguarda la partecipazione agli eventi sportivi d'élite, tuttavia questo non è ancora il caso del divario retributivo di genere. Economicamente parlando, anche la differenza tra i guadagni e la retribuzione di uomini e donne nello sport è evidente. Questo è evidente a diversi livelli: in primo luogo per quanto riguarda gli stipendi, poi per le somme stabilite per sponsorizzazioni, endorsement e premi in denaro. Un esempio è il premio in denaro nella Coppa del Mondo di calcio: il premio per le donne era di 15 milioni di dollari, rispetto ai 791 milioni di dollari per il premio degli uomini nel 2018.

Atansovski et al. (2014) evidenziano che la situazione nello sport femminile è migliorata negli ultimi 100 anni, con una maggiore presenza delle donne negli sport professionistici e di alto livello; tuttavia, l'interesse generale e la visibilità per lo sport femminile sono ancora molto inferiori rispetto a quelli maschili. Il fatto che l'ingresso delle donne nello sport sia più recente rispetto a quello degli uomini potrebbe essere una delle ragioni per cui non riceve ancora il riconoscimento che merita. Gli sport maschili, ad esempio, ricevono molta più copertura televisiva e mediatica rispetto agli sport femminili, nonostante dovrebbe esserci una copertura pressoché equa per entrambi i sessi nei media. Inoltre, gli uomini sono più spesso presenti nelle posizioni di vertice per ruoli dirigenziali e di allenamento, oltre che nelle interviste televisive. La responsabilità di promuovere l'uguaglianza di genere e il giusto riconoscimento dei successi sportivi ricade, in parte, sulle autorità competenti e sulle pratiche editoriali dei media.

Alcuni dati che mostrano l'interesse per lo sport maschile rispetto a quello femminile:

Figura 1: Quali dei seguenti sport guardi o segui?

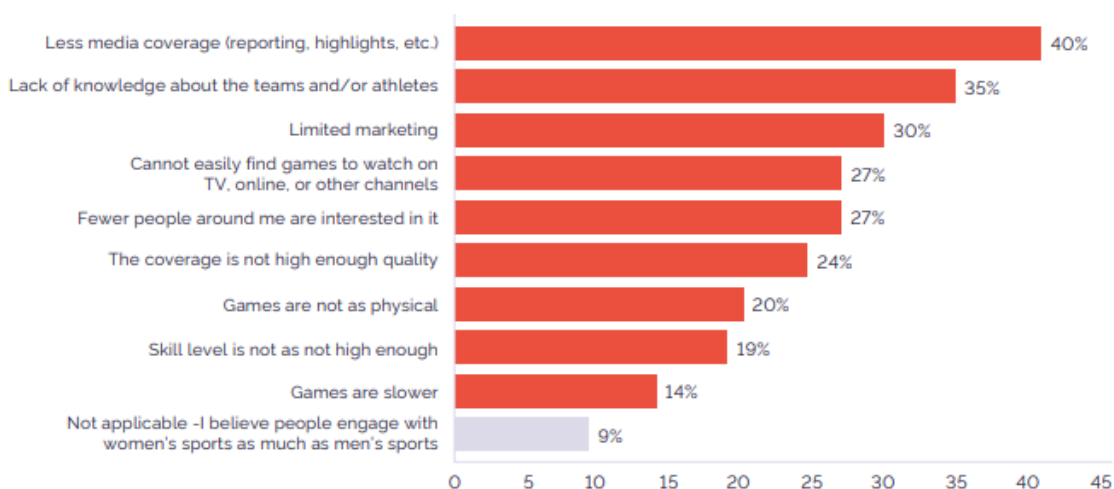
% of respondents

Fonte: RAPPORTO DONNE NELLO SPORT 2021 (pag. 7)

Figura 2: Quali dei seguenti ritieni siano i motivi per cui le persone non si dedicano agli sport femminili tanto quanto a quelli maschili?

% of respondents

Fonte: RAPPORTO DONNE NELLO SPORT 2021 (pag. 13)

Dalle due figure sopra, possiamo concludere che c'è molto meno interesse per lo sport femminile, e come ragioni principali sono la minore copertura mediatica, meno spazio mediatico in prima serata, la preferenza data agli sport maschili rispetto agli sport femminili per le trasmissioni in diretta se due partite si svolgono in parallelo. C'è meno azione e tocchi fisici, che rendono lo sport meno attraente per gli spettatori, anche le partite sono più lente e meno interessanti da seguire.

Selezione di documenti internazionali rilevanti per ridurre il divario di genere nella partecipazione sportiva

Un'importante pietra miliare nell'uguaglianza di genere è la Convenzione sull'eliminazione di tutte le forme di discriminazione contro le donne (CEDAW), dell'Assemblea generale delle Nazioni Unite nel 1979, che sottolinea che le donne e le ragazze hanno gli stessi diritti dei loro omologhi maschi per partecipare attivamente allo sport, e che deve essere sostenuta da tutti gli Stati partecipanti.

La guida più progressista per promuovere i diritti delle donne è la Piattaforma d'azione di Pechino (BPfA), che è stata approvata durante la Quarta Conferenza Mondiale sulle Donne nel 1995. Cita specificamente lo sport e afferma il diritto di tutti in tutto il mondo di accedere allo sport. Dovrebbe anche essere dato sostegno al progresso delle donne in tutti gli aspetti dell'atletica e dell'attività fisica, compresi l'allenatore, la formazione e l'amministrazione, nonché la partecipazione a livello nazionale, regionale e internazionale. La BPfA chiede anche lo sviluppo di iniziative educative che diano alle donne e alle ragazze di tutte le età pari accesso alle possibilità di partecipazione sportiva. Inoltre, il BPfA identifica gli stereotipi negativi di maschio e femmina nei processi decisionali e fa luce sulla sottorappresentazione delle donne nelle posizioni decisionali in molti campi, compreso lo sport.

Nel 2006, l'Assemblea Generale delle Nazioni Unite ha adottato la Convenzione sui Diritti delle Persone con Disabilità (CRPD) che si è aggiunta alla prima convenzione del 1979, e riafferma l'articolo 30 del 1979, secondo cui tutti hanno il diritto di partecipare allo stesso modo con gli altri allo sport e alla ricreazione.

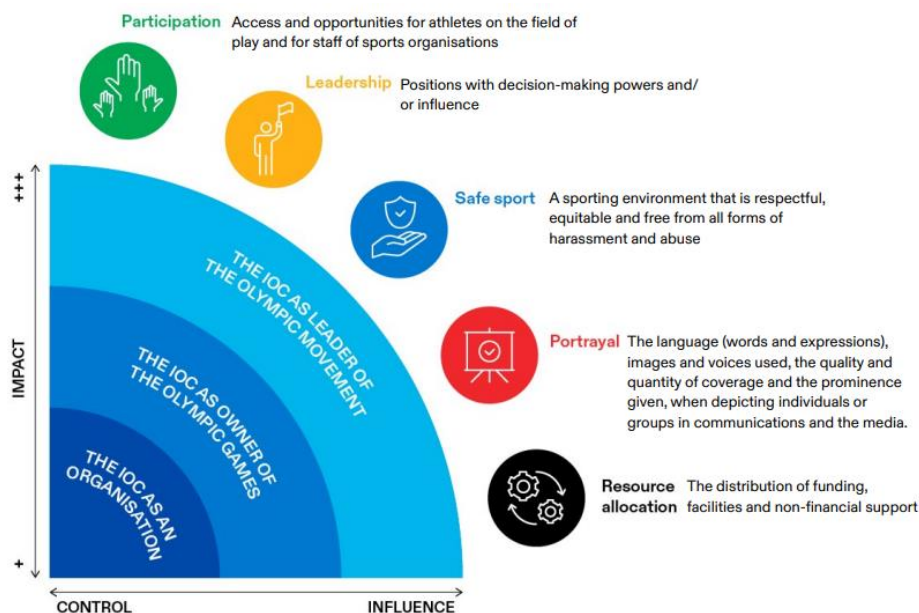
Il documento più recente è l'iniziativa Sports for Generation Equality Iniziative, istituita nel 2020 sotto l'egida di UN Women: *"accelerare i progressi su una serie di principi comuni e obiettivi allineati che sfrutteranno il potere dello sport nel rendere l'uguaglianza di genere una realtà nello sport e attraverso lo sport"*. (p.1), volto ad affrontare i settori più preoccupati per quanto riguarda lo sport e la parità di genere:

1. Promuovere la leadership femminile e l'uguaglianza di genere nei modelli di governance
2. Prevenire e rispondere alla violenza di genere
3. Impegnarsi a colmare il divario negli investimenti nello sport femminile e a promuovere le pari opportunità economiche per le donne e le ragazze
4. Promuovere la parità di partecipazione delle donne e la libera rappresentanza dei pregiudizi nei media

5. Fornire pari opportunità alle ragazze nello sport, nell'attività fisica e nell'educazione fisica

Per favorire l'uguaglianza di genere, un'altra organizzazione ha stabilito un piano strategico 2020-2024, ovvero il Comitato Olimpico Internazionale che si concentra su 5 aree di lavoro:

Figura 3: quadro strategico

Fonte: Rapporto sull'uguaglianza di genere e l'inclusione 2021

Nel marzo 2022 la Commissione europea ha pubblicato il documento "Verso l'uguaglianza di genere nello sport", che comprende raccomandazioni e un piano d'azione del gruppo ad alto livello sull'uguaglianza di genere nello sport. La presente relazione contiene considerazioni, dati, raccomandazioni e migliori pratiche per promuovere l'uguaglianza di genere nello sport. È importante notare che questo documento si basa sul GAP III UE per finalità e focus e riconosce i seguenti temi trasversali: integrazione della dimensione di genere, bilancio di genere, monitoraggio delle politiche, valutazione e ricerca, ecc. Evidenzia inoltre sei aree tematiche chiave di azione importanti per le autorità e le associazioni sportive:

1. Partecipazione

2. Leadership
3. Coaching e arbitraggio
4. Copertura mediatica
5. Violenza di genere
6. Aspetti sociali ed economici

La piattaforma per l'integrazione della dimensione di genere dell'Istituto europeo per l'uguaglianza di genere (EIGE) affronta cinque questioni chiave relative alla disuguaglianza di genere nel campo della politica sportiva:

1. Partecipazione delle donne alle attività sportive.
2. Pari rappresentanza e considerazioni di genere nel processo decisionale.
3. Parità di genere nella formazione sportiva
4. Violenza di genere nello sport e attraverso lo sport
5. Gli stereotipi di genere e il ruolo dei media nello sport.

Ci sono altre iniziative in corso e programmi attivi, ma ai fini di questa analisi abbiamo scelto solo i diversi di cui sopra. Forniscono un quadro generale di ciò che viene fatto e di ciò che deve essere fatto nel campo delle donne e delle ragazze nello sport.

A seguito dell'analisi, continueremo con l'analisi specifica per paese della situazione delle donne nello sport. In primo luogo, forniremo una panoramica generale dei quattro paesi al centro di questa analisi (Spagna, Italia, Serbia e Macedonia del Nord) e cercheremo di evidenziare le somiglianze, le principali differenze e le possibili sfide per il processo decisionale e l'analisi futuri.

Country case: Spagna

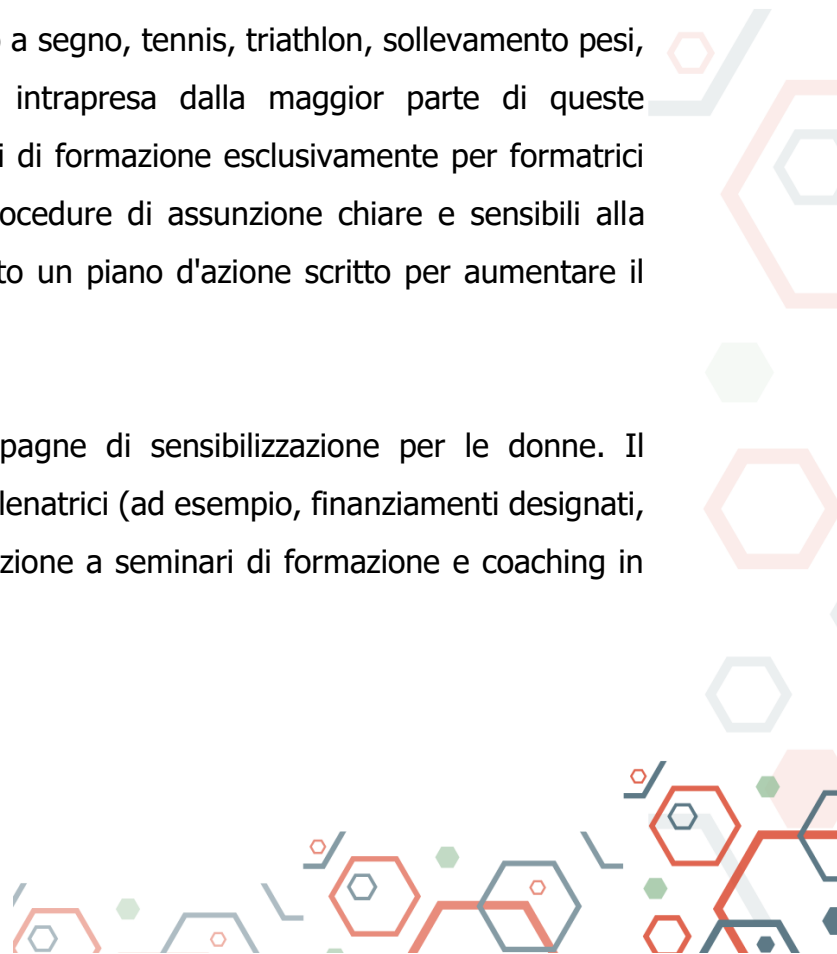
Dal 2015, l'85% delle organizzazioni sportive ha reclutato o aumentato il numero di donne in posizioni decisionali elette/nominate. La Spagna ha adottato diverse misure per

garantire ciò. Queste associazioni includono atletica, badminton, basket, boxe, canoa, ciclismo, equitazione, scherma, ginnastica, pallamano, hockey, sport sul ghiaccio, judo, canottaggio, rugby, tiro a segno, taekwondo, tennis, triathlon, pallavolo e sollevamento pesi, sport invernali e wrestling. Il 65% di queste federazioni sportive si impegna in processi elettorali/di nomina sensibili al genere. Il 44% sta organizzando corsi di formazione alla leadership esclusivamente per le donne e il 30% sta sviluppando strategie per aumentare il numero di donne in posizioni decisionali.

Il Comitato Olimpico è anche molto attivo nel reclutare più leader femminili. Organizzano corsi di formazione sulla leadership esclusivamente per le donne, realizzano campagne di sensibilizzazione, costruiscono reti per le donne nel processo decisionale, sviluppano programmi di mentorship per le donne e conducono ricerche in questo campo.

Le politiche che hanno avuto luogo per aumentare il numero di allenatrici donne Il 74% delle organizzazioni sportive ha implementato politiche/misure per aumentare il numero o il reclutamento di allenatrici dal 2015. Queste associazioni includono atletica, badminton, basket, boxe, canoa, ciclismo, equitazione, scherma, ginnastica, pallamano, hockey, sport su ghiaccio, judo, rugby, tiro a segno, tennis, triathlon, sollevamento pesi, sport invernali, wrestling, ecc. L'azione intrapresa dalla maggior parte di queste associazioni (60%) è quella di offrire corsi di formazione esclusivamente per formatrici donne. La metà di esse ha sviluppato procedure di assunzione chiare e sensibili alla dimensione di genere e il 30% ha adottato un piano d'azione scritto per aumentare il numero di formatrici donne.

Lo stesso numero organizza anche campagne di sensibilizzazione per le donne. Il Comitato Olimpico fornisce risorse per le allenatrici (ad esempio, finanziamenti designati, assistenza all'infanzia durante la partecipazione a seminari di formazione e coaching in competizione).

Misure/misure per aumentare il numero di ragazze e donne che praticano sport e/o attività fisica Dal 2015, l'82% delle organizzazioni sportive ha aumentato il numero di ragazze e donne che praticano sport e/o attività fisica.

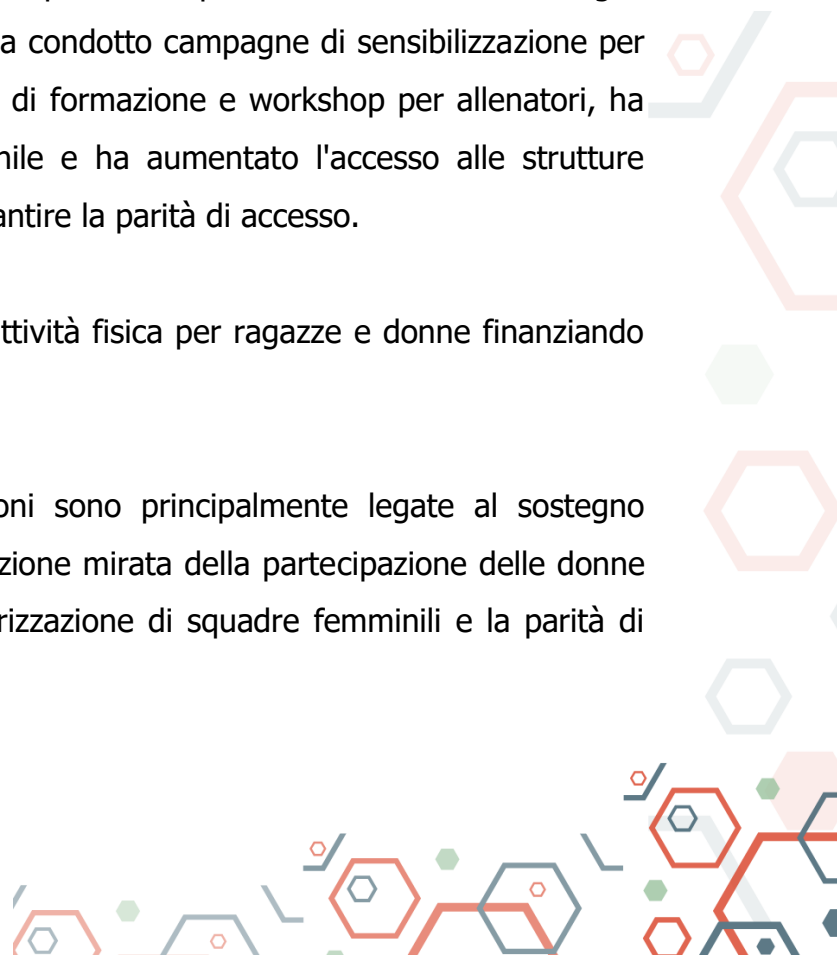
Sono in corso azioni/misure per aumentare il numero. Queste associazioni includono tiro con l'arco, atletica, badminton, basket, boxe, canoa, ciclismo, scherma, golf, ginnastica, pallamano, hockey, sport su ghiaccio, canottaggio, rugby, vela, tiro a segno, tennis, triathlon, sollevamento pesi e sport invernali.

La maggior parte di queste organizzazioni si concentra sulla fornitura di un accesso equo alle strutture sportive sia per gli uomini che per le donne. Quasi due terzi delle organizzazioni hanno sostenuto finanziariamente lo sport femminile e femminile finanziando progetti specifici, e la metà delle associazioni ha strategie per ragazze e donne.

L'Alto Consiglio per lo Sport è stato molto attivo nell'attuazione di misure volte ad aumentare il numero di ragazze e donne che praticano sport e attività fisica. Il consiglio ha sviluppato un piano d'azione globale, ha condotto campagne di sensibilizzazione per ragazze e donne, ha organizzato seminari di formazione e workshop per allenatori, ha fornito finanziamenti per lo sport femminile e ha aumentato l'accesso alle strutture sportive per uomini e donne, al fine di garantire la parità di accesso.

Il Comitato Olimpico finanzia lo sport e l'attività fisica per ragazze e donne finanziando progetti specifici.

Le misure adottate da queste associazioni sono principalmente legate al sostegno finanziario. Gli esempi includono la promozione mirata della partecipazione delle donne alle competizioni internazionali, la sponsorizzazione di squadre femminili e la parità di retribuzione per gli atleti.

Il Consiglio superiore dello sport sostiene le atlete con figli e le aiuta a conciliare la loro carriera sportiva con la loro vita personale e professionale. Le linee guida per la comunicazione delle organizzazioni sportive hanno linee guida per l'equilibrio di genere nei loro materiali di comunicazione, compresi i social media. La maggior parte di queste linee guida prescrive l'equilibrio di genere nelle varie forme di comunicazione emesse dall'associazione. Ciò include i media interni, le trasmissioni, i manifesti, la pubblicazione dei risultati, ecc. La scherma ha una squadra femminile dedicata a diffondere le notizie sulla scherma femminile.

Il sessantasette per cento delle sei organizzazioni sportive con politiche di uguaglianza di genere ha anche obiettivi riguardanti la rappresentanza di genere nel processo decisionale. La metà di loro ha l'obiettivo della rappresentanza di genere nella partecipazione e nel contenuto dei materiali di comunicazione prodotti dalla propria organizzazione. Un terzo delle organizzazioni sportive sta intraprendendo azioni positive e dispone di strategie di integrazione della dimensione di genere.

Gli sport spagnoli sono dominati dagli uomini. Ciò si riflette anche nel numero di donne vicepresidenti, con solo il 13% delle donne che ricoprono la carica di vicepresidente (2019). Il Comitato Olimpico Spagnolo è un'eccezione: il suo presidente è un uomo, ma c'è un equilibrio di genere tra i vicepresidenti. Un quarto dei membri del consiglio di amministrazione dell'associazione sono donne. La percentuale di formatrici registrate è del 29% e la percentuale di formatrici d'élite è del 19%. Solo il 22% dispone di una politica scritta specifica per promuovere l'uguaglianza di genere nello sport. Il 59% delle organizzazioni ha una politica/un piano d'azione per prevenire e combattere la violenza di genere e il 41% sta adottando misure in questo settore. Il 74% delle federazioni sta adottando misure per migliorare il rapporto tra i sessi degli allenatori e l'82% si sta impegnando per aumentare il numero di ragazze e donne fisicamente attive.

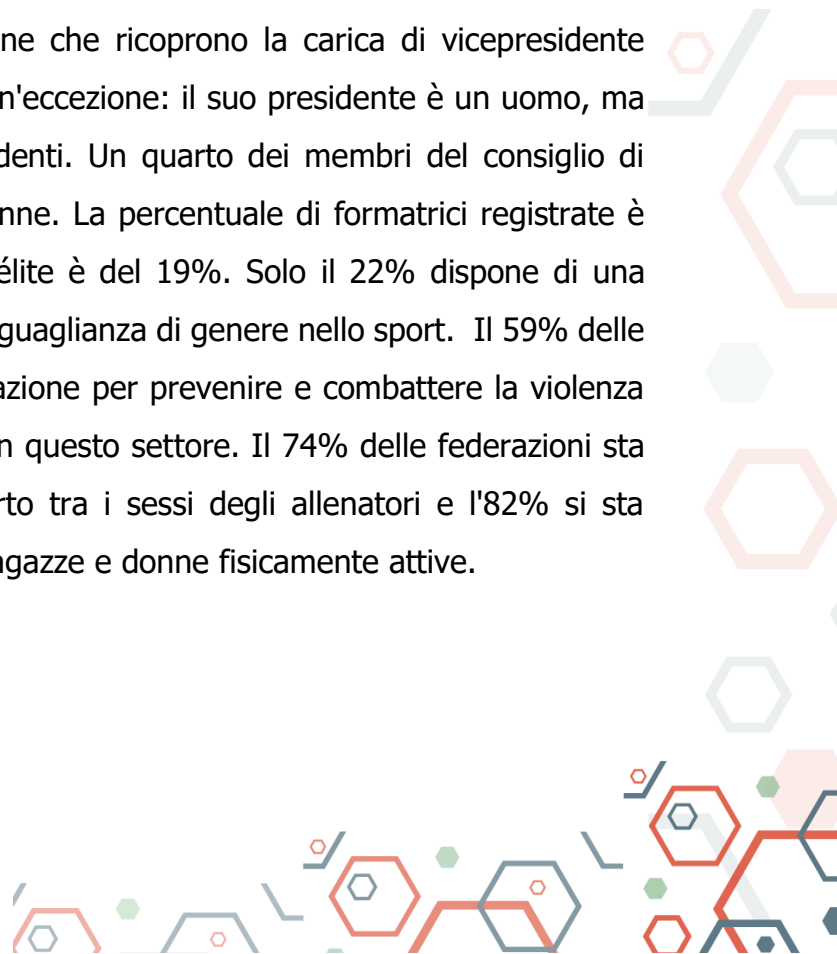
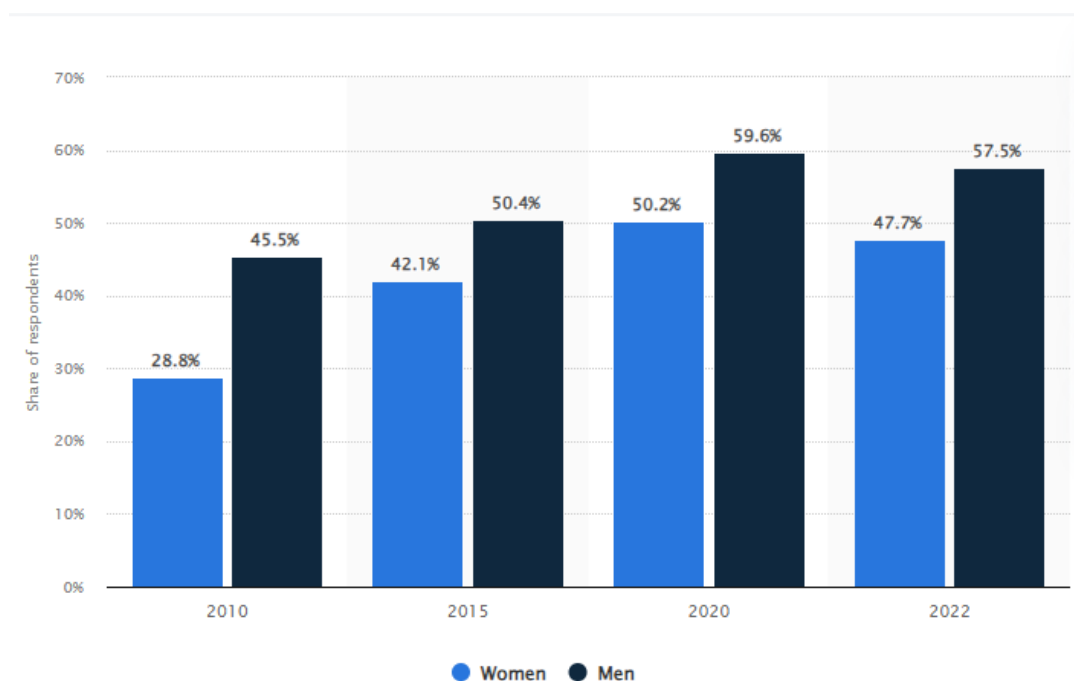

Figura 4 - Percentuale di intervistati che si sono esercitati ogni settimana in Spagna tra il 2010 e il 2022, per genere

Fonte: Statista 2023

Dal 2010 al 2020, la percentuale di intervistati spagnoli di sesso maschile e femminile che sono fisicamente attivi è aumentata in modo significativo, ma è leggermente diminuita dal 2020 al 2022. Ad esempio, quasi sei uomini su 10 intervistati in Spagna hanno dichiarato di fare esercizio almeno una volta alla settimana nel 2020, con un aumento di circa il 14% rispetto al 2010, ma nel 2022 è sceso al 57,5%.

Paese: Italia

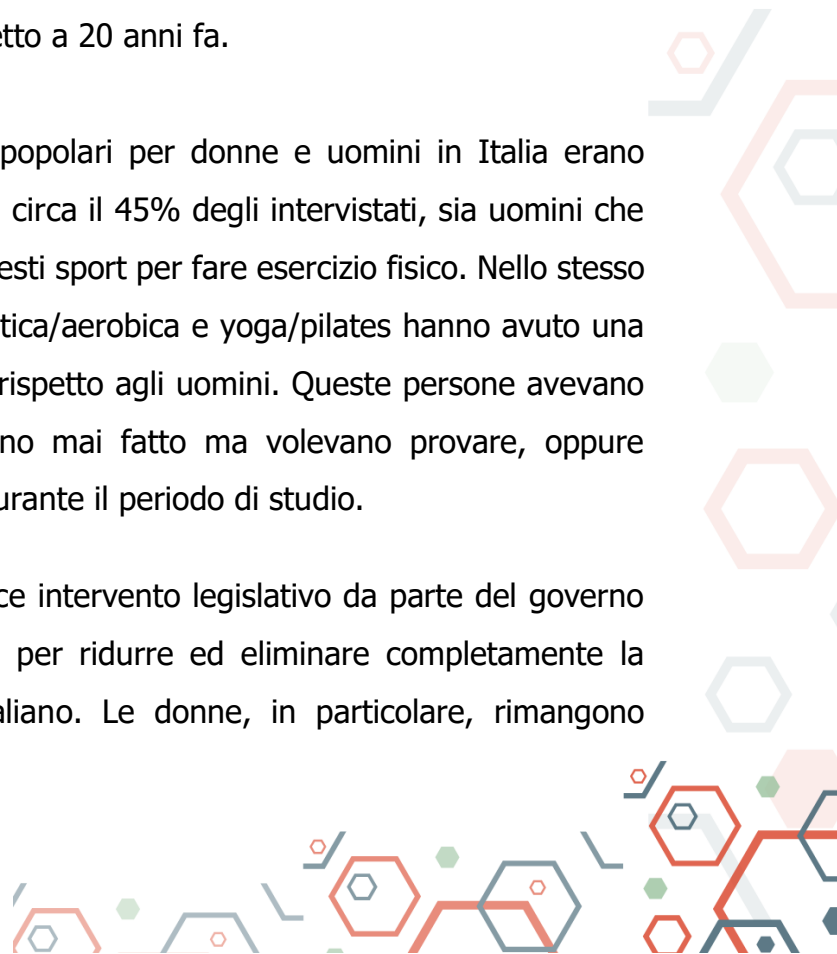
L'Italia è uno dei paesi più lenti a colmare il divario di genere nello sport nell'Unione Europea. Le donne partecipano con solo il 12% come membri decisionali di alto livello, sono meno propense a prendere parte ad attività sportive e ricreative rispetto alle loro controparti maschili. Tuttavia, dobbiamo sottolineare che negli ultimi anni c'è stato un enorme miglioramento della situazione. La presenza delle donne nello sport ha incrementato sia la loro partecipazione diretta all'attività sportiva come atlete anche ai

massimi livelli, sia la possibilità di ricoprire posizioni di leadership e altri ruoli molto importanti nel mondo dello sport, come medici sportivi e giornalisti sportivi. Tuttavia, l'Italia si colloca al sesto posto per la percentuale di donne in posizioni apicali nelle federazioni sportive nazionali dell'Unione Europea, ben al di sotto della media del 14%.

Il numero di donne che praticano sport in Italia è in aumento, si aggira intorno ai 18 milioni, rappresentando il 48% delle atlete e il 60% della popolazione femminile. Il divario che si amplia con l'età rappresenta una differenza generazionale e culturale che può essere riassunta in una parola: patriarcato. Fortunatamente, questa tendenza si sta muovendo nella direzione opposta, con più donne che si allenano regolarmente. Ma bisognerà aspettare almeno un'altra generazione prima che questi giovani atleti decidano di continuare ad allenare nei rispettivi campi. Su 4.708.741 atleti iscritti nel 2019, solo il 28% erano donne, di cui solo il 19,8% erano allenatori, mentre nelle posizioni manageriali e dirigenti di associazioni solo il 12,4% erano donne. Ad esempio, nel calcio, su 1 056 824 giocatori, solo il 2 per cento sono donne. Tuttavia, vale la pena ricordare che questo numero sembra molto piccolo, ma se guardiamo ai dati negli anni passati, si tratta di un aumento significativo. Ad esempio, nel 2018 il numero di donne che giocavano a calcio in Italia era di 23 903, quasi triplicato rispetto a 20 anni fa.

Secondo Statista, nel 2019 gli sport più popolari per donne e uomini in Italia erano camminare, correre e fare jogging. Infatti, circa il 45% degli intervistati, sia uomini che donne, ha dichiarato di praticare uno di questi sport per fare esercizio fisico. Nello stesso anno, su 22 discipline, solo fitness, ginnastica/aerobica e yoga/pilates hanno avuto una proporzione maggiore di praticanti donne rispetto agli uomini. Queste persone avevano praticato yoga in passato, non lo avevano mai fatto ma volevano provare, oppure praticavano regolarmente yoga o pilates durante il periodo di studio.

In conclusione, è ora necessario un efficace intervento legislativo da parte del governo italiano e del sistema normativo sportivo per ridurre ed eliminare completamente la discriminazione di genere nello sport italiano. Le donne, in particolare, rimangono

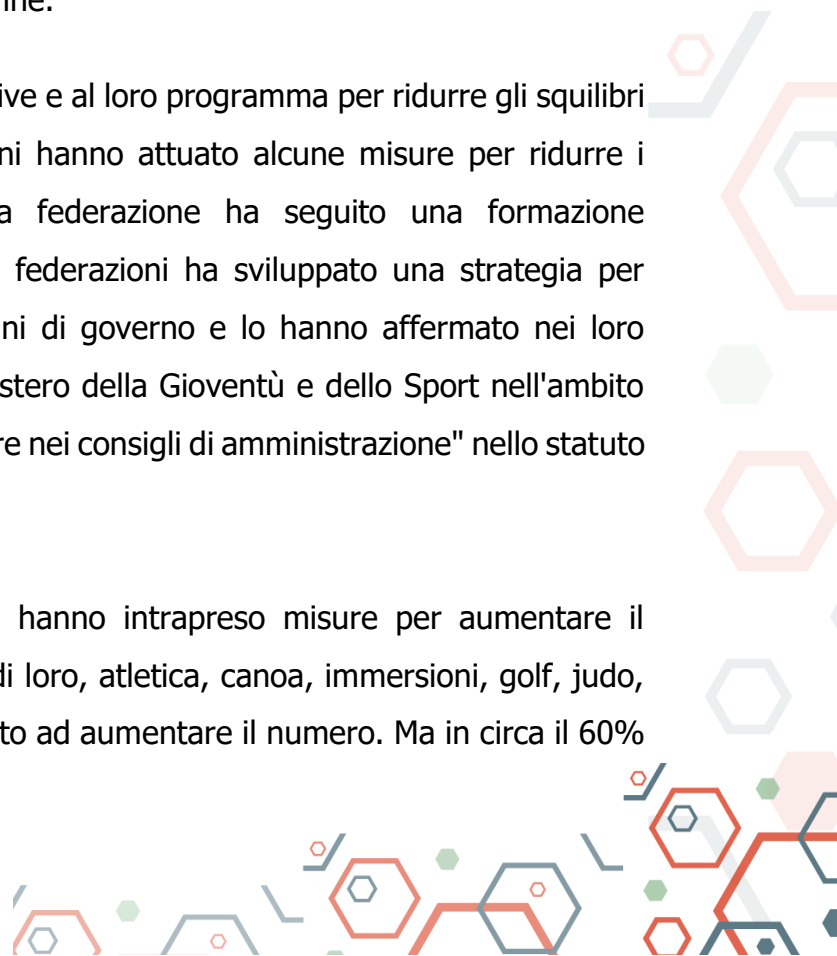
sottorappresentate nell'amministrazione dello sport. Alcune organizzazioni sportive internazionali hanno fornito dati importanti che dimostrano che le donne continuano ad essere sottorappresentate. Nel settore dello sport, l'introduzione di obiettivi di genere e di quote per aumentare la diversità di genere nella gestione aziendale non ha avuto un effetto positivo rilevante.

Paese: Serbia

In Serbia, il numero di donne che praticano sport è molto basso. Secondo le statistiche disponibili, solo il 10 % delle donne e il 21 % delle ragazze sono attive in attività sportive. Di questi numeri, solo il 14% è membro di un club sportivo o di una federazione, dove l'80% delle presidenze federative e delle vicepresidenze sono uomini. In due terzi delle federazioni sportive vi sono meno del 40 % di donne iscritte. L'unica federazione con membri a maggioranza femminile è il nuoto sincronizzato e la ginnastica. D'altra parte, in sport come il calcio e il ciclismo, le donne sono meno del 10%. L'unica federazione ben bilanciata è il badminton, con il 52% di donne.

Guardando al lavoro delle federazioni sportive e al loro programma per ridurre gli squilibri di genere, quasi due terzi delle federazioni hanno attuato alcune misure per ridurre i divari. Dal 2015, dopo che metà della federazione ha seguito una formazione sull'uguaglianza di genere, un terzo delle federazioni ha sviluppato una strategia per aumentare il numero di donne negli organi di governo e lo hanno affermato nei loro statuti. L'ultimo è stato sostenuto dal Ministero della Gioventù e dello Sport nell'ambito del piano d'azione "rappresentanza di genere nei consigli di amministrazione" nello statuto dell'organizzazione.

Nello stesso contesto, alcune federazioni hanno intrapreso misure per aumentare il numero di allenatrici donne. Circa il 40% di loro, atletica, canoa, immersioni, golf, judo, canottaggio, vela, pallavolo e lotta, è riuscito ad aumentare il numero. Ma in circa il 60%

della federazione ci sono corsi di formazione o seminari attivi sulle questioni dell'uguaglianza di genere.

La metà delle federazioni ha inoltre svolto un ruolo attivo nel motivare ragazze e donne a partecipare attivamente alle attività sportive, garantendo pari accesso a ragazzi e ragazze. Più del 50% di esse ha implementato strategie scritte. Questo impegno è stato supportato anche a un livello superiore: il Ministero della Gioventù e dello Sport ha sviluppato una strategia in questo ambito, e un altro ente importante coinvolto nella sensibilizzazione è il Comitato Olimpico, attraverso le sue campagne.

Lo sport d'élite in Serbia sta ottenendo buoni risultati, il che ha contribuito a migliorare la situazione per le atlete. Circa il 40% delle federazioni ha compiuto sforzi per migliorare le condizioni per le donne negli sport come atletica, basket, calcio, judo, canottaggio, vela, nuoto, tennis e pallavolo. I miglioramenti riguardano sia le strutture sia le risorse destinate alle atlete per consentire loro di essere attive nello sport e rappresentare il paese a livello internazionale.

Tuttavia, la comunicazione e la copertura mediatica rimangono squilibrate, nonostante alcune linee guida scritte e strategie di comunicazione implementate da alcune federazioni e gli sforzi di diverse federazioni per una copertura equa.

Paese: Macedonia del Nord

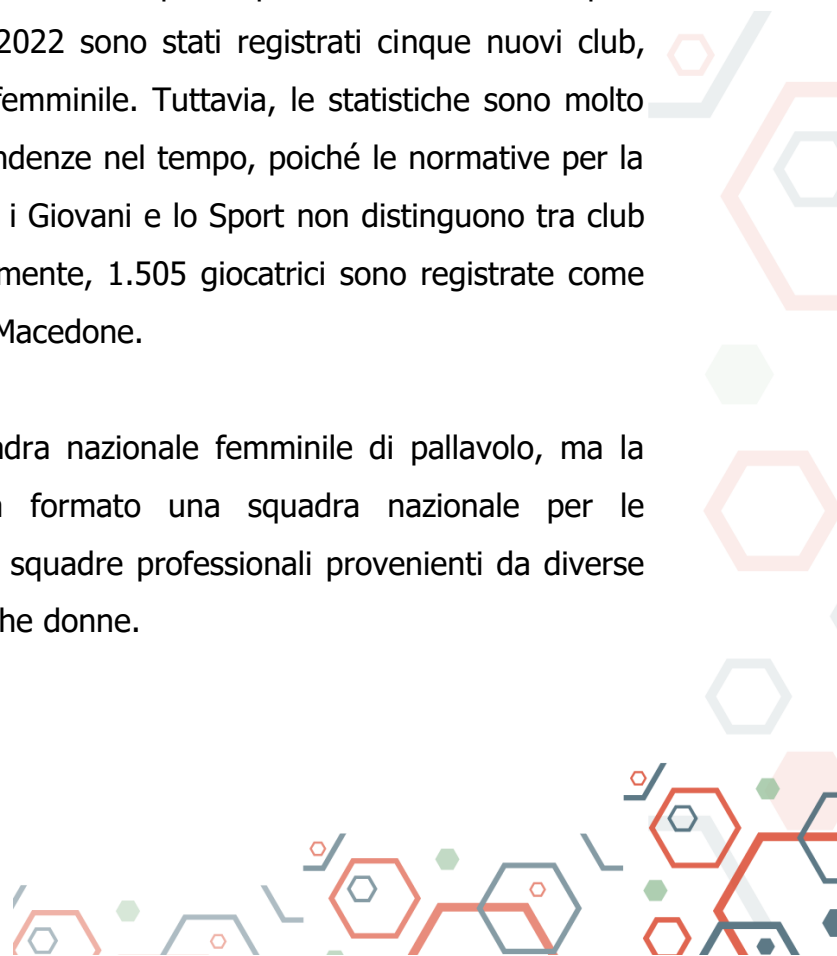
Tradizionalmente, lo sport in Macedonia del Nord è dominato dagli uomini. Mancano dati recenti basati su evidenze riguardanti la partecipazione delle ragazze e delle donne allo sport in questo paese, e, sebbene siano stati fatti alcuni progressi nell'aumentare la consapevolezza e il sostegno per l'uguaglianza di genere nello sport, mancano ancora

programmi adeguati per affrontare il problema. La percezione patriarcale dello sport come attività per ragazzi e uomini è ancora radicata.

Tuttavia, di seguito cercheremo di riassumere al meglio tutti i dati disponibili. Secondo un'indagine condotta nel 2014, la partecipazione delle ragazze di età compresa tra i 15 e i 29 anni è significativamente inferiore a quella dei ragazzi, con il 36,6% di ragazze attive rispetto al 63,4% dei ragazzi. I giovani uomini sono più propensi delle giovani donne a dedicarsi allo sport e alle attività sportive, a svolgere attività ricreative, a partecipare come volontari in centri giovanili, mentre le giovani donne tendono più spesso ad ascoltare musica e trascorrere il tempo nei centri giovanili. Risultati simili sono stati riscontrati nell'indagine sull'uso del tempo (TUS) condotta dall'Ufficio di Statistica nel 2014/2015. L'indagine ha rivelato che le ragazze dedicano più tempo alle attività domestiche, mentre i ragazzi e gli uomini si dedicano maggiormente alle attività ricreative, come lo sport.

Negli ultimi anni ci sono stati alcuni trend positivi: l'Agenzia per i Giovani e lo Sport ha registrato nuovi club sportivi femminili e una crescente partecipazione delle donne in sport come il calcio. Solo nella stagione 2021/2022 sono stati registrati cinque nuovi club, insieme a diversi nuovi club di pallavolo femminile. Tuttavia, le statistiche sono molto limitate e non permettono di vedere le tendenze nel tempo, poiché le normative per la registrazione dei club presso l'Agenzia per i Giovani e lo Sport non distinguono tra club sportivi maschili e femminili. Complessivamente, 1.505 giocatrici sono registrate come calciatrici presso la Federazione Calcistica Macedone.

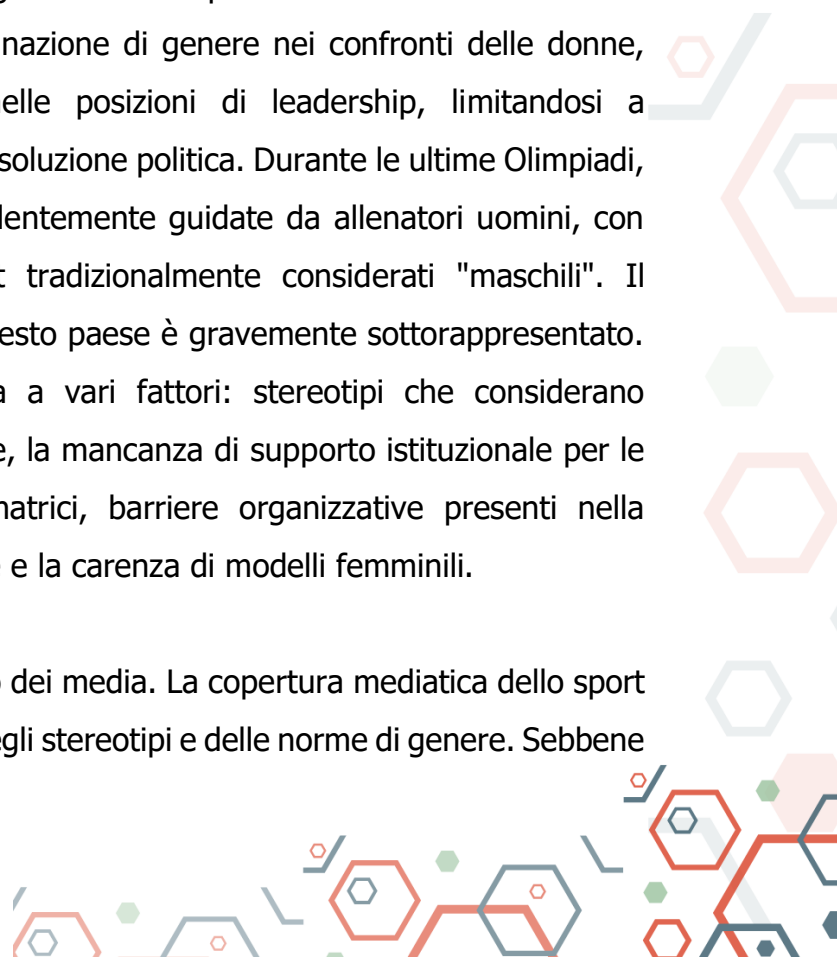
Per lungo tempo non c'è stata una squadra nazionale femminile di pallavolo, ma la Federazione Pallavolistica Macedone ha formato una squadra nazionale per le competizioni giovanili fino ai 19 anni, con squadre professionali provenienti da diverse scuole di pallavolo e allenatori sia uomini che donne.

Un'altra sfida significativa che contribuisce al calo della partecipazione delle donne nello sport in Macedonia del Nord riguarda le finanze. I guadagni delle donne nello sport sono diminuiti notevolmente. Questo aspetto è particolarmente importante per le atlete che non guadagnano abbastanza nello sport professionistico e devono cercare altre carriere, il che riduce il tempo per gli allenamenti e il perfezionamento delle abilità e delle tecniche sportive, elementi essenziali per una carriera sportiva di successo e qualità.

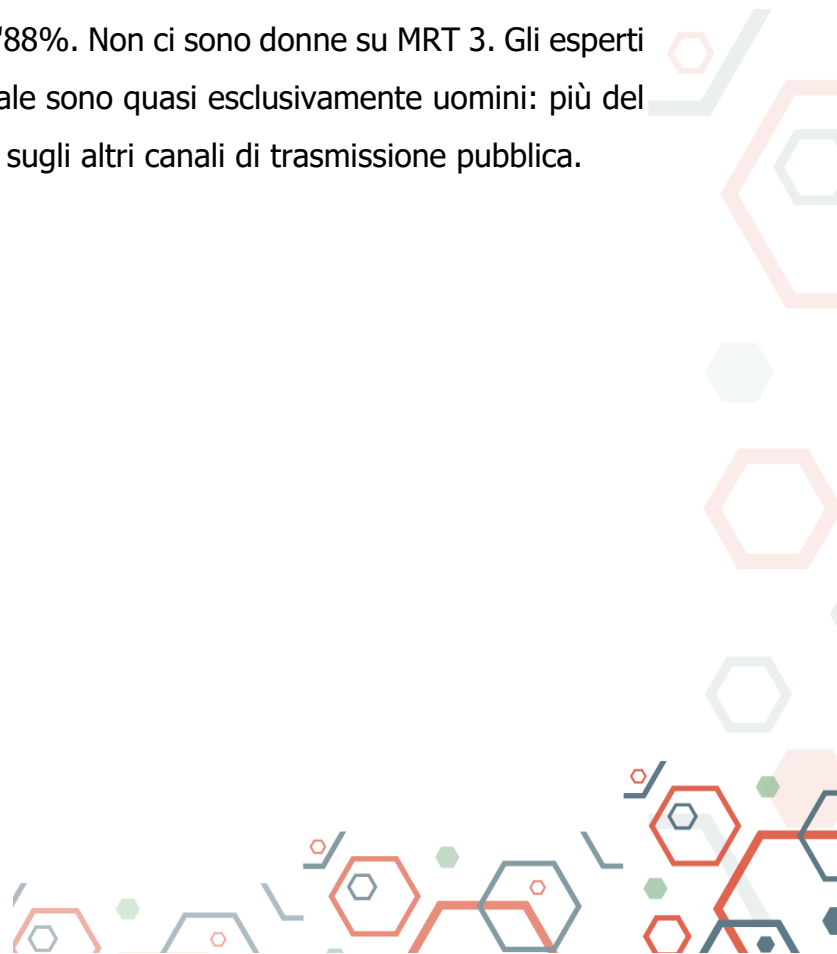
L'Indice di Parità di Genere del 2015 afferma che la proporzione di donne in posizioni di leadership nelle associazioni sportive nazionali è la più bassa tra tutti gli altri settori della società. Il divario di genere più ampio si riscontra negli indicatori che misurano la partecipazione di donne e uomini nei consigli e nei comitati direttivi delle NSF, nel sottodominio "Potere Sociale": il 91,1% dei membri è costituito da uomini, rispetto all'8,9% di donne nel mondo dello sport e nei suoi organi di governo in Macedonia del Nord. Secondo il Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali, "la priorità principale nello sport è aumentare la proporzione di donne in posizioni di leadership in tutte le organizzazioni sportive". Tuttavia, da quando è stata istituita l'Agenzia per i Giovani e lo Sport, il direttore generale nominato dal governo è sempre stato un uomo. Sono stati fatti pochi sforzi per affrontare la discriminazione di genere nei confronti delle donne, inclusa la loro sottorappresentazione nelle posizioni di leadership, limitandosi a sensibilizzare sul problema senza una vera soluzione politica. Durante le ultime Olimpiadi, le squadre sportive femminili erano prevalentemente guidate da allenatori uomini, con poche allenatrici, soprattutto negli sport tradizionalmente considerati "maschili". Il numero di allenatrici in tutti gli sport in questo paese è gravemente sottorappresentato. Questa mancanza di equilibrio è dovuta a vari fattori: stereotipi che considerano l'allenatore come una professione maschile, la mancanza di supporto istituzionale per le donne che perseguono carriere da allenatrici, barriere organizzative presenti nella maggior parte delle organizzazioni sportive e la carenza di modelli femminili.

Gli stereotipi di genere nello sport e il ruolo dei media. La copertura mediatica dello sport ha un'enorme influenza nella formazione degli stereotipi e delle norme di genere. Sebbene

la copertura delle notizie sportive si concentri principalmente sui successi degli uomini, le donne e i loro successi sportivi sono relegati a un secondo piano. I giornalisti sportivi hanno giustificato la riduzione della copertura degli sport femminili a causa, tra l'altro, del basso interesse del pubblico, della bassa qualità delle competizioni femminili e della mancanza di successo, specialmente a livello internazionale.

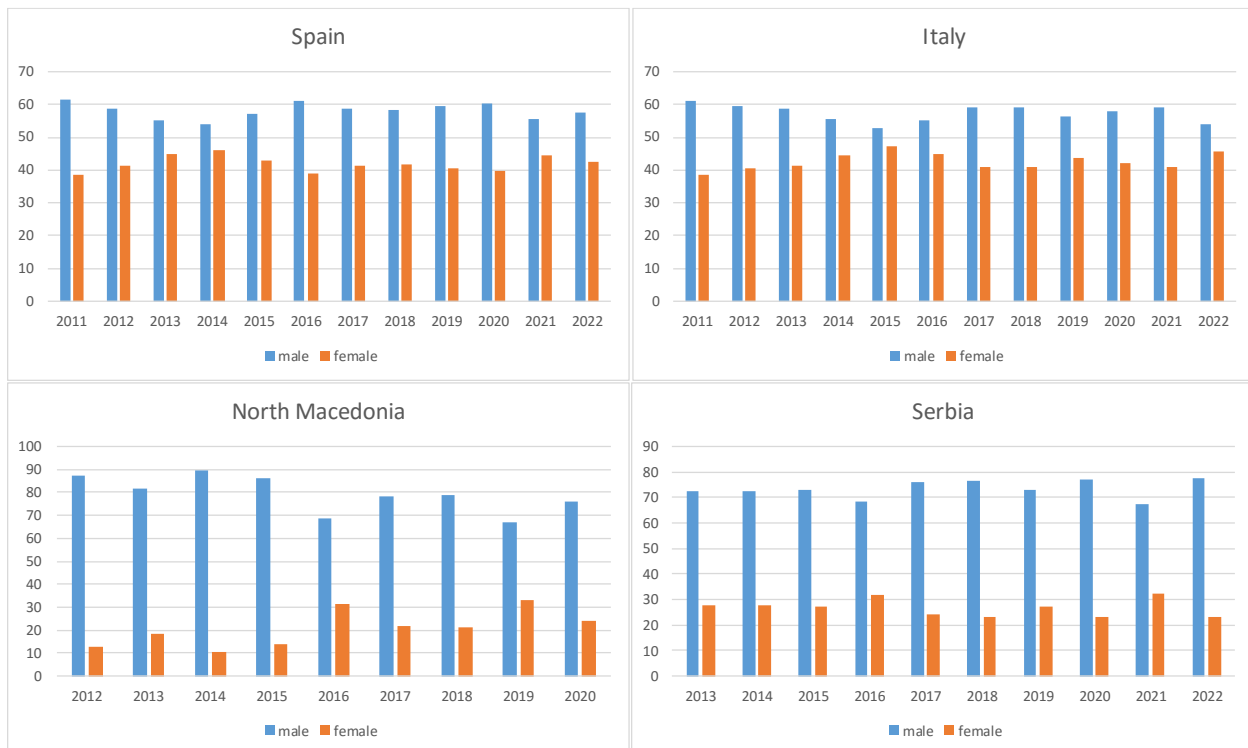
Un esperto di media ha affermato che la rappresentazione delle donne nei media sportivi è determinata dalla qualità e dal successo, non dal genere, indicando una scarsa sensibilità al genere. L'analisi "Gender in the Media" 2021, pubblicata dall'Agenzia per i Servizi di Media Audio-Audiovisivi, fornisce una panoramica completa della situazione sulla rappresentazione dello sport maschile e femminile, e degli atleti uomini e donne sulla televisione macedone: sui canali televisivi nazionali (MRT 1 e MRT 2), c'è una copertura significativamente maggiore dello sport maschile rispetto a quello femminile, con circa l'80% dello spazio mediatico sportivo dedicato agli uomini e l'82% delle presentazioni orali. Questo suggerisce che la televisione nazionale sia orientata principalmente verso gli uomini e gli sport maschili. Sono poche le giornaliste sportive che appaiono in televisione nazionale. Su MRT 1, circa l'81% dei giornalisti sportivi è di sesso maschile, mentre su MRT 2 questa percentuale è dell'88%. Non ci sono donne su MRT 3. Gli esperti sportivi che appaiono in televisione nazionale sono quasi esclusivamente uomini: più del 96% su MRT 1, e in misura analoga anche sugli altri canali di trasmissione pubblica.

Confronti e conclusioni

Come in molti segmenti della vita moderna, anche nello sport i problemi del divario di genere sono ancora presenti e persistenti, nonostante le numerose politiche e misure messe in atto. Tuttavia, dalla nostra analisi possiamo distinguere tra paesi dell'UE (Spagna e Italia) e paesi non UE (Serbia e Macedonia del Nord). Abbiamo dati statistici limitati sullo sport e sui lavoratori dello sport in generale, ma i dati disponibili ci hanno mostrato che negli ultimi 10 anni la situazione delle donne nello sport è migliorata nel tempo. Questo miglioramento è più visibile per la Spagna e l'Italia, dove i dati ufficiali di EUROSTAT suggeriscono che il divario tra donne e uomini nello sport sta diminuendo (grafico 5). Tuttavia, disponiamo di dati limitati sul divario di utili. Al contrario, per la Serbia e la Macedonia del Nord abbiamo una situazione in cui notiamo un leggero miglioramento, ma l'occupazione nello sport è ancora dominata dagli uomini.

Grafico 5 - Quota di occupazione nello sport, per genere

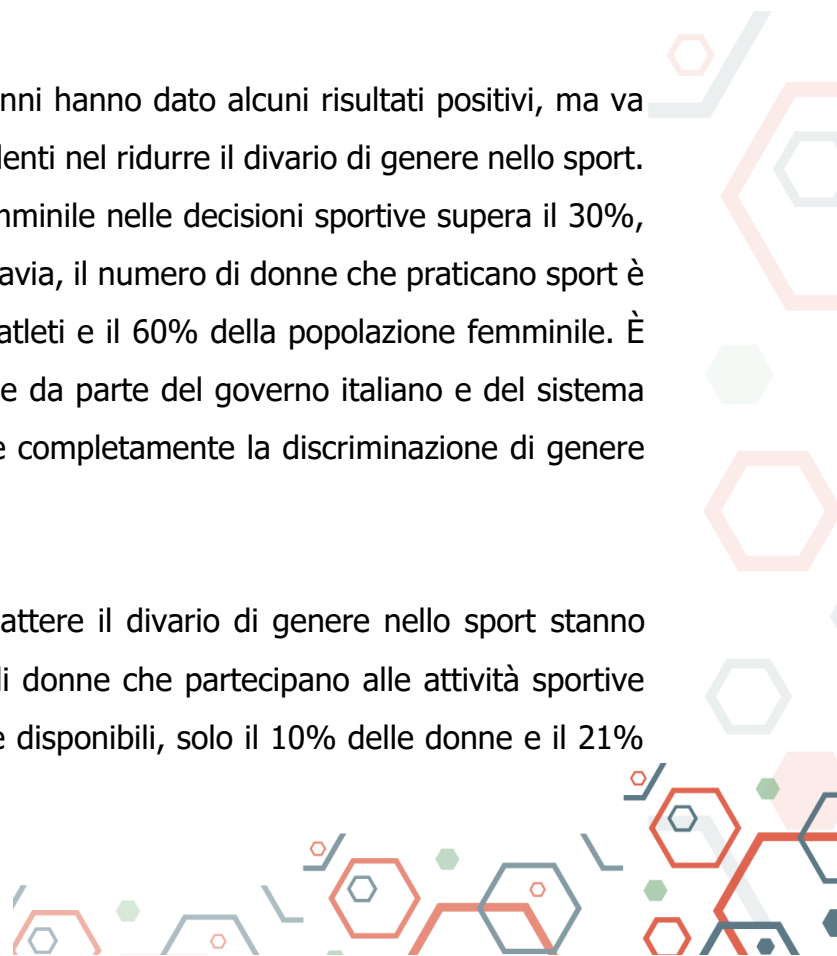
Fonte: Eurostat

Come già evidenziato, tutti i paesi analizzati hanno adottato politiche per ridurre il divario di genere nello sport. È importante sottolineare che, a livello mondiale, non esistono esempi in cui le donne abbiano superato gli uomini nello sport, ma il divario continua a diminuire, e dobbiamo assicurarci che tale tendenza prosegua fino a colmare le disuguaglianze.

Le misure e le politiche adottate dalla Spagna per ridurre i divari di genere nello sport hanno avuto successo. Persistono differenze tra le condizioni per atleti e atlete, ma la maggior parte delle associazioni sportive ha adottato processi di selezione/sostituzione sensibili al genere. Il numero di donne che partecipano a corsi di formazione per la leadership è aumentato significativamente, e circa il 30% delle organizzazioni sta sviluppando strategie per aumentare la presenza femminile nelle posizioni decisionali. Il Comitato Olimpico ha un atteggiamento proattivo nel reclutare leader donne in diverse federazioni. La maggior parte di queste organizzazioni si concentra sul fornire uguale accesso alle strutture sportive per uomini e donne. Il Consiglio Superiore dello Sport ha svolto un ruolo molto attivo nell'implementare misure per aumentare la partecipazione di ragazze e donne nello sport e nelle attività fisiche.

Le misure adottate dall'Italia negli ultimi anni hanno dato alcuni risultati positivi, ma va menzionato che l'Italia è uno dei paesi più lenti nel ridurre il divario di genere nello sport. Rispetto alla Spagna, dove la presenza femminile nelle decisioni sportive supera il 30%, in Italia questa cifra è intorno al 12%. Tuttavia, il numero di donne che praticano sport è in aumento, rappresentando il 48% degli atleti e il 60% della popolazione femminile. È necessario un intervento legislativo efficace da parte del governo italiano e del sistema regolatorio sportivo per ridurre e eliminare completamente la discriminazione di genere nello sport italiano.

Le misure adottate dalla Serbia per combattere il divario di genere nello sport stanno mostrando alcuni risultati, ma il numero di donne che partecipano alle attività sportive rimane molto basso. Secondo le statistiche disponibili, solo il 10% delle donne e il 21%

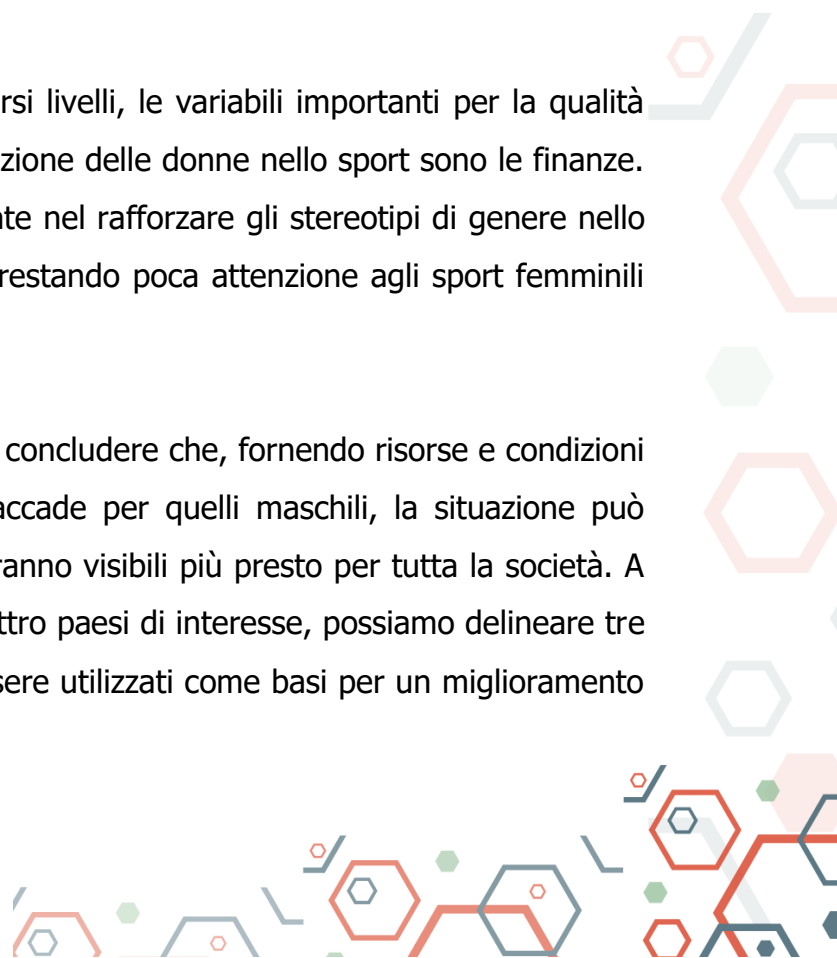

delle ragazze sono attive nello sport. Il Ministero della Gioventù e dello Sport ha sviluppato un piano d'azione chiamato "rappresentanza di genere nei consigli" per sostenere la posizione delle donne nello sport e aumentare la presenza femminile nelle posizioni decisionali all'interno delle federazioni e dei consigli sportivi. In questo contesto, alcune federazioni hanno adottato misure per aumentare il numero di allenatrici (atletica, canottaggio, golf, judo, vela, nuoto, tennis, e pallavolo). Quasi due terzi delle federazioni organizzano corsi o seminari attivi sulle questioni di uguaglianza di genere, e oltre la metà ha implementato strategie scritte per ridurre il divario di genere.

Le misure adottate dalla Macedonia del Nord mirano a ridurre i divari di genere nello sport e a migliorare la situazione delle donne nei ruoli di allenamento e decisionali. È importante notare che queste conclusioni si basano su dati limitati riguardanti la partecipazione di ragazze e donne nello sport in questo paese. Negli ultimi anni si sono osservate tendenze positive: l'Agenzia per la Gioventù e lo Sport ha registrato nuovi club sportivi femminili e ha aumentato la partecipazione femminile in sport come il calcio. Solo nella stagione 2021/2022 sono stati registrati cinque nuovi club di calcio femminile, insieme a diversi nuovi club di pallavolo femminile.

In tutti e quattro i paesi analizzati, a diversi livelli, le variabili importanti per la qualità degli atleti professionisti e per la partecipazione delle donne nello sport sono le finanze. Anche i media svolgono un ruolo importante nel rafforzare gli stereotipi di genere nello sport, offrendo una copertura limitata e prestando poca attenzione agli sport femminili rispetto a quelli maschili.

Considerato quanto detto sopra, possiamo concludere che, fornendo risorse e condizioni adeguate per gli sport femminili, come accade per quelli maschili, la situazione può migliorare più rapidamente e i benefici saranno visibili più presto per tutta la società. A seguito dell'analisi della situazione nei quattro paesi di interesse, possiamo delineare tre punti di raccomandazione che possono essere utilizzati come basi per un miglioramento complessivo:

- 1) ****Opportunità paritarie per sport femminili e maschili**** (in termini di tempo di gioco, posizioni di leadership, arbitri, copertura mediatica e promozione delle atlete, colmare il divario negli investimenti per gli sport femminili e promuovere pari opportunità economiche per donne e ragazze, fornire finanziamenti adeguati per gli sport femminili e le atlete, piani statali per atlete professioniste, più strutture di pratica, premi equi).
- 2) ****Rimozione degli ostacoli tradizionali per le donne nello sport**** (adeguare i tempi di pratica alle aspettative tradizionali per le donne nella società, garantire un ambiente sicuro, prevenire e rispondere alla violenza di genere).
- 3) ****Sport come strumento di empowerment per ragazze e donne**** (promuovere la leadership femminile e l'uguaglianza di genere nei modelli di governance, promuovere una partecipazione equa e una rappresentazione priva di pregiudizi nei media, fornire pari opportunità per le ragazze negli sport, nelle attività fisiche e nell'educazione fisica).

Referenze:

1. UN Women (2021) Linee guida per le organizzazioni sportive che rispondono al genere, Ankara: UN Women. https://eca.unwomen.org/sites/default/files/Field%20Office%20ECA/Attachments/Publications/2021/7/UNWOMEN_Guidelines%20ENG-min.pdf.
2. Bailey, R, I. Wellard e H. Dismore (2004) Partecipazione delle ragazze alle attività fisiche e allo sport: benefici, modelli, influenze e modi per andare avanti, Organizzazione mondiale della sanità. <https://www.icsspe.org/sites/default/files/Girls.pdf>.
3. Anastasovski, I. Nanev, L. Aleksovska, Velichkovska, L. Stojanoska, Ivanova, T. (2014). Lo sport nella società (atteggiamenti e proposte), Skopje: libro accademico, facoltà di educazione fisica, sport e salute, Istituto Geostrategico GLOBAL, stampa GINIS – Prilep, pg.55-60
4. Schmalz, D. e Kerstetter, D. (2006). Ragazze e uomini virili: consapevolezza dello stigma dei bambini sul genere nello sport e nelle attività fisiche. Giornale di ricerca sul tempo libero, 38(4), 536-557.

5. Kristin Wilde (2007). Donne nello sport: stereotipi di genere nel passato e nel presente, testo su Internet.
6. Donne nei consigli di amministrazione (2016). Rapporto sull'equilibrio di genere nello sport globale.
7. Forbes (2019), "Gli atleti più pagati al mondo", disponibile su www.forbes.com/athletes/#507939b155ae e "Perché Serena Williams è l'unica donna nella lista dei 100 atleti più pagati?", disponibile su <https://www.forbes.com/sites/kimelsesser/2019/06/14/perché-serena-williams-è-l'unica-donna-nella-lista-dei-100-atleti-più-pagati/#332b875ffa98>
8. BBC (2015), "Gli uomini ottengono più premi in denaro delle donne nel 30% degli sport". Disponibile all'indirizzo: www.bbc.co.uk/newsround/29789953
9. Forbes (2018), "L'evoluzione del premio in denaro della Coppa del Mondo FIFA". Disponibile all'indirizzo www.forbes.com/sites/niallmccarthy/2018/06/05/infografica-sulla-evoluzione-del-premio-in-denaro-della-coppa-del-mondo-fifa/#29dfb11a6ca5.
10. <https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/cedaw.htm>
11. <https://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf>
12. UN Women (2020) Quadro per l'uguaglianza di Sport per la Generazione: guidare l'attuazione della Piattaforma d'azione di Pechino attraverso il potere dell'ecosistema sportivo.
<https://www.unwomen.org/en/news/stories/2020/3/news-sport-for-generation-equality>
13. Comitato Olimpico Internazionale (2022) Obiettivi per l'uguaglianza di genere e l'inclusione 2021-2024, Losanna.
<https://stillmed.olympics.com/media/Documents/Beyond-the-Games/Gender-Equality-in-Sport/IOC-Gender-Equality-and-Inclusion-Objectives-2021-2024.pdf>
14. Commissione europea, Direzione generale dell'Istruzione, della gioventù, dello sport e della cultura (2022) Verso una maggiore uguaglianza di genere nello sport: raccomandazioni e piano d'azione del gruppo ad alto livello sull'uguaglianza di genere nello sport, Bruxelles. Disponibile all'indirizzo: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/684ab3af-9f57-11ec-83e1-01aa75ed71a1>.
15. EIGE (2017) Genere nello sport. <https://eige.europa.eu/publications/gender-sport>
16. 1680971A6E (coe.int)
17. Micevski, I. (2021) Genere nei media: questioni di genere e il modo in cui donne e uomini sono rappresentati nel programma sportivo delle televisioni terrestri nazionali, Agenzia per i servizi multimediali audio e audiovisivi.
18. Consiglio d'Europa (2016) L'uguaglianza di genere nello sport e il ruolo dei media, scheda informativa.
19. Rajchevska, A. (2021) Sono in campo, ma non in TV, raramente si parla di donne nello sport, MIA
20. Piattaforma per l'uguaglianza di genere (2019) Lettera aperta all'Agenzia per la gioventù e lo sport, all'Associazione dei giornalisti sportivi e al Comitato olimpico macedone.

21. UN Women North Macedonia (2022) Uguaglianza di genere nello sport in Macedonia del Nord
22. Comitato olimpico internazionale (2023) Le donne nel movimento olimpico (scheda informativa)

RINGRAZIAMENTI

La creazione del rapporto di ricerca, come parte del progetto WOMAD, è stata resa possibile grazie agli sforzi collaborativi e alla dedizione di numerose persone e organizzazioni. Esprimiamo la nostra più sentita gratitudine a quanto segue:

Partner del progetto:

Spagna – Sociedade Deportiva O Val de Naron

Serbia - Football Club Crvena Zvezda

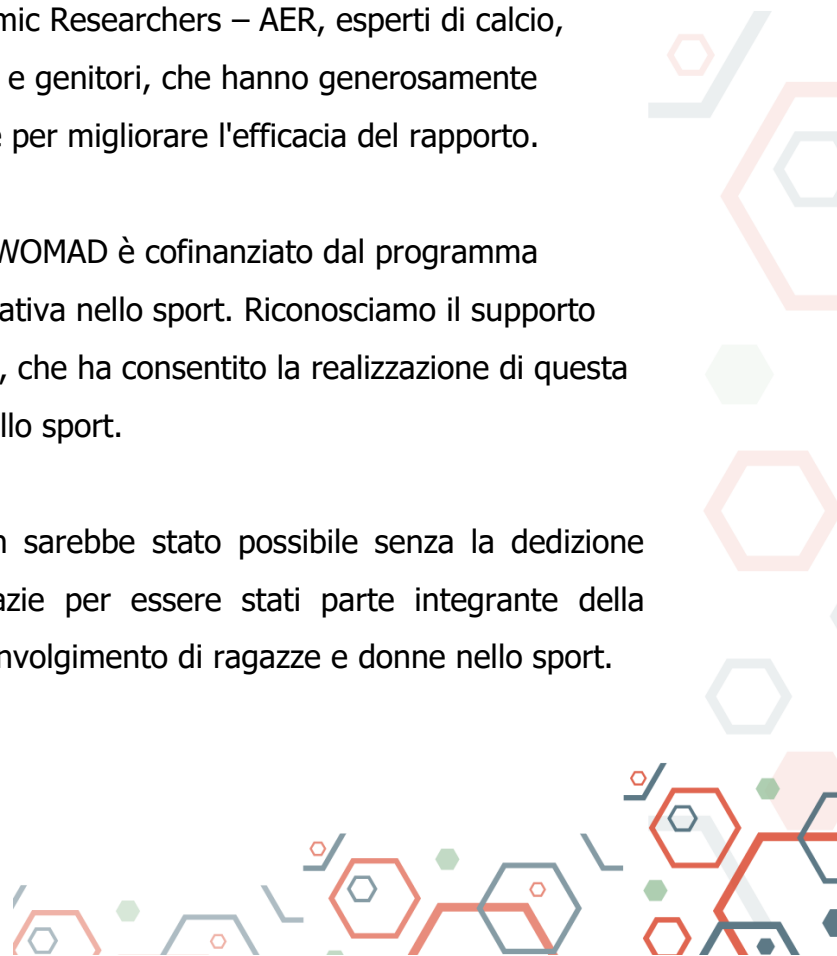
Italia – EURO MAMME ASD

Macedonia del Nord – Minority Leaders for Society - MLS

Collaboratori: Vorremmo esprimere il nostro sincero apprezzamento a tutti i collaboratori, tra cui Association for Economic Researchers – AER, esperti di calcio, esperti di uguaglianza di genere, educatori e genitori, che hanno generosamente condiviso le loro conoscenze ed esperienze per migliorare l'efficacia del rapporto.

Fonte di finanziamento: il progetto WOMAD è cofinanziato dal programma Erasmus come piccola partnership collaborativa nello sport. Riconosciamo il supporto finanziario fornito dal programma Erasmus, che ha consentito la realizzazione di questa iniziativa volta all'uguaglianza di genere nello sport.

Il successo di questo progetto non sarebbe stato possibile senza la dedizione collettiva di tutte le parti coinvolte. Grazie per essere stati parte integrante della realizzazione del rapporto di ricerca sul coinvolgimento di ragazze e donne nello sport.

**Co-funded by
the European Union**

Finanziato dall'Unione europea. Le opinioni espresse appartengono, tuttavia, al solo o ai soli autori e non riflettono necessariamente le opinioni dell'Unione europea o dell'Agencia esecutiva europea per l'istruzione e la cultura (EACEA). Né l'Unione europea né l'EACEA possono esserne ritenute responsabili.

Co-funded by
the European Union

Истражувачки извештај за вклученоста на девојките и жените во спортот

WOMAD

women against discrimination

Small scale partnership in sport

101089734

Содржина

Вовед	3
Генерален контекст и историски развој.....	6
Селекција на меѓународни документи кои се однесуваат на намалување на родовиот јаз во спортското учество	10
Случај: Шпанија	14
Случај: Италија	18
Случај: Србија	19
Случај: Северна Македонија.....	21
Споредби и заклучоци.....	24
Референци:	28
ПРИЗНАНИЈА	30

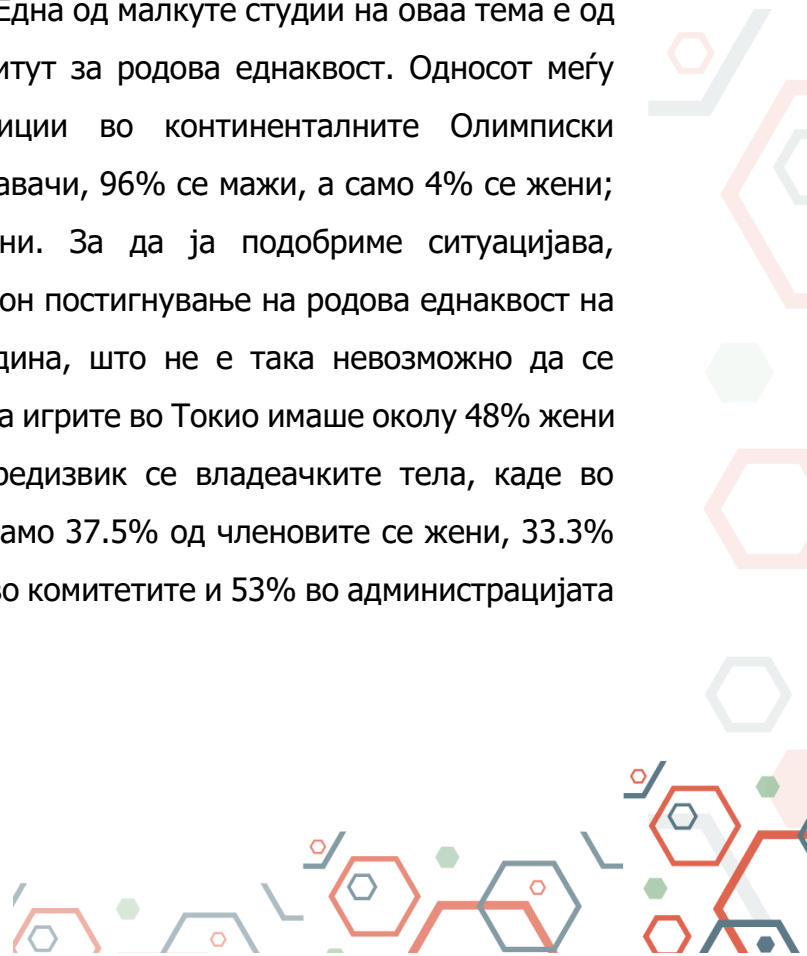

Инклузија на жени во спортот - Случај со Шпанија, Италија, Србија и Северна Македонија.

Европски и национални практики на девојки и жени вклучени во спортот.
Компаративна анализа на разликите и сличностите во партнерските земји.

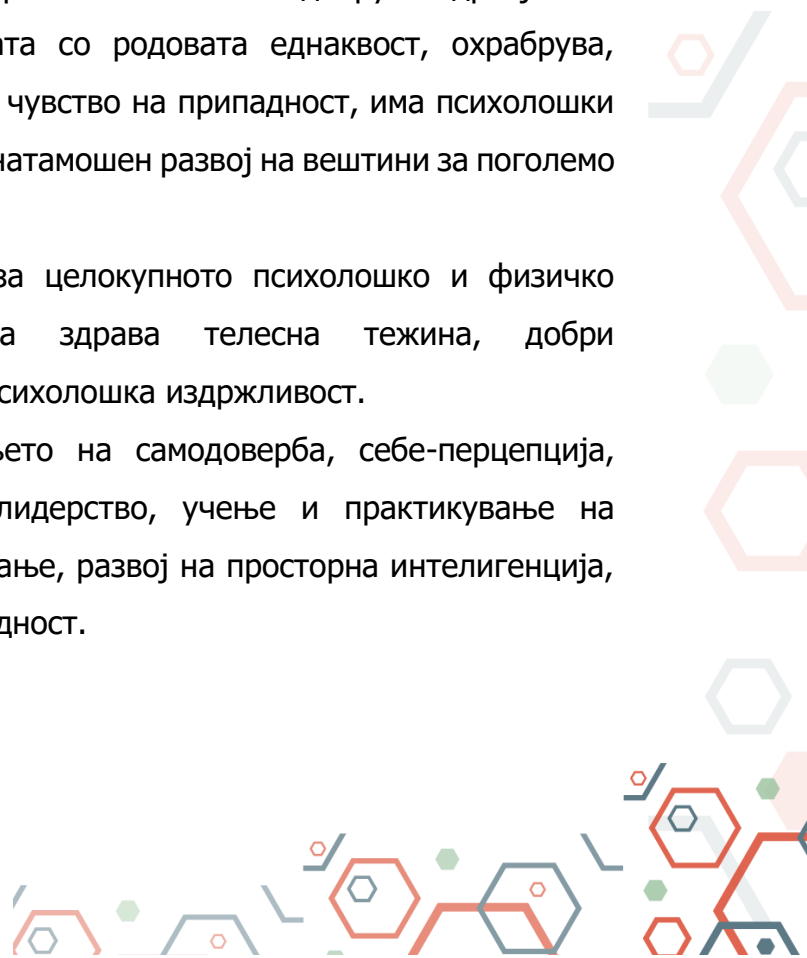
Вовед

За разлика од САД, Европската перспектива на жените во спортот, особено на водечка позиција, е сè уште многу лимитирана. Ова не е нумерички, туку културолошки проблем, и исто така ја вклучува улогата на медиумите и проблемите со диверзитет. Не можеме ни да се утешиме околу проблемите во спортот со европските податоци, кога има многу малку земји во светот каде зајакнувањето на жените во спортот е добро воспоставено. Една од малкуте студии на оваа тема е од 2015 година и ја водел Европскиот институт за родова еднаквост. Односот меѓу жените и мажите на водечките позиции во континенталните Олимписки организации е следниов: од 4444 претседавачи, 96% се мажи, а само 4% се жени; потпретседатели 91% мажи и 9% жени. За да ја подобриме ситуацијава, меѓународниот Олимписки комитет цели кон постигнување на родова еднаквост на Олимписките игри во Париз во 2024 година, што не е така невозможно да се постигне, имајќи го предвид фактот дека на игрите во Токио имаше околу 48% жени од вкупниот број спортисти. Поголем предизвик се владеачките тела, каде во самиот меѓународен Олимписки комитет само 37.5% од членовите се жени, 33.3% од жените се во извршниот одбор, 47.8% во комитетите и 53% во администрацијата на Комитетот.

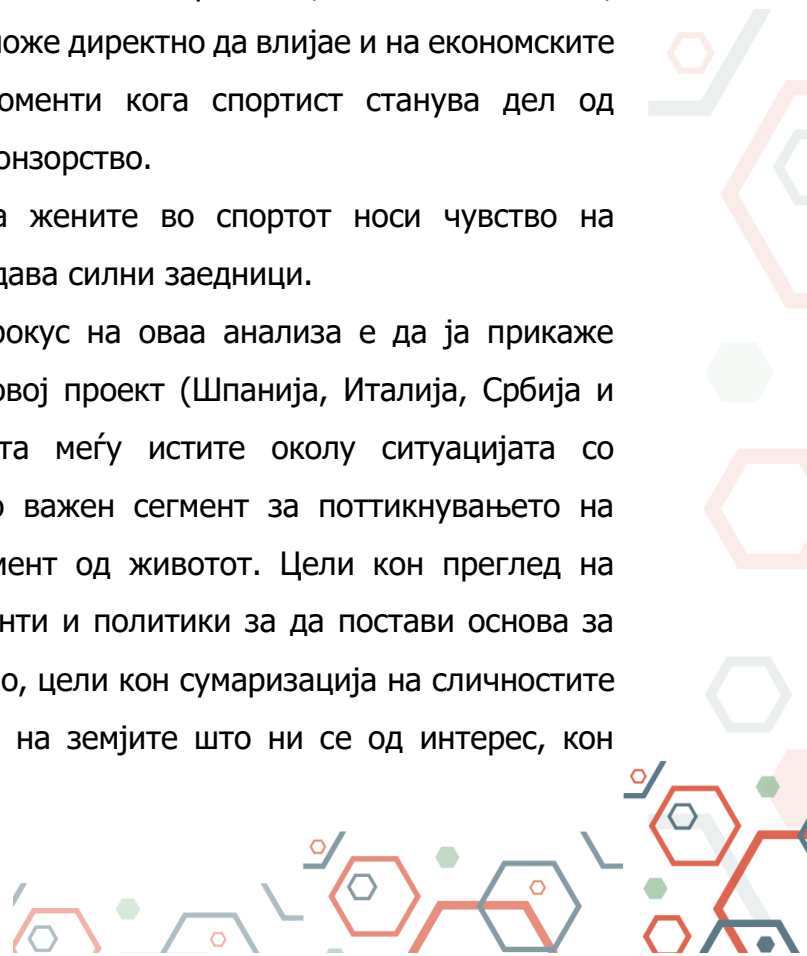
Спортот и еднаквиот пристап до спортските објекти за момчињата и девојчињата е многу важен за развојот на индивидуалците. Покрај физичките вештини, спортот влијае и на психолошките како и на развојот на меките вештини. Активното учество во спортските активности, кои придонесуваат за развојот на здравите навики на исхрана и целокупната здравствена благосостојба, е клучен фактор во развојот на сите деца, без разлика на родот. Родот е општествен поредок кој се однесува и мажите и жените, треба да се насочи кон нееднаквостите помеѓу мажите и жените, наместо само на женските проблеми. Оттука, родовата еднаквост е во фокусот на Европската Унија генерално, и сите тела на ЕУ кои креираат социо-економски политики, кои вклучуваат политики кои се воведени во соседните и земјите кандидатки на ЕУ. Главниот фокус на сите политики е поттикнувањето на луѓето, особено на жените, да го достигнат својот целосен потенцијал без разлика на нивната позадина. Во овој контекст, спортот е клучен во овој процес, бидејќи може да им помогне на индивидуалците да постигнат одлични резултат преку различни слоеви на импакт. Бенефитите од активното учество во спортот за жените се многубројни, од развој на социјални вештини, преку когнитивни, па сè до целокупни здравствени бенефити. Учесството во спортот особено го подобрува здравјето и благосостојбата, ја подобрува ситуацијата со родовата еднаквост, охрабрува, прикажува добри примери, едуцира, нуди чувство на припадност, има психолошки бенефити, што можат да придонесат за понатамошен развој на вештини за поголемо вработување и подобри услови:

- Здравје и благосостојба: помага за целокупното психолошко и физичко здравје, преку задржување на здрава телесна тежина, добри кардиоваскуларни услови и силна психолошка издржливост.
- Поттикнување: помага во градењето на самодоверба, себе-перцепција, самопочит, квалитет на живот, лидерство, учење и практикување на преземање ризици, брзо размислување, развој на просторна интелигенција, чувство на исполнителност и припадност.

- Родова еднаквост: жените можат да учествуваат и да бидат извонредни во спортот исто како и мажите, вклучувајќи го преземањето лидерски позиции и креирањето услови за позитивна промена.
- Пример за следење: ова е тесно поврзано со претходното, каде жените спортски можат да поставуваат добри примери, да инспирираат и да служат како примери за следење на младите девојчиња, докажувајќи им дека сите тие можат да постигнат високи резултати ако се посветат и ако држат до своите намери.
- Образование: активното учество во спортот ги зголемува когнитивните вештини, посветеноста, дисциплината, координацијата и менаџирањето со време, вештини кои имаат клучна улога во постигнувањето успех и добри резултати во образованието.
- Психолошки бенефити: учеството во спортот има позитивно влијание на менталното здравје, го намалува стресот и депресијата, гради силно и здраво тело и го држи здрав разумот.
- Економско охрабрување: покрај учењето важни вештини и издржливост кои се важни во секој сегмент од животот на возрасните, во даден момент, доколку некој е доволно добар тоа може директно да влијае и на економските бенефити, како на пример во моменти кога спортист станува дел од професионални лиги или добива спонзорство.
- Развој на заедница: учеството на жените во спортот носи чувство на единство, ги зближува луѓето и создава силни заедници.

Имајќи го сето ова предвид, главниот фокус на оваа анализа е да ја прикаже ситуацијата во секоја земја партнер на овој проект (Шпанија, Италија, Србија и Северна Македонија) како и споредбата меѓу истите околу ситуацијата со инклузијата на жените во спортот, како важен сегмент за поттикнувањето на жените и нивна инклузија во секој сегмент од животот. Цели кон преглед на главните меѓународни и европски документи и политики за да постави основа за анализата на секоја од земјите. И последно, цели кон сумаризација на сличностите и разликите во секоја фаза и пристапот на земјите што ни се од интерес, кон

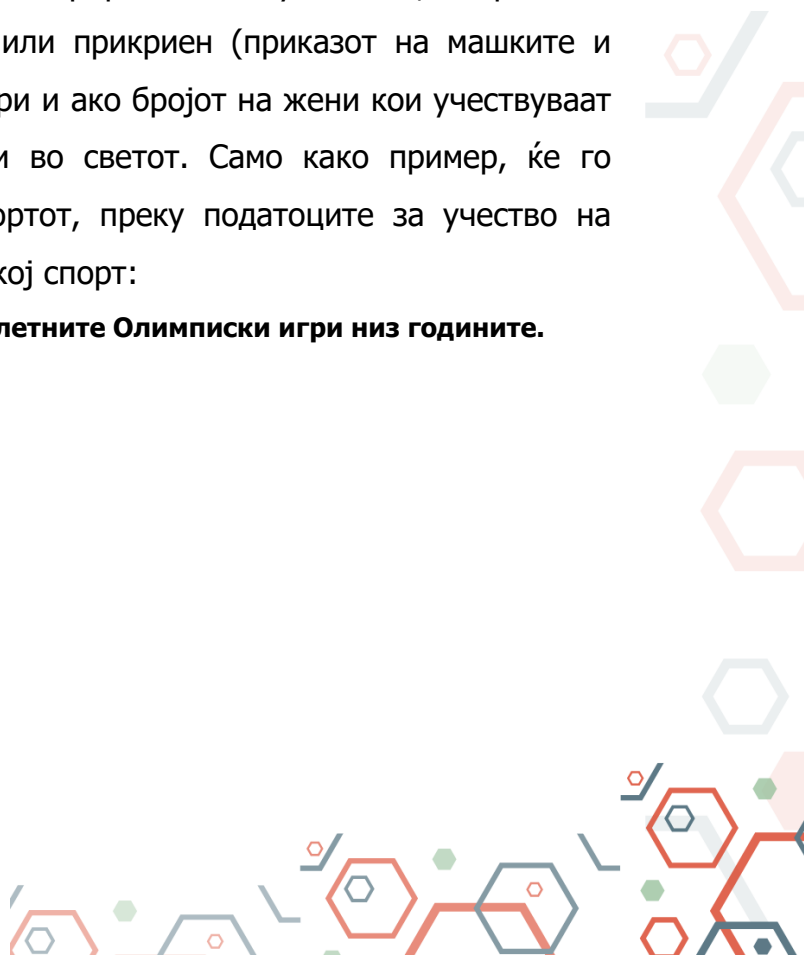

креирање соодветни политики за подобрување на ситуацијата и намалување на родовиот јаз во учеството во спортот во земјите што ни се од интерес што може понатаму да ги користат и сите засегнати страни во спортот и рекреацијата.

Генерален контекст и историски развој

Се верувало дека девојчињата се помалку заинтересирани за спортот, па затоа има помалку спортски активности за девојчиња и жени. Како и да е, во машкиот свет во кој живееме, сведочиме на бројни препреки што се поставени за женското учество во различни сегменти од животот, вклучувајќи го и спортот. За многу активности требало дозвола од тела што ги предводеле мажи. Ова е сè уште случај во многу земји, каде за прашања поврзани со жените одлуките ги носат мажи. Докази за борбата на жените за еднакво учество на повисоко ниво во спортот датира од Олимписките игри во Париз во 1900 година, каде им било дозволено да учествуваат, но само во 2 дисциплини (тенис на трева и голф), (Atansovski et al., 2014). Родовиот диспарат е сè уште присутен и длабоко интегриран во многу полиња, без разлика на тоа дали е видлив (како учеството) или прикриен (приказот на машките и женските спортисти). Ова е вистината, дури и ако бројот на жени кои учествуваат во спортот се зголемува и во Европа и во светот. Само како пример, ќе го адресираме учеството на жените во спортот, преку податоците за учество на Олимписките игри и уделот на жени во секој спорт:

Табела 1: Приказ на учеството на жените на летните Олимписки игри низ годините.

Year	Sports	Women's only Events	Mixed Events	Total events	% of women's only events	% of women's/mixed events	Women participants	% of women participants
1900	2	2	1	95	2.1	5.3	22	2.2
1904	1	3	0	95	3.1	6.4	6	0.9
1908	2	4	8	110	3.6	10.9	37	1.8
1912	2	5	6	102	4.9	10.8	48	2.0
1920	2	8	16	156	5.1	15.6	63	2.4
1924	3	10	4	126	7.9	11.1	135	4.4
1928	4	14	3	109	12.8	15.6	277	9.6
1932	3	14	4	117	12.0	15.4	126	9
1936	4	15	4	129	11.6	14.7	331	8.3
1948	5	19	5	136	14.0	17.6	390	9.5
1952	6	25	7	149	16.8	21.5	519	10.5
1956	6	26	9	151	17.2	23.2	376	13.3
1960	6	29	8	150	19.3	24.7	611	11.4
1964	7	33	11	163	20.2	27.0	678	13.2
1968	7	39	18	172	22.7	33.1	781	14.2
1972	8	43	20	195	22.1	32.3	1,059	14.6
1976	11	49	19	198	24.7	34.3	1,260	20.7
1980	12	50	19	203	24.6	34.0	1,115	21.5
1984	14	62	15	221	28.1	34.8	1,566	23
1988	17	72	14	237	30.4	36.3	2,194	26.1
1992	19	86	12	257	33.5	38.1	2,704	28.8
1996	21	97	11	271	35.8	39.9	3,512	34.0
2000	25	120	11	300	40.0	44.0	4,069	38.2
2004	26	125	10	301	41.5	44.9	4,329	40.7
2008	26	127	10	302	42.1	45.4	4,637	42.4
2012	26	132	8	302	43.7	46.4	4,676	44.2
2016	28	136	9	306	44.4	47.4	5,059	45
2020	33	156	18	339	46.0	51.3	5,457	47.8

Извор: Меѓународен Олимписки комитет, 2023

Според Комитетот (МОК), на летните Олимписки игри во 2020 година 47.8% од целокупниот број учесници и 46% од учесниците во поединечни настани биле жени, што покажува дека сега има побалансирано родово учество.

Таблеа 2: Приказ на женското учество на зимските Олимписки игри низ годините.

Year	Sports	Women's only Events	Mixed Events	Total events	% of women's only events	% of women's/mixed events	Women participants	% of women participants
1924	1	1	1	16	6.3	12.5	11	4.3
1928	1	1	1	14	7.1	14.3	26	5.6
1932	1	1	1	14	7.1	14.3	21	8.3
1936	2	2	1	17	11.8	17.6	80	12
1948	2	4	1	22	18.2	22.7	77	11.5
1952	2	5	1	22	22.7	27.3	109	15.7
1956	2	6	1	24	24.0	29.2	134	17
1960	2	10	1	27	35.7	40.7	144	21.5
1964	3	12	2	34	35.3	41.2	199	18.3
1968	3	12	2	35	34.2	40.0	211	18.2
1972	3	12	2	35	34.2	40.0	205	20.5
1976	3	12	3	37	32.4	40.5	231	20.6
1980	3	12	3	38	31.6	39.5	232	21.7
1984	3	13	3	39	33.3	41.0	274	21.5
1988	3	16	4	46	34.8	41.3	301	21.2
1992	4	23	3	57	40.4	45.6	488	27.1
1994	4	25	3	61	41.0	45.9	522	30
1998	6	29	3	68	42.0	47.1	787	36.2
2002	7	34	3	78	42.5	47.4	886	36.9
2006	7	37	3	84	44.0	47.6	960	38.2
2010	7	38	3	86	44.2	47.7	1,044	40.7
2014	7	43	6	98	44.9	51.0	1,121	40.3
2018	7	44	9	102	42.7	52.0	1,169	41
2022	7	46	12	109	42.2	53.0	1,267	44.7

Извор: Меѓународниот Олимписки Комитет, 2023

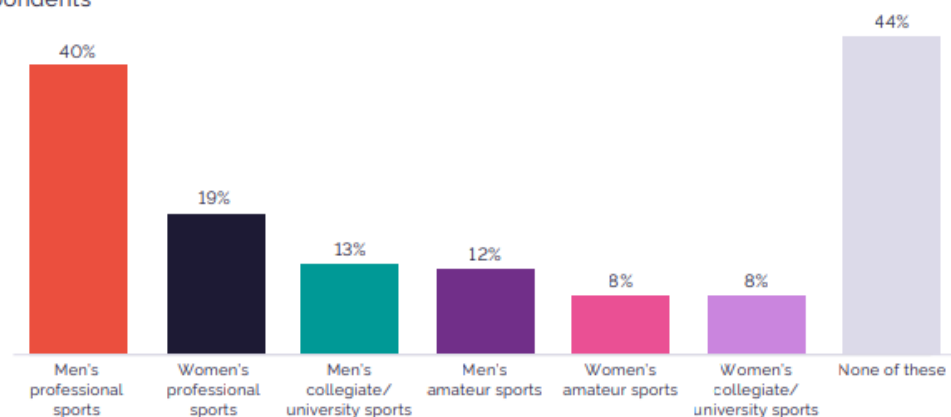
Учеството на зимските Олимписки игри е малку помало. 44.7% од вкупниот број учесници и 42.2% во поединечните родови настани биле жени, но сепак од 1992 овој процент постојано се зголемувал, со исклучок на мало намалување во 2014 година.

Охрабрувачки е да се забележи намалување на родовиот јаз во учеството на елитните спортски настани, но сепак ова сè уште не е случај со родовиот јаз во платите на спортистите. Од економска гледна точка, разликата меѓу заработувачката и платата на мажите и жените во спортот е исто така очигледна. Ова се забележува на неколку нивоа, прво во поглед на платите, потоа во спонзорствата и финансиските награди. Еден пример е финансиската награда за Светското фудбалски куп каде во 2018 година, наградата за жени била 15 милиони американски долари, додека наградата за мажите била 791 милион американски долари.

Atansovski et al., (2014). понатаму го прикажува подобрувањето на ситуацијата со женскиот спорт во последните 100 години, каде жените се поприсутни во професионалниот и елитниот спорт, но сепак генералниот интерес и публицитет за женскиот спорт е значително помал од оној за машкиот спорт. Фактот дека ангажманот на жените во спортот е од поновите времиња, за разлика од тој на мажите може да биде само една од причините зошто не го добиваат истото признание. Машкиот спорт на пример, добива многу поголемо телевизиско покритие на телевизија и во други медиуми за разлика од женскиот спорт, иако би требало да има приближно иста покриеност во медиумите и на двата пола. Дополнително, поверојатно е дека на највисоките менаџерски и тренерски позиции ќе застане некој маж, како и на телевизиските интервјуа. Одговорноста за промоција на родовата еднаквост и еднаквото признание за спортските достигнувања е на релевантните авторитети и едиторските практики на медиумите.

Приказ на интересот за машкиот наспроти женскиот спорт

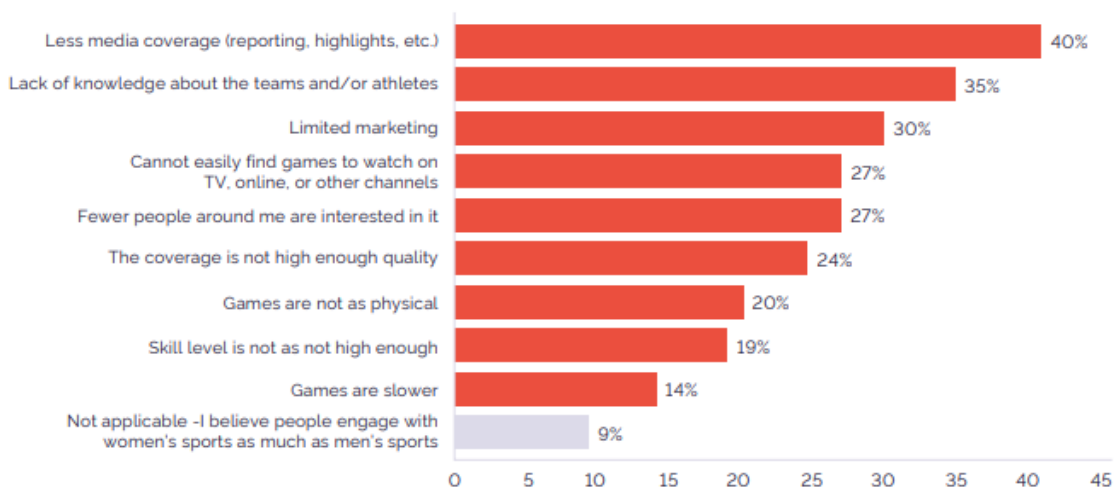
Приказ 1: Доколку следиш спорт, кој од следниве ги гледаш или следиш најчесто?
% of respondents

Извор: ИЗВЕШТАЈ ЗА ЖЕНИТЕ ВО СПОРТОТ 2021 (страница 7)

Приказ 2: За која од следниве сметаш дека е причината поради која луѓето помалку гледаат женски отколку машки спортови?

% of respondents

Извор: ИЗВЕШТАЈ ЗА ЖЕНИТЕ ВО СПОРТОТ 2021 (страна 7)

Од двата приказа погоре можеме да заклучиме дека интересот е значително помал за женскиот спорт, а причините за тоа најчесто е помала медиумска покриеност, помалку медиумски простор во ударно време, преференците се секогаш за машкиот спорт кога има два натпревара во исто време. Има помалку акција и физички допири, што го прави спортот помалку атрактивен за гледачите, а игрите се побавни и помалку интересни за следење.

Селекција на меѓународни документи кои се однесуваат на намалување на родовиот јаз во спортското учество

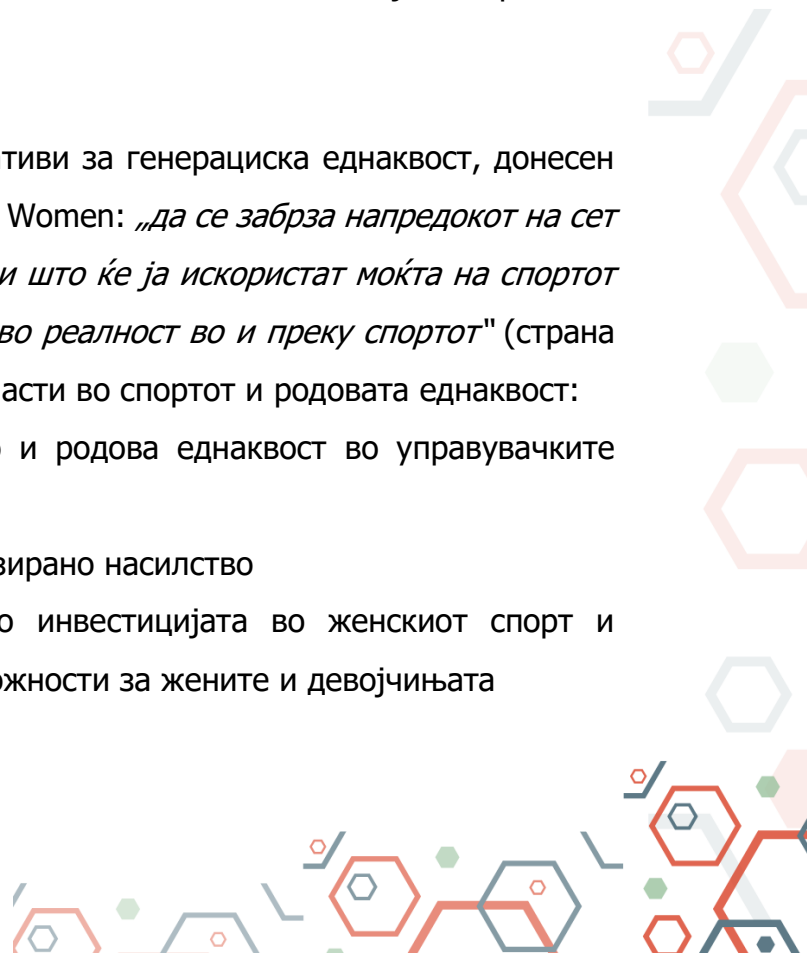
Една главна пресвртница во родовата еднаквост е Конвенцијата за елиминација на сите форми на дискриминација против жени (ЦЕДАВ), на Генералното собрание на Обединетите Нации во 1979 година, која истакнува дека жените и девојките имаат еднакви права со нивните машки колеги во земањето активно учество во спортот и дека тоа мора да биде поддржано од сите земји учеснички

Најпрогресивниот водич за унапредување на женските права е Пекиншката платформа за акција (BPfA), која беше одобрена за време на четвртата светска Конференција за жени во 1995 година. Истата специфично го спомнува спортот и потврдува дека правото на секој во светот е пристапот до спортот. Исто така треба да се даде и поддршка за унапредувањето на жените во секој спорт и физичка активност, вклучувајќи го тренирањето други, тренингот и администрацијата како и учеството на национални, регионални и меѓународни нивоа. BPfA исто така бара развој на едукативни иницијативи што ќе им дадат еднаков пристап до спортски можности на жените и девојчињата од сите возрасти. Дополнително, BPfA идентификува негативни стереотипи кај жените и мажите во процесот на донесување одлуки и ја истакнува помалата репрезентација на жените на позиции на кои се носат одлуки во многу полиња, вклучувајќи го и спортот.

Во 2006 година, Генералното собрание на ОН ја прифати Конвенцијата за правата на луѓето со попреченост (CRPD) што беше додаток на првата конвенција од 1979 година, и повторно потврдува во член 30 од 1979 година дека секој има право на еднакво учество во спорт и рекреација.

Најновиот документ е Спортот за иницијативи за генерациска еднаквост, донесен во 2020 година под покровителство на UN Women: *„да се забрза напредокот на сет од заеднички принципи и усогласени цели што ќе ја искористат моќта на спортот во претворањето на родовата еднаквост во реалност во и преку спортот“* (страна 1), со цел да се начнат најзасегнатите области во спортот и родовата еднаквост:

1. Промоција на женско лидерство и родова еднаквост во управувачките модели
2. Превенција и одговор на родово базирано насилство
3. Подвиг за затворање на јазот во инвестицијата во женскиот спорт и промоција на еднакви економски можности за жените и девојчињата

4. Промоција на еднакво учество на жените и безпристасна репрезентација во медиумите
5. Овозможување еднакви можности за девојчињата во спортот, физичката активност и физичкото образование

За да се поттикне родовата еднаквост, уште една организација постави стратешки план за периодот 2020-2024, а тоа е Меѓународниот Олимписки комитет кој се фокусира на 5 области на работа:

Извор: Извештај за родовата еднаквост и инклузија 2021

Во март 2022 година, Европската комисија го објави документот „Кон родова еднаквост во спортот“ кој ги вклучува препораките и акцискиот план од Групата на високо ниво за родова еднаквост во спортот. Овој извештај вклучува, забелешки, податоци, препораки и најдобри практики за промоција на родовата еднаквост во спортот. Важно е да се забележи дека овој документ се базира на EU GAP III со цел и фокус и ги препознава следниве тематика: родово вклучување, родово буџетирање, мониторинг на политики, евалуација и истражување итн. Исто така ги

истакнува шесте тематски области за акција што се од важност на авторитетите и спортските здруженија:

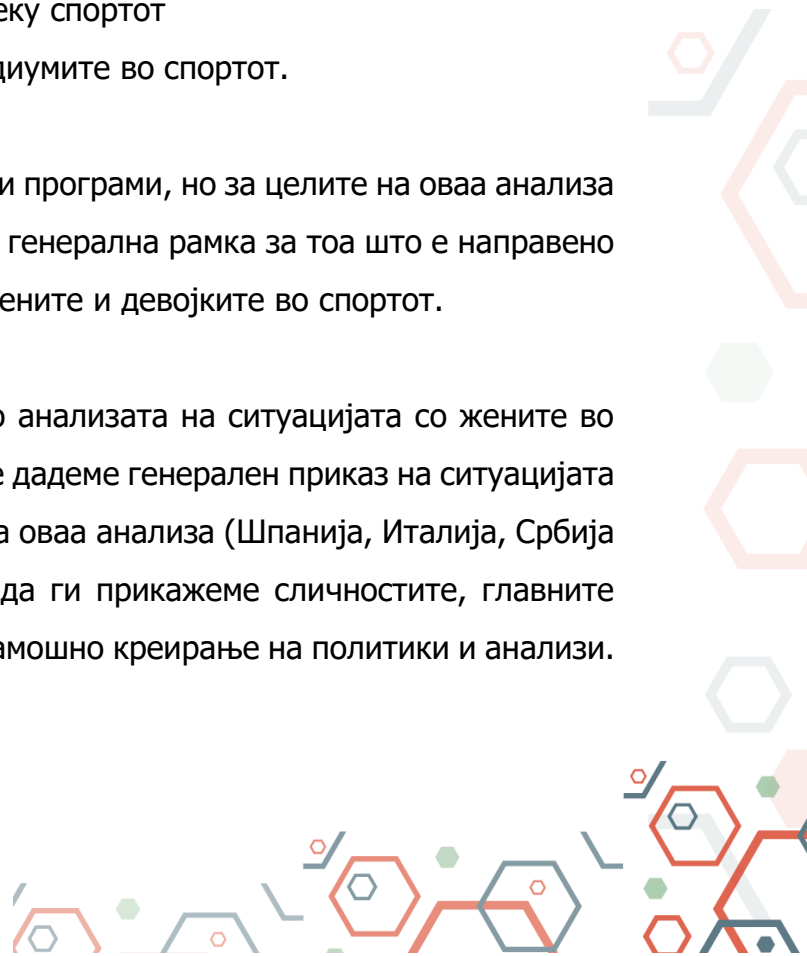
1. Учество
2. Лидерство
3. Тренирање и судење
4. Медиумска покриеност
5. Родово базирано насилство
6. Социјални и економски аспекти

Платформата за родовото вклучување на Европскиот институт за родова еднаквост (EIGE) ги адресира петте клучни проблематики поврзани со родовата нееднаквост во спортските политики:

1. Учеството на жените во спортските активности
2. Еднаквата застапеност и родови размислувања при носењето одлуки
3. Родова еднаквост во спортските тренинзи
4. Родово базирано насилство во и преку спортот
5. Родови стереотипи и улогата на медиумите во спортот.

Има и други тековни иницијативи и активни програми, но за целите на оваа анализа ги одбравме само овие погоре. Тие даваат генерална рамка за тоа што е направено и што треба да се направи во полето на жените и девојките во спортот.

Понатаму во анализата ќе продолжиме со анализата на ситуацијата со жените во спортот во поединечните земји. Најпрво ќе дадеме генерален приказ на ситуацијата во секој од четирите земји што се фокус на оваа анализа (Шпанија, Италија, Србија и Северна Македонија) и ќе се обидеме да ги прикажеме сличностите, главните разлики и можните предизвици при понатамошно креирање на политики и анализи.

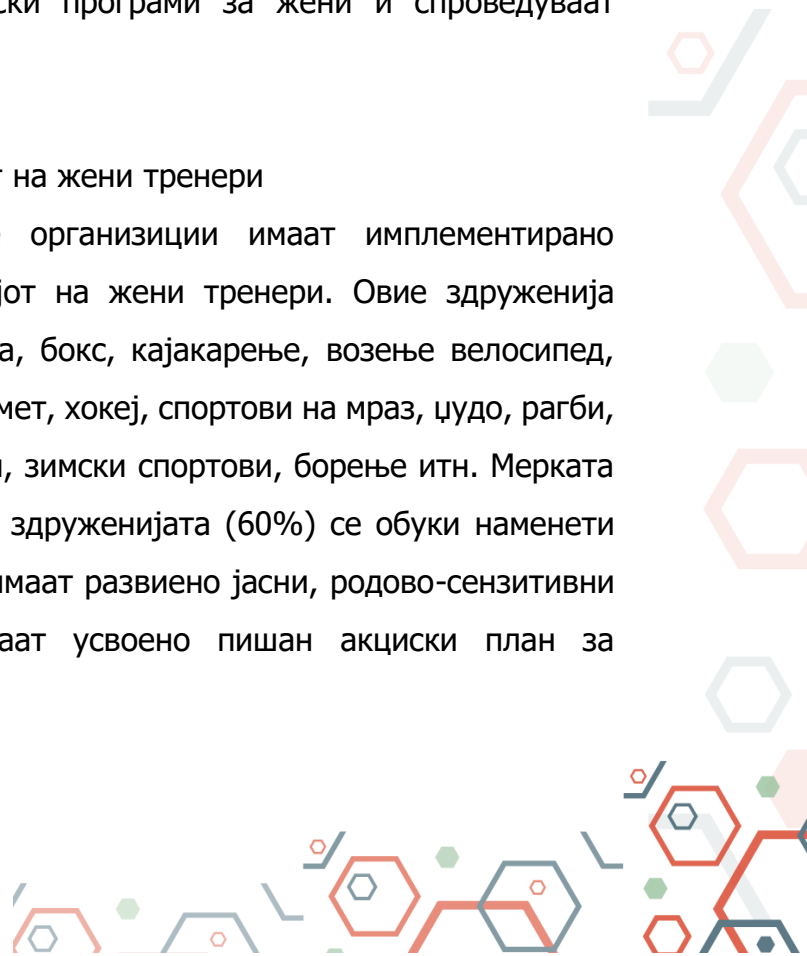
Случај: Шпанија

Од 2015 година, 85% од спортските организации регрутирале или го зголемиле бројот на жени што биле назначени на менаџерски позиции. Шпанија презеде различни мерки за да го осигура ова. Овие организации вклучуваат атлетика, бадминтон, кошарка, бокс, кајакарство, возење велосипед, јавање коњи, мечување, гимнастика, ракомет, хокеј, спортови на мраз, џудо, веслање, рагби, пукање, таеквондо, тенис, тријатлон, одбојка и кревање тегови, зимски спортови и борење. 65% од овие спортски здруженија се посветени на процеси за родово-сензитивно назначување позиции. 44% организираат лидерски обуки само за жени и 30% развиваат стратегии за зголемување на бројот на жени на менаџерски позиции.

Олимпискиот комитет е исто така многу активен кога се работи за регрутирање на повеќе жени-лидерки. Организираат обуки за лидерство наменети само за жени, спроведуваат кампањи за подигнување на свеста, развиваат мрежи за жени на менаџерски позиции, развиваат менторски програми за жени и спроведуваат истражувања во оваа област.

Политики/мерки за зголемување на бројот на жени тренери

Од 2015 година, 74% од спортските организации имаат имплементирано политики/мерки за зголемување на бројот на жени тренери. Овие здруженија вклучуваат атлетика, бадминтон, кошарка, бокс, кајакарење, возење велосипед, јавање коњи, мечување, гимнастика, ракомет, хокеј, спортови на мраз, џудо, рагби, пукање, тенис, тријатлон, кревање тегови, зимски спортови, борење итн. Мерката што ја имаат преземено најголем дел од здруженијата (60%) се обуки наменети само за жени тренери. Половина од нив имаат развиено јасни, родово-сензитивни процедури за регрутација, а 30% имаат усвоено пишан акциски план за зголемување на бројот на жени тренери.

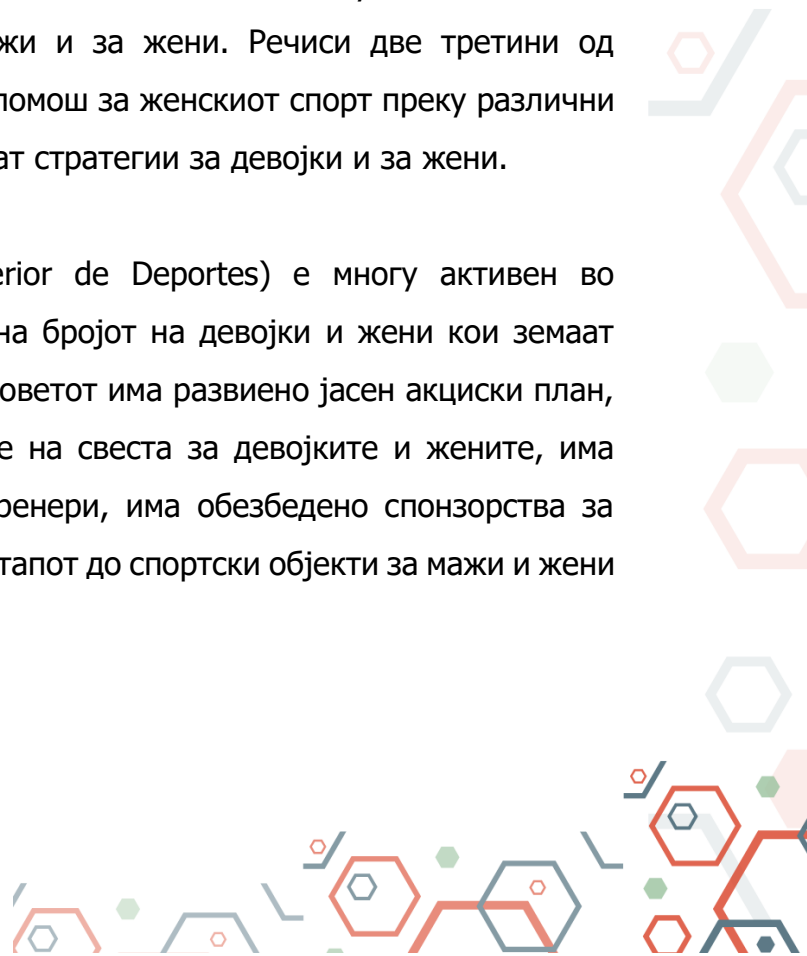
Истиот број здруженија организираат кампањи за подигнување на светста за жените. Олимпискиот комитет обезбедува ресурси за жените тренери (на пр. назначен фонд, грижа за деца додека посетуваат семинари за обука и тренирање)

Мерки за зголемување на бројот на девојчиња и жени кои учествуваат во спорт и/или физичка активност.
Од 2015 година, 82% од спортските организации го зголемиле бројот на девојки и жени кои учествуваат во спорт и/или физичка активност.

Се преземале акции/мерки за зголемување на бројките. Овие здруженија вклучуваат, стрелаштво, атлетика, бадминтон, кошарка, бокс, кајакарство, возење велосипед, јавање коњи, голф, гимнастика, ракомет, хокеј, спортови на мраз, борење, рагби, едрење, пукање, тенис, тријатлон, кревање тегови и зимски спортови.

Фокусот на поголемиот дел од овие организации е на овозможувањето еднаков пристап до спортските објекти и за мажи и за жени. Речиси две третини од организациите обезбедуваат финансиска помош за женскиот спорт преку различни проекти, а половина од здруженијата имаат стратегии за девојки и за жени.

Високиот совет за спорт (Consejo Superior de Deportes) е многу активен во имплементирање мерки за зголемување на бројот на девојки и жени кои земаат учество во спорт и физички активности. Советот има развиено јасен акциски план, има спроведено кампањи за подигнување на свеста за девојките и жените, има организирано обуки и работилници за тренери, има обезбедено спонзорства за женскиот спорт, а го има и зголемено пристапот до спортски објекти за мажи и жени со цел да се осигура еднаков пристап.

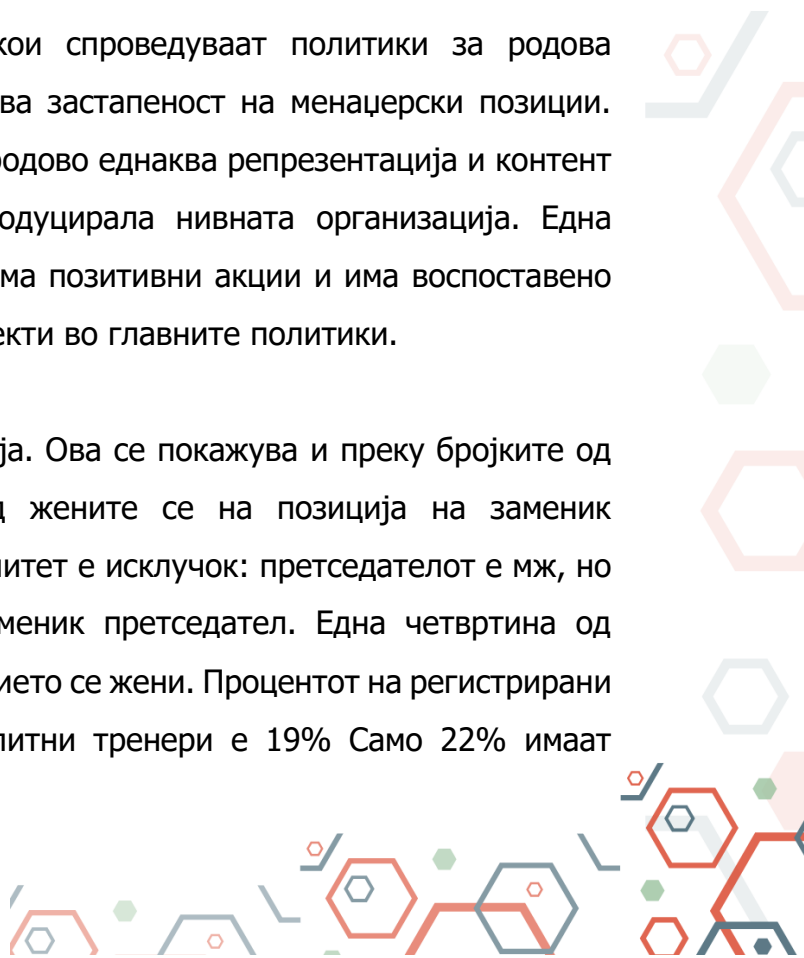
Олимпискиот Комитет финансира спорт и физички активности за девојки и жени преку финансирани проекти.

Мерките што ги преземаат овие здруженија се главно поврзани со финансиска поддршка. Примери за ова се таргетирани промоции за женското учество во меѓународни натпревари, спонзорства за женски тимови и еднакви плати за спортисти.

Високиот совет за спорт ги поддржува жените спортисти со деца и им помага да ја ускладат својата спортска кариера со нивниот личен и професионален живот. Насоките за комуникација на спортските организации се да се осигура родова еднаквост во комуникацискиот материјал, вклучувајќи ги и социјалните медиуми. Повеќето насоки препорачуваат родов баланс во различни форми на комуникација што ги спроведува здружението. Ова вклучува интерни медиуми, емитувања, постери, публикации на постигнати резултати итн. Мечувањето има женски тим посветен на распространување на вестите за женското мечување.

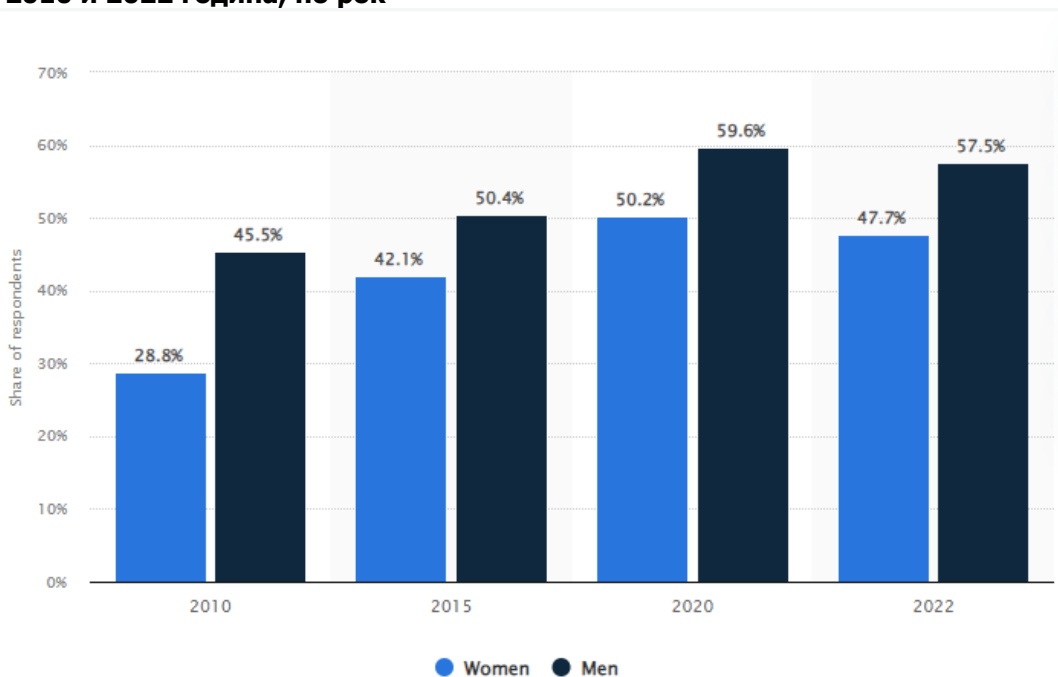
67% од шесте спортски организации кои спроведуваат политики за родова еднаквост имаат поставено цели за родова застапеност на менаџерски позиции. Половина од нив имаат цел да постигнат родово еднаква репрезентација и контент на комуникациски материјал што го продуцирала нивната организација. Една третина од спортските организации презема позитивни акции и има воспоставено стратегии за вклучување на родовите аспекти во главните политики.

Мажите доминираат во спортот во Шпанија. Ова се покажува и преку бројките од 2019 година според кои само 13% од жените се на позиција на заменик претседателки. Шпанскиот Олимписки комитет е исклучок: претседателот е мж, но има родова еднаквост на позицијата заменик претседател. Една четвртина од членовите на управниот одмор на здружението се жени. Процентот на регистрирани жени тренери е 29% и процентот на елитни тренери е 19%. Само 22% имаат

специфични пишани политики за промоција на родовата еднаквост во спортот. 59% од организациите имаат акциски план за превенција и борба против родово базираното насилство, а 41% преземаат акции околу ова. 74% од федерациите преземаат чекор за подобрување на родовиот сооднос на тренери, а 82% целат кон зголемување на бројот на девојки и жени кои се физички активни.

Приказ 4: Процент на испитаници кои вежбаат секоја недела во Шпанија помеѓу 2010 и 2022 година, по рок

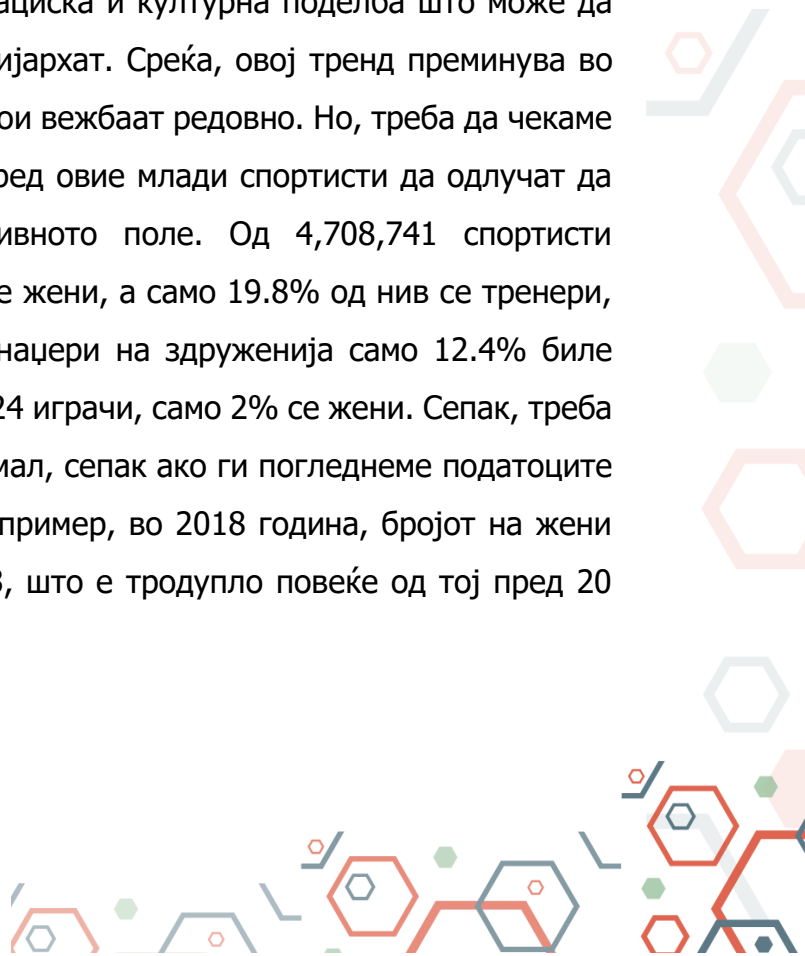
Извор: Statista 2023

Од 2010 до 2020 година, процентот на шпански машки и женски испитаници кои се физички активни значително се зголеми, но малку се намали од 2020 до 2022 година. На пример, близу 6 од 10 мажи што биле испитани во Шпанија изјавиле дека вежбаат барем еднаш во неделата во 2020 година, зголемување од околу 14% од 2010 година, но во 2022 година се намалил на 57.5%

Случај: Италија

Една од најбавните земји во затворањето на родовиот јаз во спортот во Европската Унија. Жените учествуваат со само 12% како членови на високи менаџерски позиции, помалку е веројатно за нив дека ќе се приклучат на некој спорт или рекреативни активности споредбено со мажите. Сепак, мора да истакнеме дека во изминатите години има голем напредок во овој дел. Присуството на жените во спортот се зголемил и во директното учество во спортски активности како спортистки дури и на највисоки нивоа, и на други многу важни улоги во спортскиот свет, како спортски доктори и новинари. Сепак, Италија е рангирана на шестото место одоздола кога се работи за процентот на жени на високи позиции во националните спортски здруженија во Европската Унија, и е далеку под просекот од 14%.

Бројот на жени кои спортуваат во Италија се зголемува и сега е околу 18 милиони, односно 48% од спортистите, или 60% од женската популација. Јазот што се зголемува со годините претставува генерациска и културна поделба што може да се сумира во еден единствен збор: патријархат. Среќа, овој тренд преминува во спротивен правец, со многу повеќе жени кои вежбаат редовно. Но, треба да чекаме да помине барем уште една генерација пред овие млади спортисти да одлучат да продолжат во тренерските води во нивното поле. Од 4,708,741 спортисти регистрирани во 2019 година, само 28% се жени, а само 19.8% од нив се тренери, додека пак на менаџерски позиции и менаџери на здруженија само 12.4% биле жени. На пример, во фудбалот, од 1,056,824 играчи, само 2% се жени. Сепак, треба да се спомне дека иако овој број с ечини мал, сепак ако ги погледнеме податоците низ годините, ова е значителен раст. На пример, во 2018 година, бројот на жени кои играле фудбал во Италија бил 23,903, што е тродупло повеќе од тој пред 20 години.

Според Statista, во 2019 година, најпопуларниот спорт меѓу мажите и жените во Италија биле пешачење, трчање и џогирање. Всушност, околу 45% од машките и женските испитаници изјавиле дека или трчаат или пешачат или џогираат. Истата година, од 22 дисциплини, само во фитнесот, гимнастиката/аеробикот и јогата/пилатесот имал поголем број жени отколку мажи. Тие или вежбале јога во минатото, никогаш не вежбале но сакале да пробаат, или вежбале јога или пилатес редовно додека студирале.

Како заклучок, потребно е да се воведат ефективна легислатива од страна на Италијанската влада и раководните спортски тела со цел да се намали и целосно да се елиминира родовата дискриминација во спортот во Италија. Жените се значително помалку присутни во спортската администрација. Некои меѓународни спортски организации имаат дадено важни податоци кои покажуваат дека жените и понатаму се помалку присутни. Во спортскиот сектор, воведувањето родови таргети и квоти за зголемување на родовиот диверзитет во корпоративниот менаџмент немале позитивен ефект.

Случај: Србија

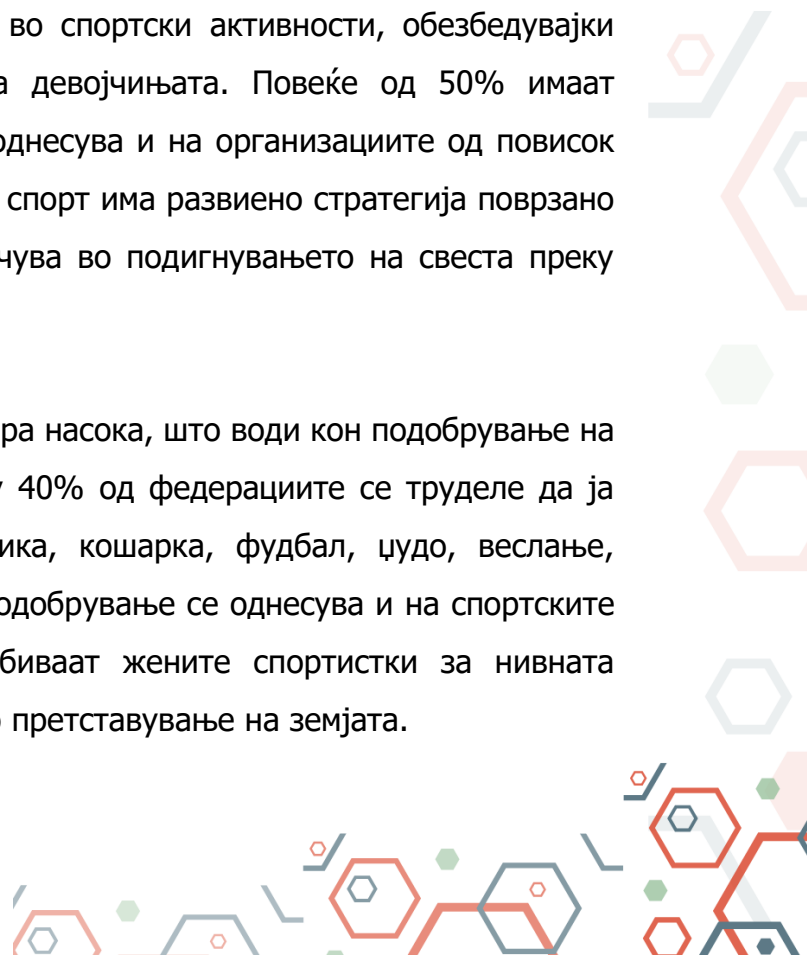
Во Србија, бројот на жени кои учествуваат во спорт е многу низок. Според достапната статистика, само 10% од жените и 21% од девојките се активно вклучени во спортски активности. Од овие бројки, само 14% се членови на некој спортски клуб или федерација, додека 80% од претседателите и заменик претседателите на федерациите се мажи. Во две третини од спортските федерации, помалку од 40% од членовите се жени. Единствената федерација со поголем дел на жени членки се за пливање и гимнастика. Од друга страна, во спортовите како фудбал и велосипедизам, помалку од 10% се жени. Единствена федерација каде постои баланс е таа за бадминтон, каде 52% се жени.

Ако погледнеме во работата и агендата на спортските федерации за намалување на родовите нееднаквости, речиси две третини од федерациите имаат имплементирано мерки преку кои работат на намалувањето на овој јаз. Од 2015 година, половина од федерациите учествувале на обуки за родова еднаквост, една третина од истите имаат развиено стратегии за зголемување на бројот на жени на раководни тела и го ставиле ова во нивните статuti. Последната беше поддржана од Министерството за млади и спорт според акциониот план „родова застапеност во одбори“ во статутот на организацијата.

Во истиот контекст, некои од федерациите презеле мерки за зголемување на бројот на жени тренери. Околу 40% од нив, атлетика, кајакарство, нуркање, голф, џудо, веслање, едрење, одбојка и борење, успеале да го зголемат бројот. Но, во 60% од федерациите нема активни обуки или семинари на теми поврзани со родовата еднаквост.

Половина од федерациите имаат земено активно учество во мотивирањето на девојки и жени активно да учествуваат во спортски активности, обезбедувајќи еднаков пристап и за момчињата и за девојчињата. Повеќе од 50% имаат воспоставено пишани стратегии. Ова се однесува и на организациите од повисок ранг, односно Министерството за млади и спорт има развиено стратегија поврзано со ова и друго важен орган кои се вклучува во подигнувањето на свеста преку кампањи е Олимпискиот комитет.

Елитниот спорт во Србија се движи во добра насока, што води кон подобрување на ситуацијата за жените спортистки. Околу 40% од федерациите се труделе да ја подобрат ситуацијата за жените: атлетика, кошарка, фудбал, џудо, веслање, едрење, пливање, тенис и одбојка. Ова подобрување се однесува и на спортските салит и во финансирањето што го добиваат жените спортистки за нивната ангажираност во спортот и меѓународното претставување на земјата.

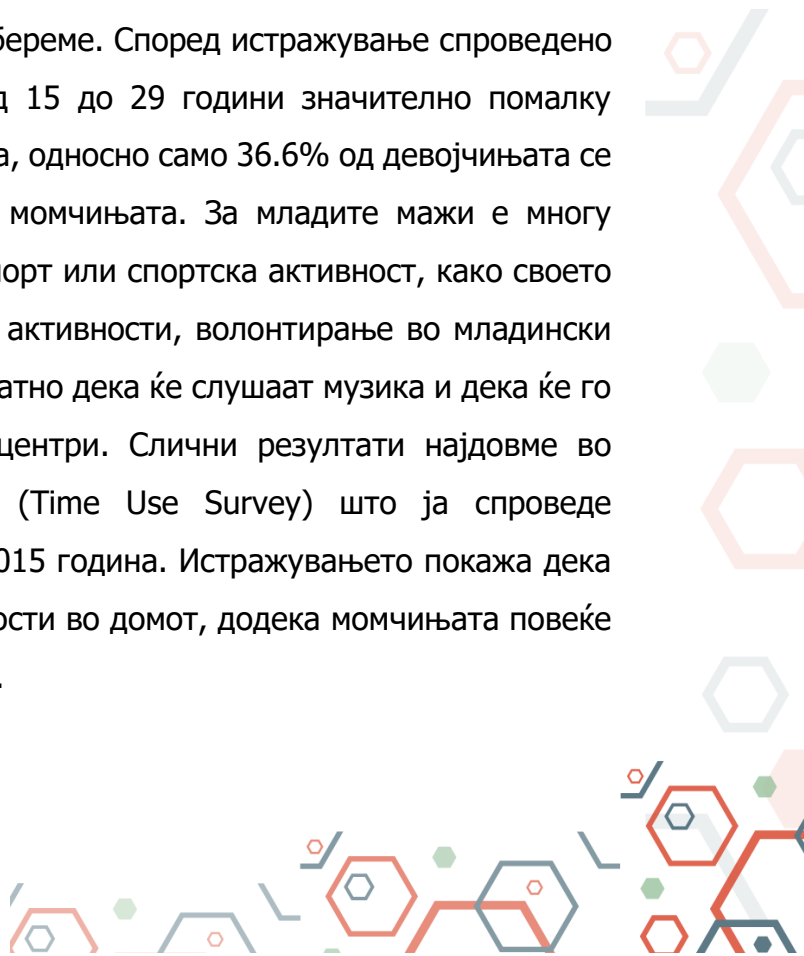

Сепак, и покрај пишаните насоки и комуникациските стратегии што ги имплементираат дел од федерациите и напорот на неколку федерации да постигнат еднаква покриеност, сè уште постои нееднаквост во комуникацијата и медиумската покриеност помеѓу мажите и жените.

Случај: Северна Македонија

Традиционално, мажите доминираат во спортот во Северна Македонија. Има и недостаток на скорешни податоци за доказ за учеството на девојките и жените во спортот во оваа земја, и иако се бележи прогрес во зголемувањето на свеста и родово еднаквата поддршка во спортот, сепак и понатаму недостасуваат програми кои ќе го адресираат овој проблем. Патријархалната перцепција е дека спортот е активност за момчиња и мажи.

Сепак, во следниов дел ќе пробаме најдобро што можеме да ги сумираме сите достапни податоци што можеме да ги собереме. Според истражување спроведено во 2014 година, девојките на возраст од 15 до 29 години значително помалку учествуваат во спортот отколку момчињата, односно само 36.6% од девојчињата се активни во спортот, наспроти 63.4% од момчињата. За младите мажи е многу веројатно дека ќе бидат дел од некој спорт или спортска активност, како своето слободно време да го трошат на забавни активности, волонтирање во младински центри, додека за младите жени е веројатно дека ќе слушаат музика и дека ќе го поминат своето време во младинските центри. Слични резултати најдовме во истражувањето на потрошеното време (Time Use Survey) што ја спроведе Државниот завод за статистика во 2014/2015 година. Истражувањето покажа дека девојките трошат повеќе време на активности во домот, додека момчињата повеќе се определуваат за активности како спорт.

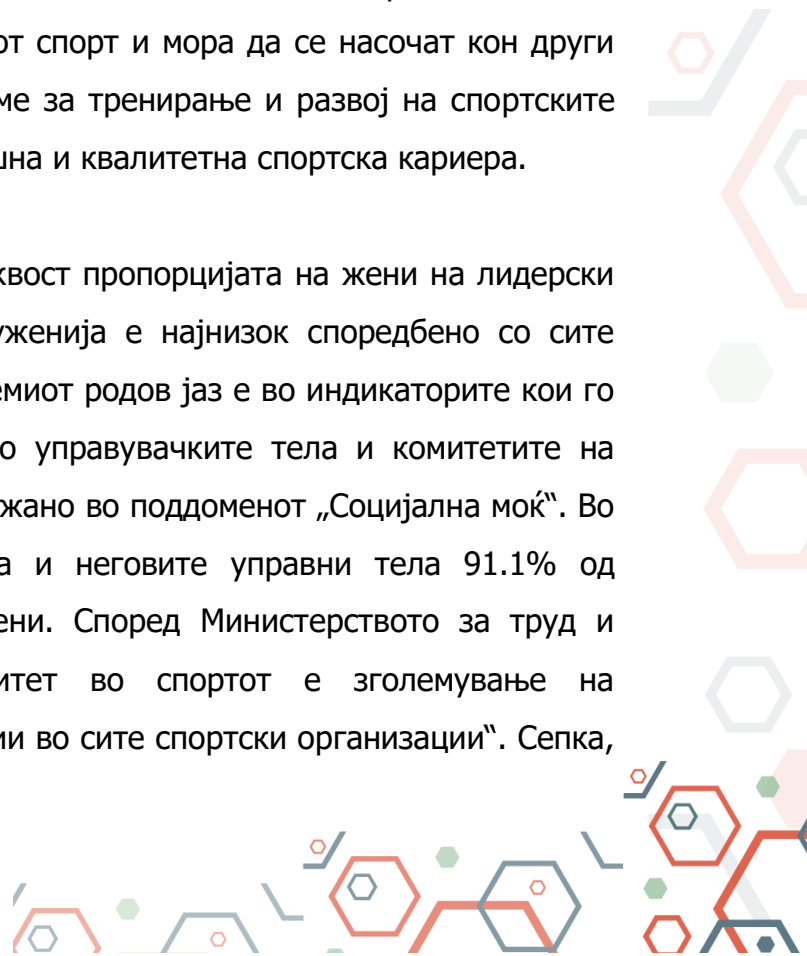

Има некои позитивни трендови последните неколку години, и Агенцијата за млади и спорт регистрирани се нови женски спортски клубови и бројот на жени кои учествуваат во спортови како фудбал е зголемен. Само во сезоната 2021/2022 има ло 5 нови регистрирани клубови заедно со неколку нови женски одбојкарски клубови. Сепак, статистиките се многу лимитирани и не можеме да го видиме трендот низ годините, бидејќи согласно легислативата, кога спортските клубови се регистрираат во Агенцијата за млади и спорт не се прави разлика меѓу машки и женски спортски клубови. Вкупно 1505 жени се регистрирани како фудбалерки во Македонското фудбалско здружение.

Долго време нема национален одбојкарски тим, но македонската одбојкарска асоцијација формирала национален тим за млади натпреварувачи до 10 години со професионални тимови од неколку одбојкарски школи и мажи и жени тренери.

Друг важен предизвик кој придонесува за намалувањето на женското учество во спортот во Северна Македонија се финансиите. Заработувачката на жените значително се намалила. Ова е особено важно за жените спортски кои не заработуваат доволно во професионалниот спорт и мора да се насочат кон други кариери, што го ограничува нивното време за тренирање и развој на спортските вештини и техники, што е клучно за успешна и квалитетна спортска кариера.

Во 2015 според Индексот за родова еднаквост пропорцијата на жени на лидерски позиции во националните спортски здруженија е најнизок споредбено со сите останати сектори во општеството. Најголемиот родов јаз е во индикаторите кои го мерат учеството на мажите и жените во управувачките тела и комитетите на националните спортски федерации, прикажано во поддоменот „Социјална моќ“. Во спортскиот свет во Северна Македонија и неговите управни тела 91.1% од членовите се мажи, додека 8.9% се жени. Според Министерството за труд и социјална политика, „главниот приоритет во спортот е зголемување на пропорцијата на жени на лидерски позиции во сите спортски организации“. Сепка,

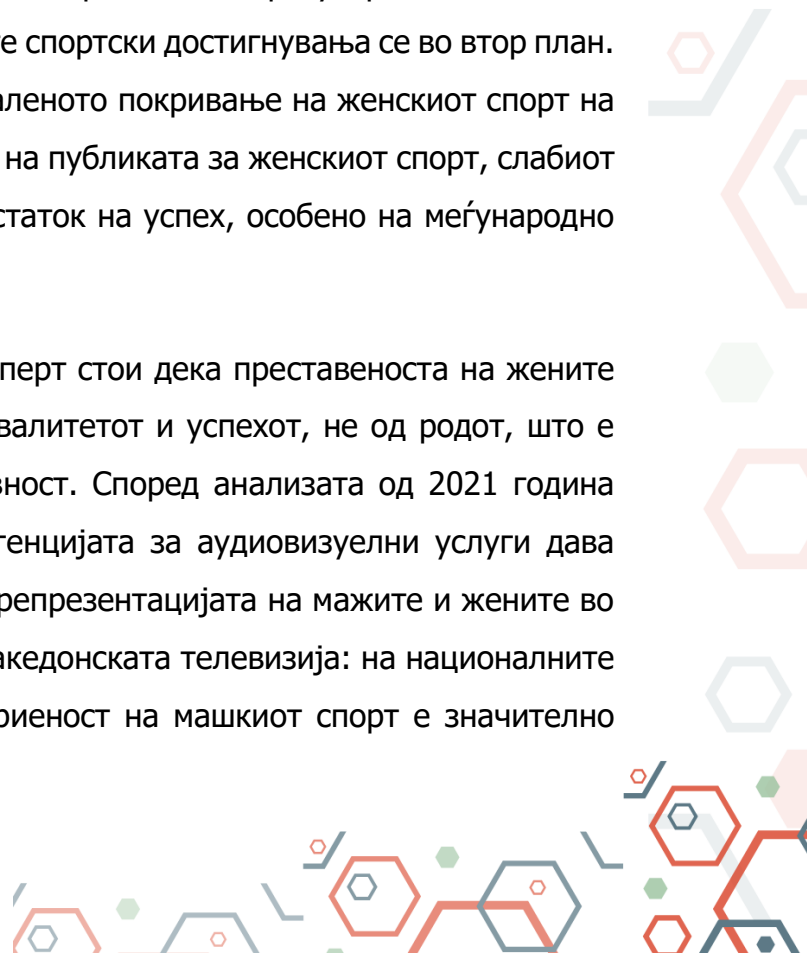

од основањето на Агенцијата за млади и спорт, генералниот директор назначен од владата секогаш бил маж. Многу мал напор се прави за адресирање на родовата дискриминација против жени, вклучувајќи ја и нивната недоволна застапеност на лидерски позиции. Но, ова е сè за подигнување на свеста за проблемот, не е политичко решение. На последните Олимписки игри, женските спортски тимови беа првенствено водени од мажи тренери, а има само неколку жени тренери во спортот што традиционално се сметаат за машки. Бројот на жени тренери во секој спорт во земјава е значително помал. Само мал број од вработените тренери во професионални спортови се жени. Недостатокот на балансот е поради неколку фактори. Стереотипите за тренерите што се смета за машка професија. Недостаток на институционална поддршка за жените кои сакаат да ја развиваат својата кариера како тренери. Организациски бариери постојат во повеќето спортски организации како и добри женски примери.

Родовите стереотипи во спортот и улогата на медиумите

Спортската застапеност во медиумите е особено моќна за оформување на родовите стереотипи и норми. Додека спортските вести претежно се фокусираат на машките достигнувања во спортот, жените и нивните спортски достигнувања се во втор план. Спортските новинари го оправдуваат намаленото покривање на женскиот спорт на терен, помеѓу другото, со слабиот интерес на публиката за женскиот спорт, слабиот квалитет на женските натпревари и недостаток на успех, особено на меѓународно ниво.

Во презентацијата на еден медиумски експерт стои дека преставеноста на жените во спортските медиуми е определен од квалитетот и успехот, не од родот, што е индикатор за недоволна родова сензитивност. Според анализата од 2021 година „Родовите во медиумите“, објавена од Агенцијата за аудиовизуелни услуги дава јасен преглед на ситуацијата во однос на репрезентацијата на мажите и жените во спортот, жените и мажите спортисти на македонската телевизија: на националните канали (МРТ1 и МКТ2), медиумската покриеност на машкиот спорт е значително

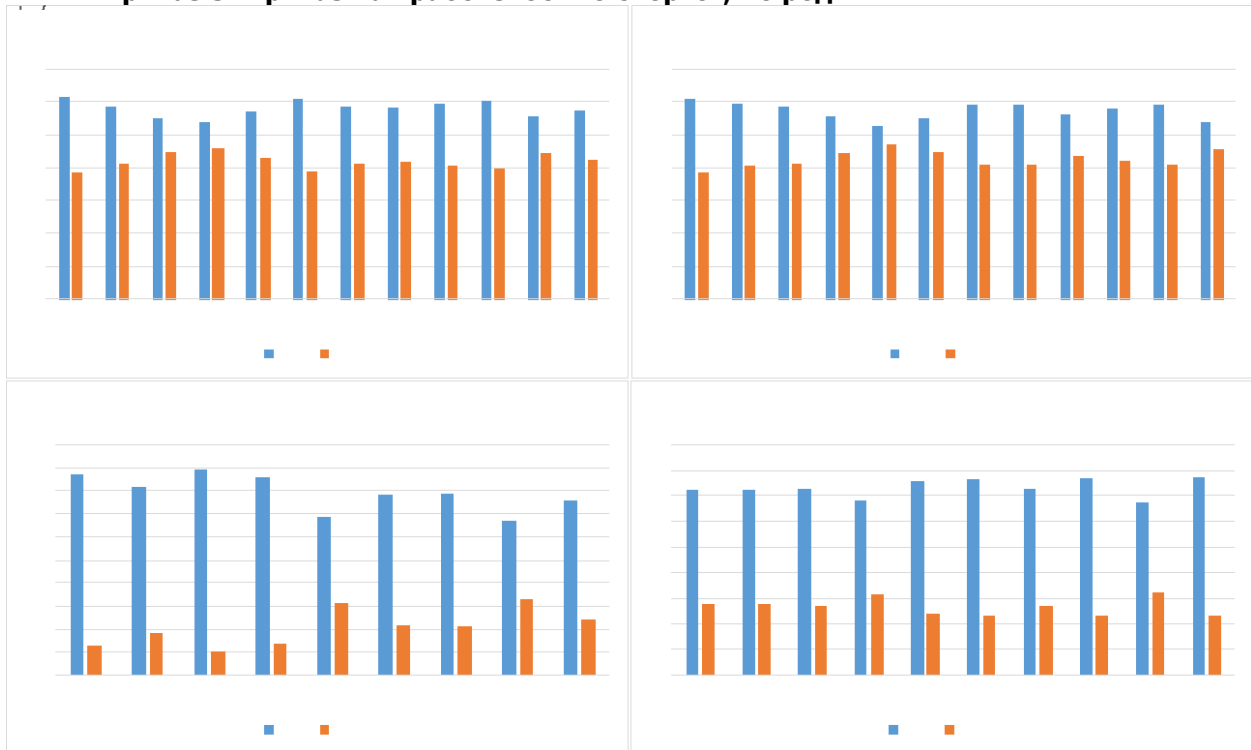

поголема од женскиот спорт. Отприлика 80% од спортскиот медиумски простор е отстапен на машкиот спорт и 82% од усните презентации. Ова покажува дека националната телевизија е наклонета кон мажите и машкиот спорт. Многу малку жени спортски новинарки се појавуваат на националната телевизија. На МРТ, отприлика 01% од спортските новинари биле мажи, додека на МРТ 2 оваа пропорција е поголема и изнесува отприлика 88%. На МРТ 3 нема воопшто жени. Дефинитивно има надмоќ на мажите кои се појавуваат како спортски експерти на националната телевизија - повеќе од 96% од спортските експерти на МРТ 1 се мажи, додека на другите две телевизии ова не е случај кога се работи за јавно емитување, односно таму нема жени воопшто.

Споредби и заклучоци

Како и во многу сегменти од модерното живеење, така и во спортот, проблемите со родовиот јаз се сè уште присутни и покрај бројните политики и мерки што се воведени. Сепак, од нашата анализа можеме да направиме разлика помеѓу земјите од ЕУ (Шпанија и Италија) и земјите кои не се членки на ЕУ (Србија и Северна Македонија). Имаме ограничени статистички податоци поврзани со спортот и спортските работници генерално, но достапните податоци ни покажуваат дека во последните 10 години, ситуацијата на жените во спортот се подобрила. Овој напредок е повидлив во Шпанија и Италија, каде официјалните податоци од ЕУРОСТАТ покажуваат дека јазот меѓу мажите и жените во спортот се намалува (приказ 5). Сепак, податоците за јазот во заработката се многу лимитирани. Наспроти тоа, во Србија и Северна Македонија имаме ситуација каде забележуваме благи промени, но вработувањето во спортот е и понатаму доминирано од машка страна.

Приказ 5: Приказ на вработеност во спортот, по род

Извор: Eurostat

Како што веќе нагласивме, сите земји што се предмет на оваа анализа имаат воспоставено политики за намалување на родовиот јаз во спортот. Важно е да се напомене дека според светските податоци, немаме примери каде жените ги надминуваат мажите во спортот, но има постојано намалување на јазот, и мора да се осигураме дека ова ќе продолжи и понатаму и дека во блиска иднина истиот ќе се затвори.

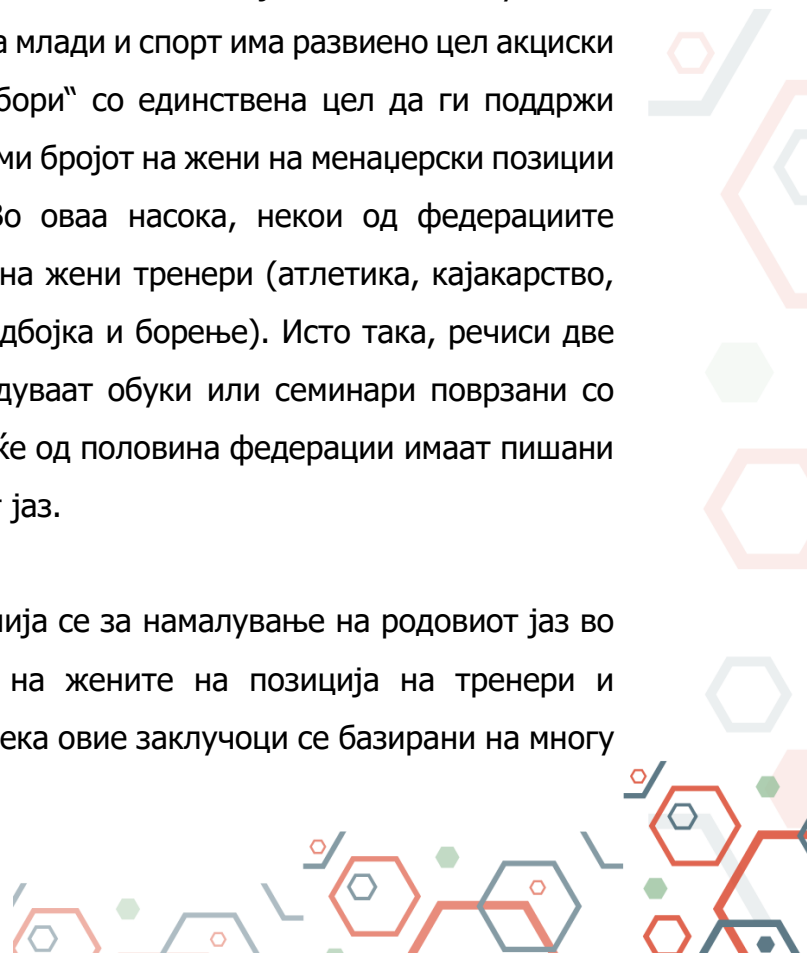
Мерките и политиките што ги спроведува Шпанија за намалување на родовиот јаз во спортот се успешни, и понатаму има разлики во условите за мажите и жените спортисти, но поголемиот број спортски здруженија ги прифатиле процесите за родово-сензитивни избори/назначувања. Бројот на жени кои посетуваат обуки за лидерство наменети само за жени значително се зголемил и околу 30% развиваат стратегии за зголемување на бројот на жени на менаџерски позиции. Олимпискиот комитет има многу проактивен однос во процесот на регрутирање на жени лидери

во различни федерации. Повеќето од овие организации се фокусираат на обезбедување пристап до спортски сали и за мажи и за жени. Високиот совет за спорт е многу активен во имплементирањето мерки за зголемување на бројот на жени и девојки кои учествуваат во спортот и спортските активности.

Мерките што ги спроведува Италија во последните години исто така имаат позитивен исход, но мора да напоменеме дека Италија е една од најбавните земји кога се работи за стеснување на родовиот јаз во спортот. Споредбено со Шпанија каде бројките се над 30%, во Италија прецентот на жени на раководни позиции во спортот е околу 12%. Бројот на жени кои играат спорт во Италија се зголемува и 48% од спортистите се жени и 60% од женската популација е вклучена во спорт. Сега е потребна ефективна легислативна интервенција што ќе ја спроведе италијанската влада и спортскиот регулаторен систем за намалување и целосно елиминирање на родовата дискриминација во италијанскиот спорт.

Мерките што ги презема Србија за борба против родовиот јаз во спортот покажуваат некои резултати, но бројот на жени кои учествуваат во спортот е многу мал. Според достапната статистика, само 10% од жените и 21% од девојчињата земаат учество во спортски активности. Министерството за млади и спорт има развиено цел акциски план наречен „родова застапеност во одбори“ со единствена цел да ги поддржи женските позиции во спортот и да го зголеми бројот на жени на менаџерски позиции во федерациите и спортските совети. Во оваа насока, некои од федерациите презеле мерки за зголемување на бројот на жени тренери (атлетика, кајакарство, нуркање, голф, џудо, веслање, едрење, одбојка и борење). Исто така, речиси две третини од федерациите активно спроведуваат обуки или семинари поврзани со проблемите со родовата еднаквост и повеќе од половина федерации имаат пишани стратегии со цел намалување на родовиот јаз.

Мерките што ги презема Северна Македонија се за намалување на родовиот јаз во спортот и подобрување на ситуацијата на жените на позиција на тренери и менаџерски позиции. Мора да истакнеме дека овие заклучоци се базирани на многу

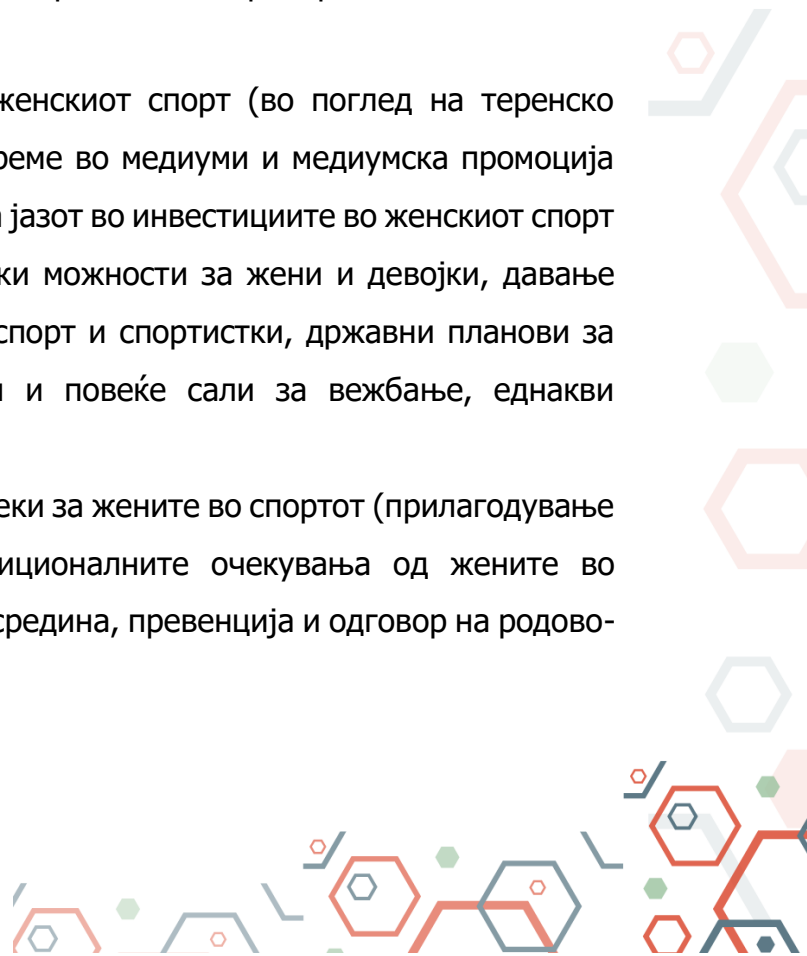

лимитирани податоци за учеството на девојките и жените во спортот во оваа земја. Има некои позитивни трендови последниве години, па според Агенцијата за млади и спорт регистрирани се нови женски клубови и зголемено е женското учество во спортови како фудбалот. Само во 2021/2022 година имало 5 нови регистрирани фудбалски клубови, заедно со неколку нови одбојкарски клубови.

Во сите овие четири земји што се предмет на оваа анализа, на различни нивоа, но сепак важна варијабла за квалитетот на учеството на професионални спортистки се финансиите. Но, исто така медиумите играат важна улога во поттикнувањето родови стереотипи во спортот, преку лимитирано покритие и слабо внимание на женскиот спорт споредбено со машкиот.

Според сè погоре наведено, можеме да заклучиме дека со давање соодветна финансиска помош и услови за женскиот спорт, како што се прави тоа за мажите, ситуацијата ќе се подобри побрзо и бенефитите побрзо ќе ги осети целото општество. Како резултат на нашата анализа за условите во овие четири земји што се предмет на интерес, може да дадеме три главни препораки што може да придонесат кон целокупно поодбрување:

- 1) Еднакви можности за машкиот и женскиот спорт (во поглед на теренско време, лидерски позиции, судии, време во медиуми и медиумска промоција на жените спортистки, затворање на јазот во инвестициите во женскиот спорт и промоцијата на еднакви економски можности за жени и девојки, давање подостојни финансии за женскиот спорт и спортистки, државни планови за повеќе професионални спортистки и повеќе сали за вежбање, еднакви награди)
- 2) Отфрлање на традиционални препреки за жените во спортот (прилагодување на времето за вежбање на традиционалните очекувања од жените во општеството, осигурување сигурна средина, превенција и одговор на родово-базираното насилство)

- 3) Спортот како алатка за охрабрување на жените и девојките (промоција на женското лидерство и родовата еднаквост во владеачките модели, промоција на еднакво учество на жените и репрезентација во медиумите, обезбедување еднакви можности за девојчиња во спортот, физичките активности и едукација)

Референци:

1. UN Women (2021) Guidelines for Gender-Responsive Sports Organizations, Ankara: UN Women. https://eca.unwomen.org/sites/default/files/Field%20Office%20ECA/Attachments/Publications/2021/7/UNWOMEN_Guidelines%20ENG-min.pdf.
2. Bailey, R, I. Wellard, and H. Dismore (2004) Girls' Participation in Physical Activities and Sports: Benefits, Patterns, Influences and Ways Forward, World Health Organisation. <https://www.icsspe.org/sites/default/files/Girls.pdf>.
3. Anastasovski, I. Nanev, L. Aleksovska, Velichkovska, L. Stojanoska, Ivanova, T. (2014). Sport in Society (Attitudes and Proposals), Skopje: Academic Book, Faculty of physical education, sport and health, Geostrategic Institute GLOBAL, printing GINIS – Prilep, pg.55-60
4. Schmalz, D. and Kerstetter, D. (2006). Girlie girls and manly men: Children's stigma consciousness of gender in sports and physical activities. Journal of Leisure Research, 38(4), 536-557.
5. Kristin Wilde (2007). Women in Sport: Gender Stereotypes in the Past and Present, Internet text.
6. Women on Boards (2016). Gender Balance in Global Sport Report.
7. Forbes (2019), "The World's Highest-Paid Athletes", available at www.forbes.com/athletes/#507939b155ae and "Why Is Serena Williams The Only Woman On The List Of The 100 Highest-Paid Athletes?", available at <https://www.forbes.com/sites/kimelsesser/2019/06/14/why-is-serena-williams-the-only-woman-on-the-list-of-100-highest-paid-athletes/#332b875ffa98>
8. BBC (2015), "Men get more prize money than women in 30% of sports". Available at: www.bbc.co.uk/newsround/29789953
9. Forbes (2018), "The Evolution of FIFA World Cup Prize Money". Available at www.forbes.com/sites/niallmccarthy/2018/06/05/the-evolution-of-fifa-world-cup-prize-money-infographic/#29dfb11a6ca5.
10. <https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/cedaw.htm>
11. <https://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf>
12. UN Women (2020) Sports for Generation Equality Framework: Driving Implementation of the Beijing Platform for Action through the Power of the Sport Ecosystem. <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2020/3/news-sport-for-generation-equality>

13. International Olympic Committee (2022) Gender Equality and Inclusion Objectives 2021-2024, Lausanne.
<https://stillmed.olympics.com/media/Documents/Beyond-the-Games/Gender-Equality-in-Sport/IOC-Gender-Equality-and-Inclusion-Objectives-2021-2024.pdf>
14. European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (2022) Towards More Gender Equality in Sport: Recommendations and Action Plan from the High Level Group on Gender Equality in Sport, Brussels. Available at: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/684ab3af-9f57-11ec-83e1-01aa75ed71a1>.
15. EIGE (2017) Gender in Sport. <https://eige.europa.eu/publications/gender-sport>
16. 1680971a6e (coe.int)
17. Micevski, I. (2021) Gender in the Media: Gender issues and the way women and men are represented in the sports program of the national terrestrial televisions, Agency for Audio and Audio Visual Media Services.
18. Council of Europe (2016) Gender equality in sport and the role of the media, factsheet.
19. Rajchevska, A. (2021) They are on the field, but not on TV, it is rarely reported on women in sports, MIA
20. Platform for Gender Equality (2019) Open letter to Agency for Youth and Sport, Association of Sport Journalists and Macedonian Olympic Committee.
21. UN Women North Macedonia (2022) Gender Equality in Sport in North Macedonia
22. International Olympic Committee (2023) Women in the Olympic Movement (factsheet)

ПРИЗНАНИЈА

Создавањето на Истражувачкиот извештај, како дел од проектот WOMAD, беше овозможено преку заеднички напори и посветеност на бројни поединци и организации. Ја изразуваме нашата срдечна благодарност на:

Проектните партнери:

Шпанија - Sociedade Deportiva O Val de Naron

Србија – Фудбалски клуб Црвена Звезда

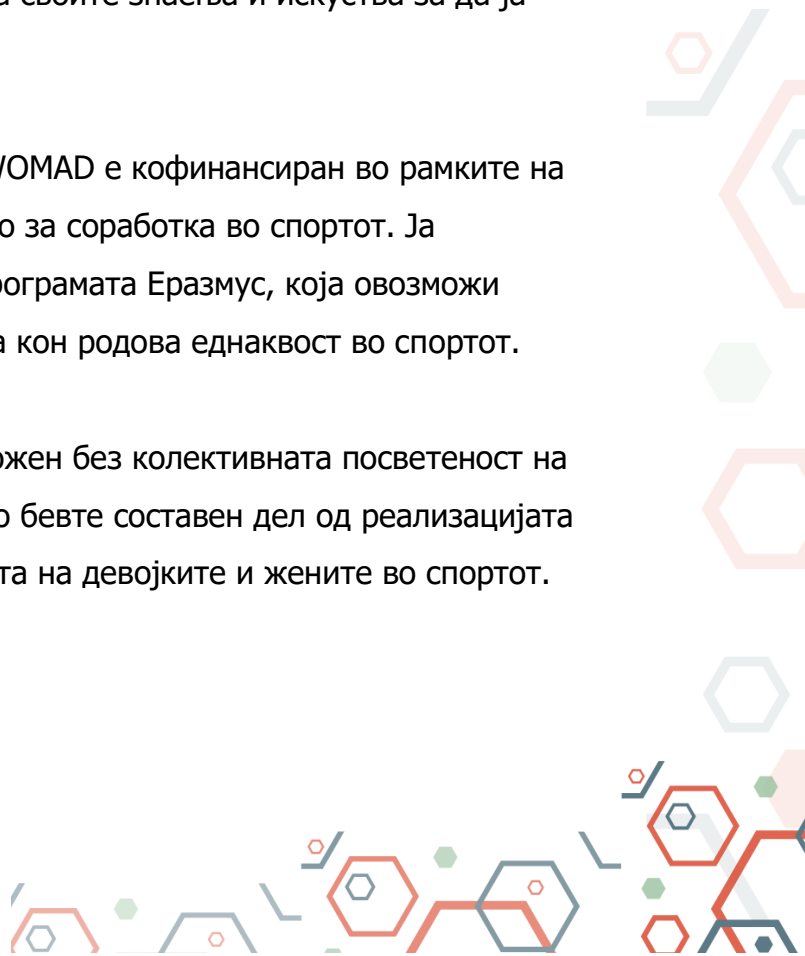
Италија – EURO MAMME ASD

Северна Македонија – Лидери на малцинствата за општеството - ЛМО

Соработници: Би сакале да ја изразиме нашата искрена благодарност до сите соработници, вклучително и Здружението за економски истражувачи - AER, фудбалските експерти, експертите за родова еднаквост, едукаторите и родителите, кои великодушно ги споделија своите знаења и искуства за да ја подобрат ефективноста на извештајот.

Извор на финансирање: Проектот WOMAD е кофинансиран во рамките на програмата Еразмус како мало партнерство за соработка во спортот. Ја признаваме финансиската поддршка од програмата Еразмус, која овозможи реализација на оваа иницијатива насочена кон родова еднаквост во спортот.

Успехот на овој проект не би бил можен без колективната посветеност на сите вклучени страни. Ви благодариме што бевте составен дел од реализацијата на Истражувачкиот извештај за вклученоста на девојките и жените во спортот.

**Ко-финансирано од
Европска Унија**

Финансиран од Европската Унија. Искажаните ставови и мислења се само на авторот (ите) и не мора да ги одразуваат ставовите на Европската Унија или Европската извршна агенција за образование и култура (ЕАСЕА). Ниту Европската Унија, ниту ЕАСЕА не можат да бидат одговорни за нив.

Co-funded by
the European Union

Izveštaj o istraživanju uključenosti devojaka i žena u sport

WOMAD

women against discrimination

Partnerstvo malih razmera u sportu

101089734

Sadržaj

Uvod.....	3
Opšti kontekst; i istorijski razvoj	5
Izbor međunarodnih dokumenata relevantnih za smanjenje rodne razlike u učešću u sportu	9
Slučaj zemlje: Španija.....	12
Slučaj zemlje: Italija.....	16
Slučaj zemlje: Srbija.....	17
Slučaj zemlje: Severna Makedonija	19
Poređenja i zaključci.....	22
Reference:	25
ZAHVALNICE.....	27

Inkluzija žena u sportu - slučaj Španije, Italije, Srbije i Severne Makedonije.

Evropske i nacionalne prakse devojaka i žena uključenih u sport. Uporedna analiza razlika i sličnosti među partnerskim zemljama.

Uvod

Evropska perspektiva za žene u sportu, posebno na vodećim pozicijama, još uvek je vrlo ograničena, za razliku od Sjedinjenih Američkih Država. Ovo nije problem brojeva, već kulturni problem, a uključuje i ulogu medija i pitanja raznolikosti. Kada je reč o sportu, ne možemo se čak ni utešiti podacima iz Evrope, gde postoji veoma malo zemalja u svetu u kojima je osnaživanje žena u sportu dobro uspostavljeno. Jedna od retkih studija na ovu temu datira iz 2015. godine i sprovedla ju je Evropska agencija za rodnu ravnopravnost. Odnos žena i muškaraca na vrhunskim pozicijama u kontinentalnim olimpijskim organizacijama bio je raspoređen na sledeći način: od 4.444 predsednika, 96% su muškarci i 4% žene; potpredsednika 91% muškarci i 9% žene. Kako bi se poboljšala ova situacija, Međunarodni olimpijski komitet ima za cilj da postigne rodnu ravnopravnost na Olimpijadi 2024. u Parizu, što nije nemoguće ostvariti imajući u vidu da je na Igrama u Tokiju bilo oko 48% žena od ukupnog broja sportista. Veći izazov predstavljaju upravna tela, gde u samom Međunarodnom olimpijskom komitetu ima samo 37,5% ženskih članova, 33,3% žena u izvršnom odboru, 47,8% u komisijama i 53% u administraciji Komiteta.

Sport i jednak pristup sportskim objektima za dečake i devojčice su veoma važni za razvoj svih pojedinaca. Pored fizičkih veština, sport doprinosi razvoju fizioloških i drugih „mekih“ veština. Aktivno učešće u sportskim aktivnostima, koje doprinose razvoju zdravih navika

i opštem zdravlju, ključni je element u odrastanju sve dece, bez obzira na pol. Rod je društvena konstrukcija koja se tiče i muškaraca i žena, i treba se fokusirati na nejednakosti između njih, a ne samo na probleme žena. Iz tog razloga, rodna ravnopravnost je u fokusu Evropske unije uopšte, kao i svih tela EU koja kreiraju socio-ekonomske politike, uključujući i politike koje su na snazi u susednim zemljama EU i zemljama kandidatima. Glavni fokus svih politika je osnaživanje ljudi, posebno žena, da dostignu svoj pun potencijal bez obzira na svoje poreklo. U ovom kontekstu, sport je ključan u ovom procesu, jer može pomoći pojedincima da postignu izvrsnost kroz različite slojeve uticaja. Postoji niz koristi od aktivnog učešća žena u sportu, od socijalnih veština, preko kognitivnih, do opšteg zdravstvenog benefita. Konkretno, učešće u sportu poboljšava zdravlje i dobrobit, unapređuje rodnu ravnopravnost, osnažuje, postavlja pozitivne uzore, obrazuje, daje osećaj pripadnosti, ima fiziološke koristi, što će doprineti budućem razvoju veština za veću zapošljivost i bolje izgleda.

- **Zdravlje i dobrobit:** Pomaže ukupnom psihološkom i fizičkom zdravlju, održavajući zdravu telesnu težinu, dobre kardiovaskularne uslove i jaku fiziološku izdržljivost.
- **Osnaživanje:** Pomaže u jačanju samopouzdanja, samovrednovanja, kvaliteta života, liderstva, učenja i praktikovanja preuzimanja rizika, brzog razmišljanja, razvijanja prostorne inteligencije, osećaja postignuća i pripadnosti.
- **Rodna ravnopravnost:** Žene mogu učestvovati i postići izvrsnost u sportu jednako kao i muškarci, uključujući preuzimanje liderstva i stvaranje pozitivnih promena.
- **Uzor:** Ovo je u visokoj korelaciji sa prethodnom tačkom, gde sportistkinje postavljaju pozitivne primere, inspirišu i služe kao uzori mladim devojkama, dokazujući da sve mogu postići visoke rezultate ako su posvećene i uporne u svojim namerama.
- **Obrazovanje:** Aktivno učešće u sportu povećava kognitivne veštine, posvećenost, disciplinu, koordinaciju i upravljanje vremenom, veštine koje igraju ključnu ulogu u postizanju obrazovnog uspeha i izvrsnosti.

- **Fiziološke koristi:** Učešće u sportu ima pozitivan uticaj na mentalno zdravlje, smanjuje stres i depresiju, jača i održava telo zdravim, čuva um zdravim.
- **Ekonomsko osnaživanje:** Pored učenja važnih veština i izdržljivosti tokom praktikovanja sporta, koje su bitne u svim segmentima odraslog života, kada se postigne dovoljno dobra forma, može doneti direktne ekonomske koristi, kao što su postajanje delom profesionalnih liga i sponzorstava.
- **Razvoj zajednice:** Učešće žena u sportu donosi osećaj jedinstva, okuplja ljude i stvara jake zajednice.

U vezi sa tim, glavni fokus ove analize je pružanje specifičnog i uporednog pregleda situacije sa inkluzijom žena u sportu — slučaj Španije, Italije, Srbije i Severne Makedonije, kao važnog segmenta za osnaživanje žena i inkluziju u svim segmentima života. Cilj je pregled ključnih međunarodnih i evropskih dokumenata i politika kako bi se postavili temelji za analizu specifičnu za svaku zemlju. Na kraju, analiza pokušava da sumira sličnosti i razlike u fazama i pristupima zemalja od interesa, u cilju kreiranja odgovarajućih politika za poboljšanje situacije i smanjenje rodne razlike u učešću u sportu u tim zemljama, što može dodatno koristiti svim ključnim akterima u oblasti sporta i rekreacije.

Opšti kontekst; i istorijski razvoj

Verovalo se da su devojke manje zainteresovane za sport, zbog čega postoji manje sportskih aktivnosti za devojke i žene. Međutim, u svetu dominiranom od strane muškaraca s kojima živimo, svedoci smo niza prepreka koje su postavljene za učešće žena u različitim segmentima života, uključujući sport. Mnoge aktivnosti su bile pitanje dozvole od strane tela koja vode muškarci. Ovo je i dalje slučaj u mnogim zemljama, gde su muškarci odgovorni za donošenje odluka u pitanjima koja se tiču žena. Zapisi o borbi žena za ravnopravno učešće u vrhunskom sportu datiraju još od Olimpijskih igara 1900. godine u Parizu, gde im je omogućeno učešće, ali samo u dve discipline (tenis na travi i golf) (Atansovski et al., 2014). Rodne razlike su i dalje prisutne i duboko ukorenjene u

mnogim oblastima, bilo da su otvorene (poput učešća) ili prikrivene (poput načina na koji su muški i ženski sportisti prikazani). Ovo je tačno čak i kada se broj žena koje učestvuju u sportu povećava, kako u Evropi, tako i globalno. Samo za ilustraciju, osvrnućemo se na učešće žena u sportu kroz podatke o učešću na Olimpijskim igrama i udeo žena u svakoj ediciji:

Tabela 1: Udeo žena učesnica na letnjim Olimpijskim igrama tokom godina.

Year	Sports	Women's only Events	Mixed Events	Total events	% of women's only events	% of women's/mixed events	Women participants	% of women participants
1900	2	2	1	95	2.1	5.3	22	2.2
1904	1	3	0	95	3.1	6.4	6	0.9
1908	2	4	8	110	3.6	10.9	37	1.8
1912	2	5	6	102	4.9	10.8	48	2.0
1920	2	8	16	156	5.1	15.6	63	2.4
1924	3	10	4	126	7.9	11.1	135	4.4
1928	4	14	3	109	12.8	15.6	277	9.6
1932	3	14	4	117	12.0	15.4	126	9
1936	4	15	4	129	11.6	14.7	331	8.3
1948	5	19	5	136	14.0	17.6	390	9.5
1952	6	25	7	149	16.8	21.5	519	10.5
1956	6	26	9	151	17.2	23.2	376	13.3
1960	6	29	8	150	19.3	24.7	611	11.4
1964	7	33	11	163	20.2	27.0	678	13.2
1968	7	39	18	172	22.7	33.1	781	14.2
1972	8	43	20	195	22.1	32.3	1,059	14.6
1976	11	49	19	198	24.7	34.3	1,260	20.7
1980	12	50	19	203	24.6	34.0	1,115	21.5
1984	14	62	15	221	28.1	34.8	1,566	23
1988	17	72	14	237	30.4	36.3	2,194	26.1
1992	19	86	12	257	33.5	38.1	2,704	28.8
1996	21	97	11	271	35.8	39.9	3,512	34.0
2000	25	120	11	300	40.0	44.0	4,069	38.2
2004	26	125	10	301	41.5	44.9	4,329	40.7
2008	26	127	10	302	42.1	45.4	4,637	42.4
2012	26	132	8	302	43.7	46.4	4,676	44.2
2016	28	136	9	306	44.4	47.4	5,059	45
2020	33	156	18	339	46.0	51.3	5,457	47.8

Izvor: Međunarodni olimpijski komitet, 2023.

Komitet (IOC) pokazuje da je sa 47,8% u ukupnom učešću i samo 46% u događajima sa jednim polom, od onih koji su učestvovali na Letnjim olimpijskim igrama 2020. godine, žene čine značajan deo. Sada postoji široka ravnoteža polova u učešću.

Slika 2: Udeo žena učesnica na zimskim Olimpijskim igrama tokom godina.

Year	Sports	Women's only Events	Mixed Events	Total events	% of women's only events	% of women's/mixed events	Women participants	% of women participants
1924	1	1	1	16	6.3	12.5	11	4.3
1928	1	1	1	14	7.1	14.3	26	5.6
1932	1	1	1	14	7.1	14.3	21	8.3
1936	2	2	1	17	11.8	17.6	80	12
1948	2	4	1	22	18.2	22.7	77	11.5
1952	2	5	1	22	22.7	27.3	109	15.7
1956	2	6	1	24	24.0	29.2	134	17
1960	2	10	1	27	35.7	40.7	144	21.5
1964	3	12	2	34	35.3	41.2	199	18.3
1968	3	12	2	35	34.2	40.0	211	18.2
1972	3	12	2	35	34.2	40.0	205	20.5
1976	3	12	3	37	32.4	40.5	231	20.6
1980	3	12	3	38	31.6	39.5	232	21.7
1984	3	13	3	39	33.3	41.0	274	21.5
1988	3	16	4	46	34.8	41.3	301	21.2
1992	4	23	3	57	40.4	45.6	488	27.1
1994	4	25	3	61	41.0	45.9	522	30
1998	6	29	3	68	42.0	47.1	787	36.2
2002	7	34	3	78	42.5	47.4	886	36.9
2006	7	37	3	84	44.0	47.6	960	38.2
2010	7	38	3	86	44.2	47.7	1,044	40.7
2014	7	43	6	98	44.9	51.0	1,121	40.3
2018	7	44	9	102	42.7	52.0	1,169	41
2022	7	46	12	109	42.2	53.0	1,267	44.7

Izvor: Međunarodni olimpijski komitet, 2023.

Učešće na Zimskim olimpijskim igrama je nešto niže, sa 44,7% ukupnog učešća i 42,2% u događajima sa jednim polom, od onih koji su učestvovali u najnovijoj ediciji, a žene čine značajan deo. Ipak, nivo učešća raste od 1992. godine, uz izuzetak blagog opadanja 2014. godine.

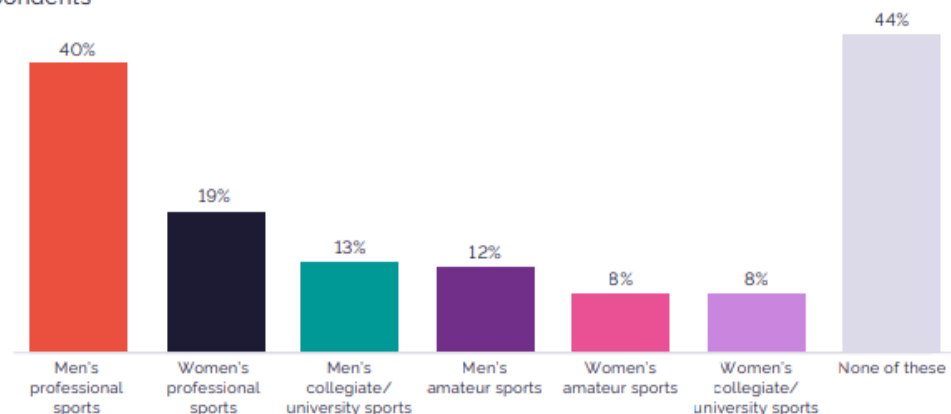
Ohrabrujuće je primetiti sužavanje rodne razlike u pogledu učešća u elitnim sportskim događajima; međutim, to još uvek nije slučaj sa rodnom razlikom u platama. Ekonomski gledano, razlika između prihoda i plata muškaraca i žena u sportu je takođe očigledna. Ovo se primećuje na nekoliko nivoa: prvo, u vezi sa platama, zatim u iznosima potpisanim za sponzorstava, reklame i nagradne novčane iznose. Jedan od primera bi bila nagradna sredstva na Svetskom prvenstvu u fudbalu, gde je nagrada za žene iznosila 15 miliona američkih dolara, u poređenju sa 791 milionom dolara za muškarce na prvenstvu 2018. godine.

Atansovski i dr. (2014) dalje ističu da se situacija u ženskom sportu poboljšala tokom poslednjih 100 godina, gde su žene prisutnije u profesionalnom i vrhunskom sportu. Međutim, opšti interes i publicitet za ženski sport i dalje su mnogo niži nego za muški sport. Činjenica da je angažovanje žena u sportu novije od angažovanja muškaraca može biti jedan od razloga zašto ne dobija priznanje koje zaslužuje. Muški sport, na primer, dobija mnogo više medijske pokrivenosti na televiziji i u drugim medijima nego ženski sport, iako bi pokrivenost oba pola u medijima trebala biti otprilike jednaka. Pored toga, muškarci su skloniji da zauzimaju vrhunske pozicije u upravi i trenerskim ulogama, kao i da budu gosti na televizijskim intervjuima. Odgovornost za promovisanje rodne ravnopravnosti i pravedno priznavanje sportskih postignuća delimično leži na relevantnim vlastima i uredničkim praksama medijskih kuća.

Neki podaci koji prikazuju interesovanje za muške sportove u poređenju sa ženskim sportovima:

Slika 1: Koje, ako uopšte, od sledećih sportova gledate ili pratite?

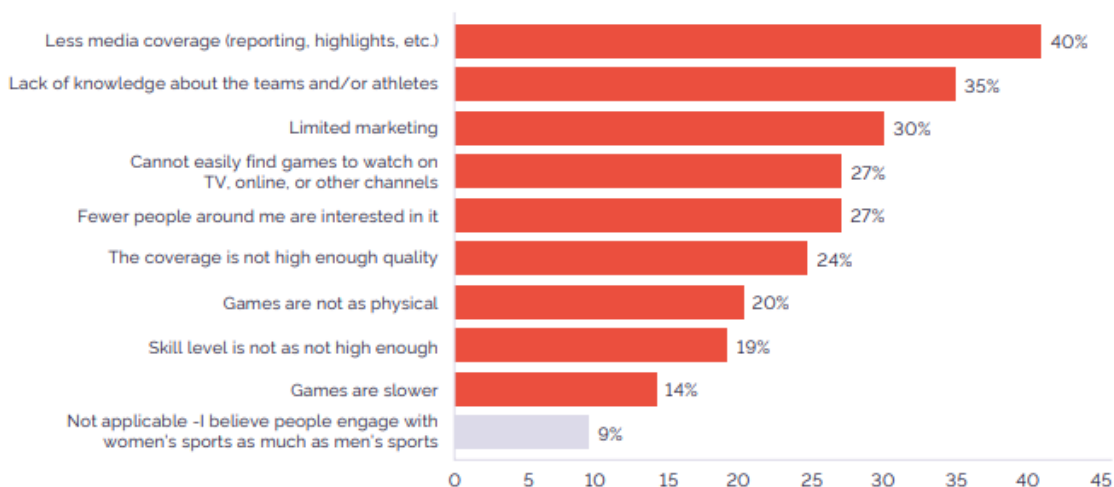
% of respondents

Izvor: IZVEŠTAJ O ŽENAMA U SPORTU 2021 (strana 7)

Slika 2: Koje, ako postoje, smatrate razlozima zbog kojih se ljudi ne angažuju u ženskim sportovima koliko se angažuju u muškim sportovima?

% of respondents

Izvor: IZVEŠTAJ O ŽENAMA U SPORTU 2021 (strana 13)

Iz dva prikazana podatka možemo zaključiti da postoji značajno manje interesovanje za ženski sport. Kao glavni razlozi za to navode se manja medijska pokrivenost, manje prostora u medijima u prajm tajmu, kao i prednost koja se daje muškim sportovima u odnosu na ženske sportove kada se dva meča odvijaju paralelno. Takođe, manje je akcije i fizičkih kontakata, što sport čini manje atraktivnim za gledaoce, a igre se često smatraju sporijim i manje zanimljivim za praćenje.

Izbor međunarodnih dokumenata relevantnih za smanjenje rodne razlike u učešću u sportu

Jedna važna prekretnica u rodnoj ravnopravnosti je Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije prema ženama (CEDAW), usvojena na Generalnoj skupštini UN 1979. godine, koja ističe da žene i devojke imaju jednaka prava sa svojim muškim kolegama da aktivno učestvuju u sportu, i da to mora biti podržano od strane svih država potpisnica.

Najprogresivniji vodič za unapređenje prava žena je Bečka platforma za akciju (BPfA), koja je usvojena tokom Četvrte svetske konferencije o ženama 1995. godine. Ona posebno pominje sport i potvrđuje svetsko pravo svih na pristup sportu. Takođe, treba podržati napredovanje žena u svim aspektima atletike i fizičke aktivnosti, uključujući treniranje, obuku i administraciju, kao i učešće na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou. BPfA takođe zahteva razvoj obrazovnih inicijativa koje bi omogućile ženama i devojkama svih uzrasta jednak pristup mogućnostima za učešće u sportu. Pored toga, BPfA identifikuje negativne stereotipe o muškarcima i ženama u procesima donošenja odluka i ukazuje na nedovoljnu zastupljenost žena na pozicijama donošenja odluka u mnogim oblastima, uključujući sport.

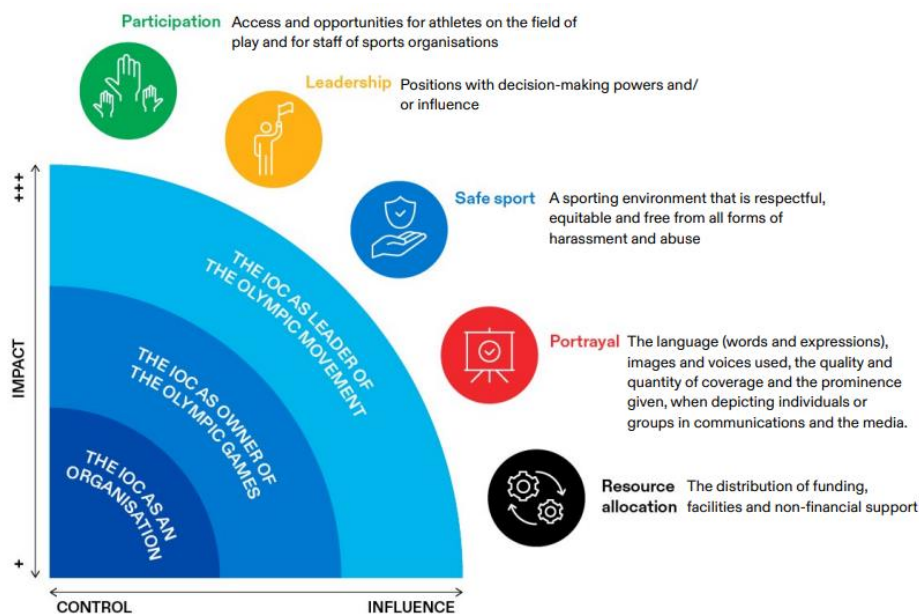
Generalna skupština UN usvojila je Konvenciju o pravima osoba sa invaliditetom (CRPD) 2006. godine, koja je dodatak prvoj konvenciji iz 1979. godine, i ponovo potvrđuje član 30 iz 1979. godine, koji navodi da svako ima pravo da ravnopravno učestvuje u sportu i rekreaciji sa drugima.

Najnoviji dokument je Inicijativa "Sport za generacijsku ravnopravnost," uspostavljena 2020. godine pod okriljem UN Žena: *"da ubrza napredak u vezi sa skupom zajedničkih principa i usklađenih ciljeva koji će iskoristiti moć sporta za ostvarenje rodne ravnopravnosti u i kroz sport."* (str. 1). Ova inicijativa je usmerena na rešavanje najvažnijih pitanja u vezi sa sportom i rodnom ravnopravnošću:

1. Promovisati liderstvo žena i rodnu ravnopravnost u modelima upravljanja
2. Spriječiti i odgovoriti na nasilje zasnovano na polu
3. Obavezati se da se smanji razlika u investicijama u ženski sport i promovišu jednake ekonomske mogućnosti za žene i devojke
4. Promovisati ravnotežu u učešću žena i predstavljanje bez predrasuda u medijima
5. Obezbediti jednake mogućnosti za devojke u sportu, fizičkoj aktivnosti i fizičkom obrazovanju

Da bi se podstakla rodna ravnopravnost, još jedna organizacija je postavila strateški plan za period 2020-2024, a to je Međunarodni olimpijski komitet koji se fokusira na 5 oblasti rada:

Slika 3: Strateški okvir

Izvor: Izveštaj o rodnoj ravnopravnosti i inkluziji 2021.

U martu 2022. godine, Evropska komisija je objavila dokument „Ka rodnoj ravnopravnosti u sportu“, koji uključuje preporuke i akcioni plan Visoke grupe za rodnu ravnopravnost u sportu. Ovaj izveštaj sadrži razmatranja, podatke, preporuke i najbolje prakse za promovisanje rodne ravnopravnosti u sportu. Važno je napomenuti da je ovaj dokument zasnovan na EU GAP III u svom cilju i fokusu i prepoznaje sledeće međusobne teme: Rodna integracija, Rodno budžetiranje, Praćenje politika, Evaluacija i istraživanje itd. Takođe naglašava šest ključnih tematskih oblasti delovanja od značaja za institucije i sportske organizacije:

1. Učešće
2. Liderstvo
3. Treniranje i suđenje
4. Medijska pokrivenost

5. Nasilje zasnovano na polu
6. Socijalni i ekonomski aspekti

Platforma za rodnu integraciju Evropskog instituta za rodnu ravnopravnost (EIGE) se bavi sa pet ključnih pitanja vezanih za rodnu nejednakost u oblasti sportske politike:

1. Učešće žena u sportskim aktivnostima.
2. Jednaka reprezentacija u donošenju odluka.
3. Rodna ravnopravnost u sportskom treningu.
4. Nasilje zasnovano na polu u i kroz sport.
5. Rodni stereotipi i uloga medija u sportu.

Postoji mnogo tekućih inicijativa i aktivnih programa, ali za potrebe ove analize odabrali smo samo nekoliko navedenih. One pružaju opšti okvir onoga što je urađeno i šta treba uraditi u oblasti žena i devojaka u sportu.

U nastavku analize, fokusiraćemo se na specifičnu analizu situacije žena u sportu. Prvo ćemo dati opšti pregled četiri zemlje koje su u fokusu ove analize (Španija, Italija, Srbija i Severna Makedonija) i pokušati da istaknemo sličnosti, glavne razlike i moguće izazove za buduće kreiranje politika i analize.

Slučaj zemlje: Španija

Od 2015. godine, 85% sportskih organizacija je angažovalo ili povećalo broj žena u izabranim/imenovanim pozicijama donošenja odluka. Španija je preduzela različite mere kako bi to osigurala. Ove organizacije uključuju atletiku, badminton, košarku, boks, kanu, biciklizam, jahanje, mačevanje, gimnastiku, rukomet, hokej, zimske sportove, džudo, veslanje, ragbi, streljaštvo, taekwondo, tenis, triatlon, odbojku, dizanje tegova i rvanje. 65% ovih sportskih asocijacija se obavezalo na procese izbora/imenovanja osetljive na

rod. 44% organizuje obuke za liderstvo isključivo za žene, dok 30% razvija strategije za povećanje broja žena na pozicijama donošenja odluka.

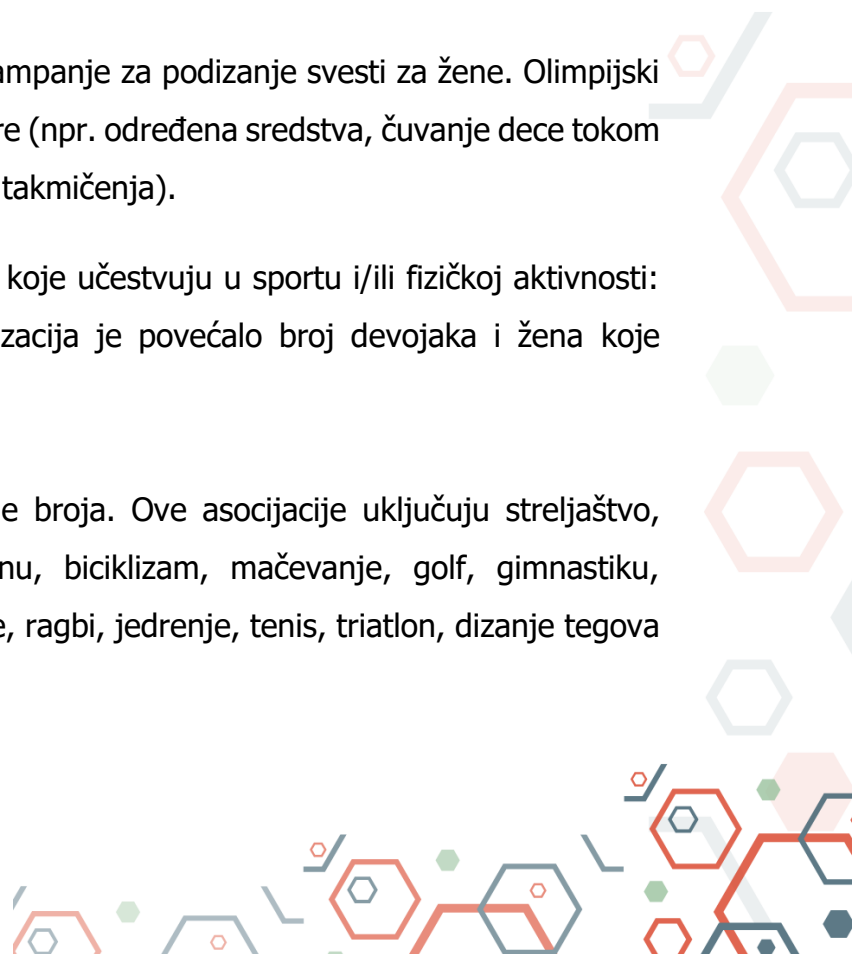
Olimpijski komitet takođe je vrlo aktivan u angažovanju više žena lidera. Organizuju obuke o liderstvu isključivo za žene, sprovode kampanje za podizanje svesti, grade mreže za žene u donošenju odluka, razvijaju mentorske programe za žene i sprovode istraživanja u ovoj oblasti.

Politike koje su usvojene za povećanje broja ženskih trenera: 74% sportskih organizacija je od 2015. godine implementiralo politike/mera za povećanje broja ili zapošljavanje ženskih trenera. Ove asocijacije uključuju atletiku, badminton, košarku, boks, kanu, biciklizam, jahanje, mačevanje, gimnastiku, rukomet, hokej, zimske sportove, džudo, ragbi, streljaštvo, tenis, triatlon, dizanje tegova, rvanje itd. Akcija koju preduzima većina ovih organizacija (60%) je pružanje obuka isključivo za žene trenere. Polovina njih je razvila jasne, rodno osetljive procedure zapošljavanja, dok je 30% usvojilo pisani akcioni plan za povećanje broja ženskih trenera.

Isti broj organizacija takođe organizuje kampanje za podizanje svesti za žene. Olimpijski komitet obezbeđuje resurse za žene trenere (npr. određena sredstva, čuvanje dece tokom prisustvovanja obukama i vođenja tokom takmičenja).

Mere za povećanje broja devojaka i žena koje učestvuju u sportu i/ili fizičkoj aktivnosti: Od 2015. godine, 82% sportskih organizacija je povećalo broj devojaka i žena koje učestvuju u sportu i/ili fizičkoj aktivnosti.

Preduzimaju se akcije/mere za povećanje broja. Ove asocijacije uključuju streljaštvo, atletiku, badminton, košarku, boks, kanu, biciklizam, mačevanje, golf, gimnastiku, rukomet, hokej, zimske sportove, veslanje, ragbi, jedrenje, tenis, triatlon, dizanje tegova i zimske sportove.

Većina ovih organizacija se fokusira na obezbeđivanje jednakog pristupa sportskim objektima za muškarce i žene. Gotovo dve trećine organizacija finansijski podržavaju sport devojaka i žena kroz finansiranje specifičnih projekata, a polovina asocijacija ima strategije za devojke i žene.

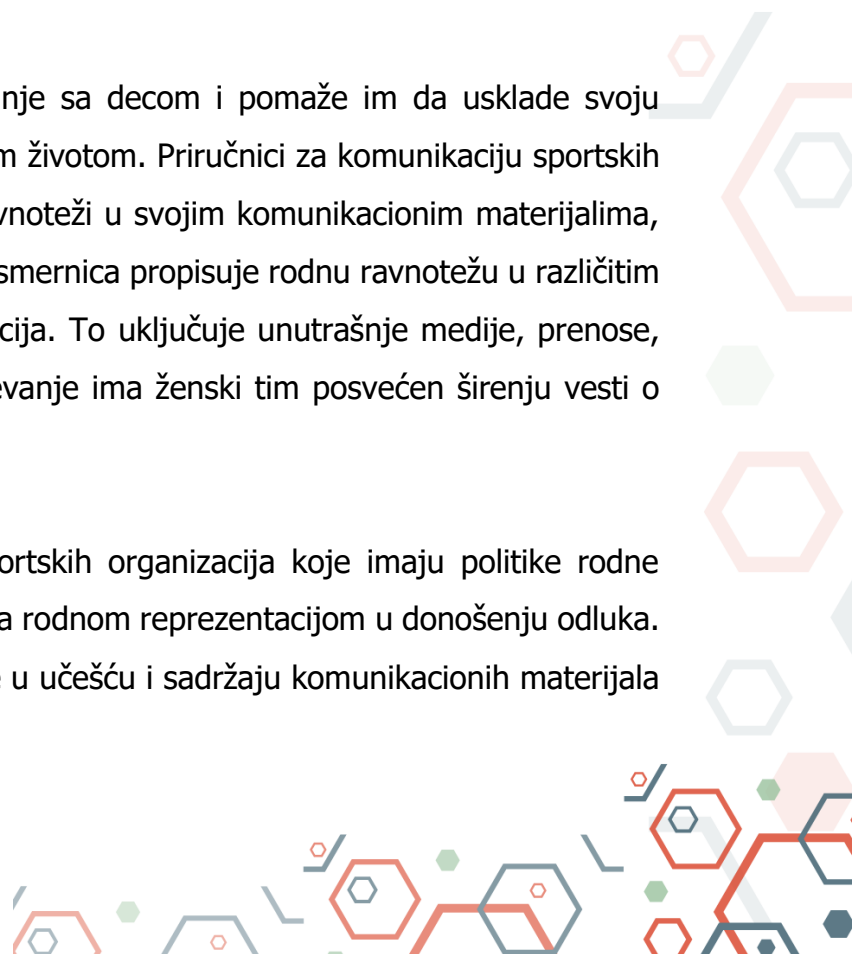
Visoki savet za sport je bio veoma aktivan u sprovođenju mera za povećanje broja devojaka i žena koje učestvuju u sportu i fizičkoj aktivnosti. Savet je razvio sveobuhvatan akcioni plan, sproveo kampanje za podizanje svesti za devojke i žene, organizovao obuke i radionice za trenere, obezbedio finansijska sredstva za ženski sport i povećao pristup sportskim objektima za muškarce i žene, kako bi obezbedio jednak pristup.

Olimpijski komitet finansira sport i fizičku aktivnost za devojke i žene kroz finansiranje specifičnih projekata.

Mere koje preduzimaju ove organizacije su uglavnom usmerene na finansijsku podršku. Primeri uključuju ciljane promocije učešća žena na međunarodnim takmičenjima, sponzorisane ženskih timova i jednake plate za sportistkinje.

Visoki savet za sport podržava sportistkinje sa decom i pomaže im da usklade svoju sportsku karijeru sa ličnim i profesionalnim životom. Priručnici za komunikaciju sportskih organizacija sadrže smernice o rodnoj ravnoteži u svojim komunikacionim materijalima, uključujući društvene mreže. Većina ovih smernica propisuje rodnu ravnotežu u različitim oblicima komunikacije koje izdaje asocijacija. To uključuje unutrašnje medije, prenose, plakate, objavljivanje rezultata, itd. Mačevanje ima ženski tim posvećen širenju vesti o ženskom mačevanju.

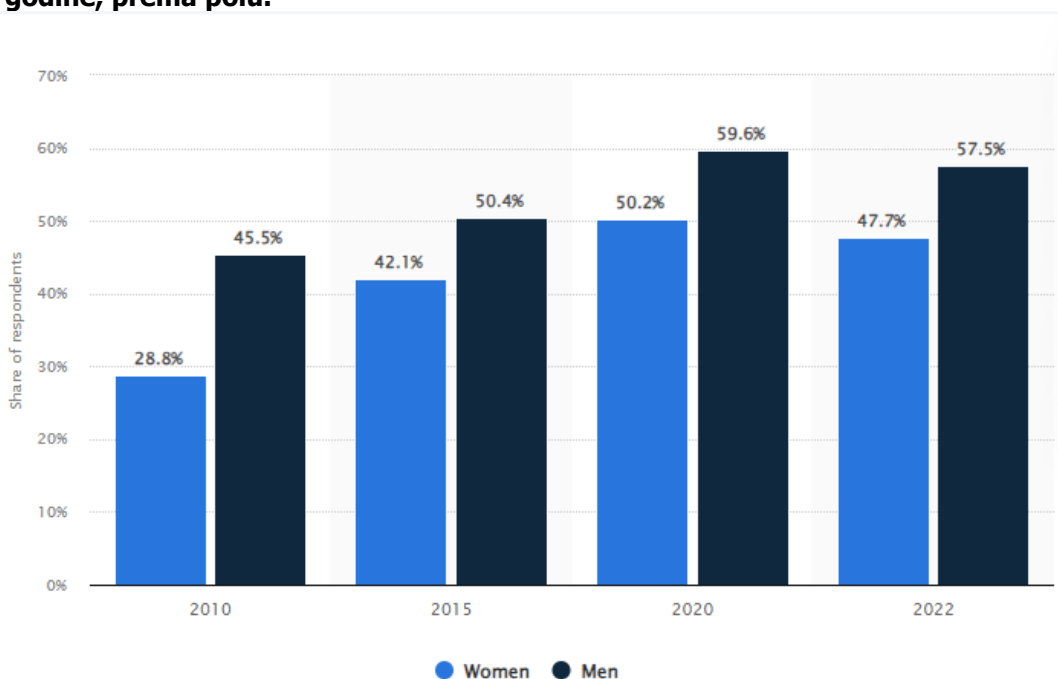
Šezdeset i sedam procenata od šest sportskih organizacija koje imaju politike rodne ravnopravnosti takođe ima ciljeve u vezi sa rodnom reprezentacijom u donošenju odluka. Polovina njih ima cilj rodne reprezentacije u učešću i sadržaju komunikacionih materijala

koje proizvodi njihova organizacija. Svaka treća sportska organizacija preduzima pozitivne akcije i ima strategije za rodnu integraciju.

Španskim sportom dominiraju muškarci. To se takođe odražava u broju žena potpredsednica, gde samo 13% žena obavlja funkciju potpredsednika (2019). Španski olimpijski komitet je izuzetak: njegov predsednik je muškarac, ali postoji rodna ravnoteža među potpredsednicima. Četvrtina članova upravnog odbora asocijacije su žene. Procenat registrovanih ženskih trenera iznosi 29%, dok je procenat elitnih trenera 19%. Samo 22% ima specifičnu pisanu politiku za promovisanje rodne ravnopravnosti u sportu. 59% organizacija ima politiku/akcioni plan za sprečavanje i borbu protiv nasilja zasnovanog na polu, a 41% preduzima akciju u ovoj oblasti. 74% federacija preduzima korake ka poboljšanju rodne ravnoteže među trenerima, a 82% nastoji da poveća broj fizički aktivnih devojaka i žena.

Slika 4: Udeo ispitanika koji su vežbali svake nedelje u Španiji između 2010. i 2022. godine, prema polu.

Izvor: Statista 2023

Od 2010. do 2020. godine, udeo ispitanika muškaraca i žena u Španiji koji su fizički aktivni značajno je porastao, ali je blago opao od 2020. do 2022. godine. Na primer, gotovo šest od deset muškaraca koji su učestvovali u istraživanju u Španiji izjavilo je da vežbaju najmanje jednom nedeljno u 2020. godini, što je porast od oko 14 procenata u odnosu na 2010. godinu, ali se do 2022. godine smanjio na 57,5%.

Slučaj zemlje: Italija

Italija je jedna od najsporijih zemalja u smanjivanju rodnih razlika u sportu unutar Evropske unije. Žene čine samo 12% članova na visokim odlučujućim pozicijama, a manje su zastupljene u sportskim i slobodnim aktivnostima u poređenju sa svojim muškim kolegama. Ipak, treba napomenuti da je u poslednjim godinama došlo do velikog poboljšanja situacije. Prisustvo žena u sportu se povećalo, kako kroz njihovo direktno učešće u sportskim aktivnostima kao sportistkinja, čak i na najvišem nivou, tako i kroz mogućnost obavljanja leaderskih pozicija i drugih veoma važnih uloga u svetu sporta, kao što su sportski lekari i sportski novinari. Međutim, Italija se rangira na šestom mestu od kraja po udelu žena na višim pozicijama u nacionalnim sportskim asocijacijama u Evropskoj uniji, znatno ispod proseka od 14%.

Broj žena koje se bave sportom u Italiji raste, i iznosi oko 18 miliona, što čini 48% sportista i 60% ženskog stanovništva. Razlika koja se širi s godinama predstavlja generacijski i kulturni razdor koji se može sumirati jednom rečju: patrijarhat. Srećom, ovaj trend ide u suprotnom pravcu, sa sve više žena koje redovno vežbaju. Ipak, moraćemo da sačekamo još barem jednu generaciju pre nego što ove mlade sportistkinje odluče da nastave da se bave trenerstvom u svojim oblastima. Od 4.708.741 registrovanog sportiste 2019. godine, samo 28% su žene, a od tog broja samo 19,8% su treneri, dok je u upravnim pozicijama i menadžerima asocijacija samo 12,4% žena. Na primer, u fudbalu, od 1.056.824 igrača, samo 2% su žene. Ipak, vredno je napomenuti da ovaj broj izgleda veoma mali, ali ako posmatramo podatke kroz godine, to je značajan

porast. Na primer, 2018. godine, broj žena koje se bave fudbalom u Italiji bio je 23.903, što je skoro trostruko u odnosu na pre 20 godina.

Prema podacima Statista, 2019. godine najpopularniji sportovi za žene i muškarce u Italiji bili su hodanje, trčanje i džoging. Naime, oko 45 procenata muških i ženskih ispitanika izjavilo je da se bavi trčanjem, hodanjem ili džogingom kao oblikom vežbanja. U istoj godini, od 22 discipline, samo su fitness, gimnastika/aerobik i joga/pilates imale veći udeo ženskih praktičara u odnosu na muške. One su ili vežbale jogu u prošlosti, nikada nisu vežbale, ali su želele da probaju, ili su redovno praktikovale jogu ili pilates tokom perioda istraživanja.

Da zaključimo, potrebna je efikasna zakonodavna intervencija italijanske vlade i sportskog regulativnog sistema kako bi se smanjila i potpuno eliminisala rodna diskriminacija u italijanskom sportu. Žene su posebno nedovoljno zastupljene u sportskoj administraciji. Neke međunarodne sportske organizacije pružile su važne podatke koji pokazuju da su žene i dalje nedovoljno zastupljene. U sportskom sektoru, uvođenje rodni ciljeva i kvota za povećanje rodne raznolikosti u korporativnom menadžmentu nije imalo relevantan pozitivan efekat.

Slučaj zemlje: Srbija

U Srbiji je broj žena koje se bave sportom veoma nizak. Prema dostupnim statistikama, samo 10% žena i 21% devojčica aktivno učestvuje u sportskim aktivnostima. Od tog broja, samo 14% su članice sportskih klubova ili federacija, gde je 80% predsedništava i potpredsedništava federacija muških. U dve trećine sportskih federacija ima manje od 40% ženskih članova. Jedine federacije sa većinskim brojem ženskih članova su sinhronizovano plivanje i gimnastika. S druge strane, u sportovima poput fudbala i biciklizma, žene čine manje od 10%. Jedina dobro izbalansirana federacija je badminton, sa 52% žena.

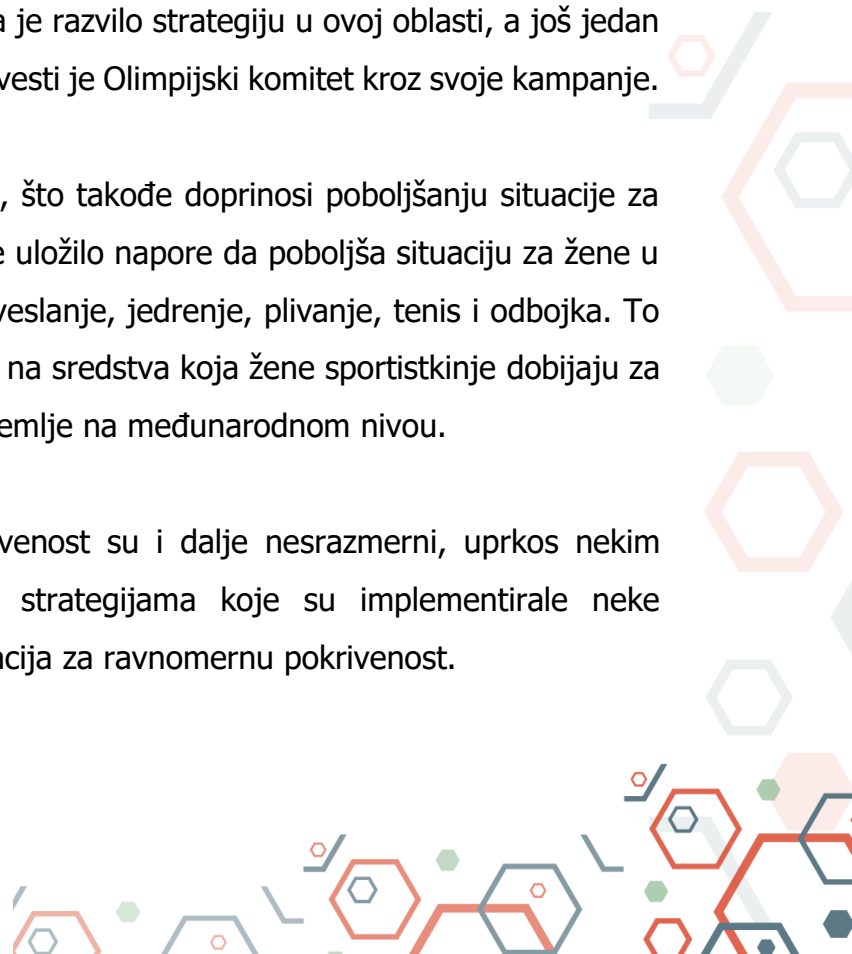
Gledajući rad sportskih federacija i njihovu agendu za smanjenje rodni nejednakosti, skoro dve trećine federacija je implementiralo neke mere za smanjenje razlika. Od 2015. godine, polovina federacija je prošla obuke o rodnoj ravnopravnosti, a trećina federacija je razvila strategije za povećanje broja žena u upravnim telima i to su naveli u svojim statutima. Ova poslednja strategija je podržana od strane Ministarstva omladine i sporta u okviru akcionog plana "rodna zastupljenost u upravnim telima" u statutima organizacija.

U istom kontekstu, neke federacije su preuzele mere za povećanje broja ženskih trenera. Oko 40% njih, uključujući atletiku, kanu, ronjenje, golf, judo, veslanje, jedrenje, odbojku i rvanje, uspelo je da poveća taj broj. Međutim, u oko 60% federacija postoje aktivne obuke ili seminari o pitanjima rodne ravnopravnosti.

Polovina federacija je takođe preuzela aktivnu ulogu u motivisanju devojčica i žena da aktivno učestvuju u sportskim aktivnostima, obezbeđujući jednak pristup za dečake i devojčice. Više od 50% njih je uspostavilo pisane strategije. Ovo je takođe podignuto na viši nivo, tj. Ministarstvo omladine i sporta je razvilo strategiju u ovoj oblasti, a još jedan važan organ koji je uključen u podizanje svesti je Olimpijski komitet kroz svoje kampanje.

Elitni sport u Srbiji beleži dobre rezultate, što takođe doprinosi poboljšanju situacije za sportske delatnice. Oko 40% federacija je uložilo napore da poboljša situaciju za žene u sportu: atletika, košarka, fudbal, džudo, veslanje, jedrenje, plivanje, tenis i odbojka. To poboljšanje se odnosi i na infrastrukturu i na sredstva koja žene sportistkinje dobijaju za aktivno učešće u sportu i predstavljanje zemlje na međunarodnom nivou.

Međutim, komunikacija i medijska pokrivenost su i dalje nesrazmerni, uprkos nekim pisanim smernicama i komunikacionim strategijama koje su implementirale neke federacije, kao i naporima nekoliko federacija za ravnomernu pokrivenost.

Slučaj zemlje: Severna Makedonija

Tradicionalno, u sportu u Severnoj Makedoniji dominiraju muškarci. Nedostaje skorih podataka zasnovanih na dokazima o učešću devojčica i žena u sportu u ovoj zemlji, iako je postignut određeni napredak u povećanju svesti i podrške rodnoj ravnopravnosti u sportu, još uvek postoji potreba za unapređenim programima koji će se baviti ovim problemom. Patrijarhalna percepcija da je sport aktivnost za dečake i muškarce i dalje prevladava.

Međutim, u nastavku ćemo pokušati da sažmemo na najbolji mogući način sve dostupne podatke koje smo mogli da prikupimo. Prema istraživanju sprovedenom 2014. godine, devojke uzrasta od 15 do 29 godina učestvuju znatno manje od dečaka, pri čemu je 36,6% devojaka aktivno u poređenju sa 63,4% dečaka. Mladići su skloniji da provode vreme u sportskim aktivnostima, baveći se više aktivnostima u slobodno vreme i zabavnim aktivnostima, kao i volontiranjem u omladinskim centrima, dok su mlade žene sklonije slušanju muzike i provođenju vremena u omladinskim centrima. Slični rezultati su zabeleženi i u Anketi o vremenskoj upotrebi (TUS) koju je sprovedla Državna statistika 2014/2015. godine. Istraživanje je pokazalo da devojke provode više vremena na kućnim poslovima, dok se dečaci i muškarci bave aktivnostima u slobodno vreme kao što su sport.

U poslednjim godinama postoje neki pozitivni trendovi, prema Agenciji za omladinu i sport koja je registrovala nove ženske sportske klubove i povećanje učešća žena u sportovima poput fudbala. Samo u sezoni 2021/2022 registrovano je pet novih klubova, zajedno sa nekoliko novih ženskih odbojkaških klubova. Ipak, statistika je veoma ograničena i ne možemo videti trendove tokom godina, budući da zakoni prilikom registracije klubova sa Agencijom za omladinu i sport ne prave razliku između muških i ženskih sportskih klubova. Ukupno 1,505 žena je registrovano kao fudbalerke u Fudbalskom savezu Makedonije.

Dugo vremena nije postojala nacionalna ženska odbojkaška reprezentacija, ali je Odbojkaški savez Severne Makedonije sada formirao nacionalni tim za omladinske takmičenja do 19 godina. Ovaj tim čine igračice iz nekoliko odbojkaških škola, a podržavaju ga i muški i ženski treneri.

Još jedan značajan izazov koji doprinosi opadanju učešća žena u sportu u Severnoj Makedoniji su finansije. Prihodi žena u sportu su značajno opali. Ovo je posebno važno za sportistkinje koje ne zarađuju dovoljno novca u profesionalnom sportu i moraju da se bave drugim poslovima, što ograničava vreme za treninge i usavršavanje veština i tehnika koje su ključne za uspešnu i kvalitetnu sportsku karijeru.

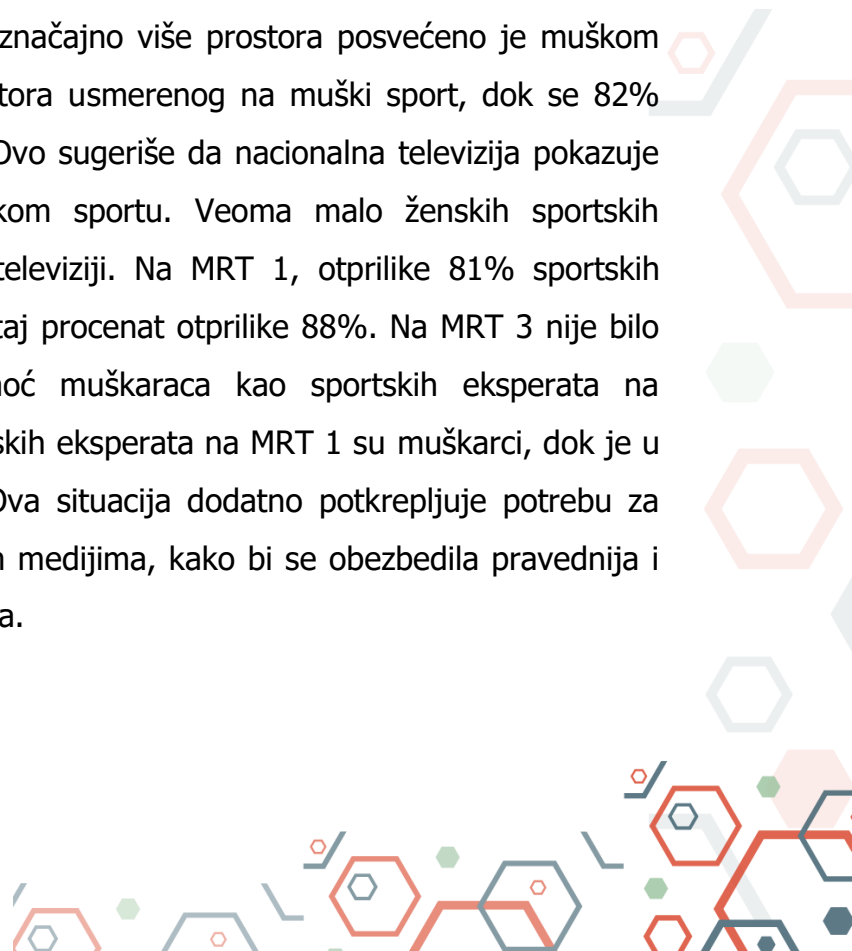
Indeks rodne ravnopravnosti iz 2015. godine pokazuje da je udeo žena na liderskim pozicijama u nacionalnim sportskim asocijacijama najniži u poređenju sa svim ostalim sektorima društva. Najveća rodna razlika se beleži u pokazateljima koji mere učešće žena i muškaraca u upravnim telima i komitetima NSF-a, pri čemu 91,1% članova čine muškarci, dok žene čine samo 8,9%. Prema Ministarstvu rada i socijalne politike, "glavni prioritet u sportu je povećanje udela žena na liderskim pozicijama u svim sportskim organizacijama". Ipak, od osnivanja Agencije za mlade i sport, generalni direktor je uvek bio muškarac. Malo se učinilo da se reši rodna diskriminacija prema ženama, uključujući njihovu nedovoljnu zastupljenost na liderskim pozicijama. Fokus je bio na podizanju svesti o problemu, a ne na političkom rešenju. Na poslednjim Olimpijskim igrama, ženski sportski timovi su pretežno bili vođeni muškim trenerima, dok je broj ženskih trenera u sportovima koji se tradicionalno smatraju "muškim" veoma mali. Ukupan broj ženskih trenera u svim sportovima u zemlji je ozbiljno nedovoljan. Ovaj nedostatak ravnoteže posledica je nekoliko faktora: stereotipi o treniranju kao muškom zanimanju, nedostatak institucionalne podrške za žene koje teže karijerama trenera, organizacione prepreke u većini sportskih organizacija i manjak ženskih uzora.

Rodni stereotipi u sportu i uloga medija kao i pokrivenosti sporta u medijima ima izuzetno snažan uticaj na oblikovanje rodni stereotipa i normi. Dok se izveštavanje o sportskim

vestima pretežno fokusira na postignuća muškaraca, postignuća žena u sportu često su marginalizovana. Sportski novinari opravdavaju smanjenje pokrivenosti ženskog sporta razlozima poput niskog interesovanja publike za ženski sport, niskog kvaliteta ženskih takmičenja i nedostatka uspeha, posebno na međunarodnom nivou.

Ova percepcija stvara začarani krug u kojem se žene u sportu ne doživljavaju kao ravnopravne učesnice, a to dodatno otežava njihovu promociju i podršku u medijima. Kvalitet ženskog sporta često se podcenjuje, iako su u poslednjih nekoliko godina brojni primeri pokazali da su žene sposobne za izuzetne performanse. Promena u načinu izveštavanja o ženskom sportu je ključna za prekid ovih stereotipa i podsticanje većeg interesa javnosti za ženske sportske događaje.

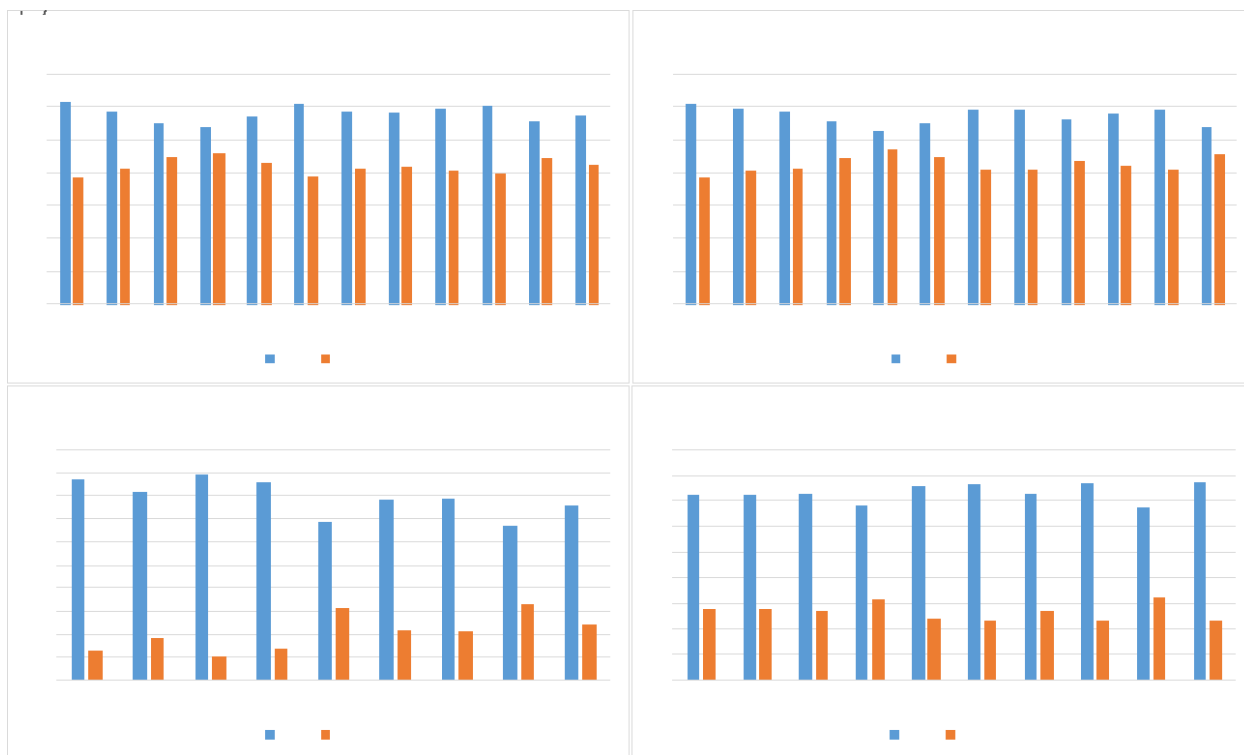
Prezentacija medijskog eksperta naglašava da je zastupljenost žena u sportskim medijima određena kvalitetom i uspehom, a ne rodom, što ukazuje na nedostatak rodne osetljivosti. Analiza "Rod u medijima" iz 2021. godine, koju je objavila Agencija za audio-vizuelne medijske usluge, pruža sveobuhvatan pregled situacije u vezi sa zastupljenošću ženskog i muškog sporta, kao i sportistkinja i sportista na makedonskoj televiziji. Na nacionalnim televizijskim kanalima (MRT 1 i MRT 2) značajno više prostora posvećeno je muškom sportu, sa otprilike 80% medijskog prostora usmerenog na muški sport, dok se 82% usmenih izlaganja odnosi na muškarce. Ovo sugeriše da nacionalna televizija pokazuje pristrasnost prema muškarcima i muškom sportu. Veoma malo ženskih sportskih novinarki se pojavljuje na nacionalnoj televiziji. Na MRT 1, otprilike 81% sportskih novinara su muškarci, dok je na MRT 2 taj procenat otprilike 88%. Na MRT 3 nije bilo žena. Takođe, postoji apsolutna premoć muškaraca kao sportskih eksperata na nacionalnoj televiziji - više od 96% sportskih eksperata na MRT 1 su muškarci, dok je u drugim emisijama situacija bila slična. Ova situacija dodatno potkrepljuje potrebu za povećanjem rodne ravnoteže u sportskim medijima, kako bi se obezbedila pravednija i ravnotežnija reprezentacija ženskog sporta.

Poređenja i zaključci

Kao i u mnogim segmentima modernog života, pitanja rodni razlika su i dalje prisutna i uporna u sportu, uprkos brojnim politikama i merama koje su uvedene. Međutim, na osnovu naše analize možemo razlikovati zemlje EU (Španija i Italija) i zemlje izvan EU (Srbija i Severna Makedonija). Imamo ograničene statističke podatke o sportu i sportskim radnicima uopšte, ali dostupni podaci pokazuju da se situacija sa ženama u sportu tokom poslednjih 10 godina poboljšava. To poboljšanje je vidljivije u Španiji i Italiji, gde zvanični podaci EUROSTAT-a sugerišu da se razlika između žena i muškaraca u sportu smanjuje (vidi sliku 5). Međutim, imamo ograničene podatke o razlici u prihodima. Nasuprot tome, u Srbiji i Severnoj Makedoniji primećujemo blago poboljšanje, ali je zapošljavanje u sportu i dalje masovno dominirano muškarcima.

Slika 5: Udeo zaposlenosti u sportu po polu

Izvor: Eurostat

Svi analizirani slučajevi pokazali su da zemlje imaju politike za unapređenje rodne ravnopravnosti u sportu. Važno je napomenuti da, prema svetskim rekordima, nema primera gde su žene premašile muškarce u sportu, ali postoji stalno smanjenje tog jaza, i moramo osigurati da se taj trend nastavi kako bi se jaz u skoroj budućnosti u potpunosti zatvorio.

Mere i politike koje je Španija uvela radi smanjenja rodnog jaza u sportu pokazale su se uspešnim, iako još uvek postoje razlike u uslovima za muške i ženske sportiste. Većina sportskih saveza usvojila je rodno senzitivne procese izbora i imenovanja. Broj žena koje učestvuju u obukama za liderske pozicije, namenjenim isključivo ženama, značajno je porastao, a oko 30% sportskih organizacija razvija strategije za povećanje broja žena na pozicijama za donošenje odluka. Olimpijski komitet ima vrlo proaktivan pristup u zapošljavanju žena na vodeće pozicije u različitim federacijama. Većina ovih organizacija fokusirana je na obezbeđivanje jednakog pristupa sportskim objektima za muškarce i žene. Visoki savet za sport veoma je aktivan u sprovođenju mera za povećanje broja devojčica i žena koje učestvuju u sportu i fizičkim aktivnostima.

Mere koje je Italija uvela u poslednjih nekoliko godina takođe su dale pozitivne rezultate, ali treba napomenuti da je Italija jedna od najsporijih zemalja u smanjenju rodnog jaza u sportu. U poređenju sa Španijom, gde taj procenat prelazi 30%, u Italiji je učešće žena u odlučivanju u sportu oko 12%. Broj žena koje se bave sportom u Italiji je u porastu, sa 48% sportistkinja i 60% ukupne ženske populacije. Sada su potrebne efikasne zakonodavne intervencije italijanske vlade i sportskog regulatornog sistema kako bi se smanjila i potpuno eliminisala rodna diskriminacija u italijanskom sportu.

Mere koje je Srbija uvela za borbu protiv rodnog jaza u sportu pokazuju određene rezultate, ali je broj žena koje učestvuju u sportu i dalje vrlo nizak. Prema dostupnim statistikama, samo 10% žena i 21% devojčica aktivno učestvuje u sportskim aktivnostima. Ministarstvo omladine i sporta razvilo je akcioni plan pod nazivom „rodna zastupljenost u odborima“ sa ciljem podrške položaja žena u sportu i povećanja broja

žena na pozicijama za donošenje odluka u savezima i sportskim savetima. U tom kontekstu, neki savezi su preduzeli mere za povećanje broja ženskih trenera u atletici, kajaku, ronjenju, golfu, džudou, veslanju, jedrenju, odbojci i rvanju. Takođe, skoro dve trećine saveza ima aktivne obuke ili seminare o pitanjima rodne ravnopravnosti, a više od polovine saveza usvojilo je pisane strategije usmerene na smanjenje rodnog jaza.

Mere koje je Severna Makedonija uvela za smanjenje rodnog jaza u sportu i poboljšanje položaja žena u trenerskim i rukovodećim pozicijama donose određene rezultate. Moramo napomenuti da su naši zaključci zasnovani na vrlo ograničenim podacima o učešću devojčica i žena u sportu u ovoj zemlji. Poslednjih godina primećuju se pozitivni trendovi – prema Agenciji za mlade i sport, registrovani su novi sportski klubovi za žene, a raste i učešće žena u sportovima kao što je fudbal. Samo u sezoni 2021/2022 registrovano je pet novih ženskih fudbalskih klubova, kao i nekoliko novih ženskih odbojkaških klubova.

U sve četiri zemlje koje su obuhvaćene analizom, finansije predstavljaju važan faktor za kvalitet profesionalnih sportista i za učešće žena u sportu, i to na različitim nivoima. Takođe, mediji igraju značajnu ulogu u oblikovanju rodnih stereotipa u sportu, kroz ograničeno izveštavanje i malu pažnju posvećenu ženskom sportu u odnosu na muški.

S obzirom na sve navedeno, možemo zaključiti da bi pružanjem odgovarajućih finansijskih sredstava i uslova za ženski sport, kao što to činimo za muški, situacija mogla brže da se poboljša, a koristi bi bile vidljive za celo društvo. Kao rezultat naše analize uslova u četiri zemlje od interesa, možemo izdvojiti tri preporuke koje mogu poslužiti kao temelji za sveukupno poboljšanje.

- 1) Jednake prilike za ženski i muški sport. Osigurati jednake uslove za žene i muškarce u sportu u pogledu vremena na terenu, leaderskih pozicija, broja sudija, kao i medijskog prostora i promocije ženskih sportista. Smanjiti razlike u investicijama u ženski sport i promovisati jednake ekonomske prilike za žene i devojčice. Povećati finansijska sredstva namenjena ženskom sportu i

- sportistkinjama, podržati državne planove za profesionalni razvoj ženskih sportista, obezbediti više prostora za trening i jednake nagrade.
- 2) Uklanjanje tradicionalnih prepreka za žene u sportu. Prilagoditi termine za trening tradicionalnim društvenim očekivanjima za žene, obezbediti sigurno okruženje za sportistkinje, kao i sprečiti i adekvatno odgovoriti na rodno zasnovano nasilje.
 - 3) Sport kao alat za osnaživanje devojčica i žena. Promovisati liderstvo žena i rodnu ravnopravnost u modelima upravljanja, omogućiti jednake prilike i nepristrasnu reprezentaciju žena u medijima. Obezbediti jednake mogućnosti za devojčice u sportu, fizičkoj aktivnosti i fizičkom obrazovanju.

Reference:

1. UN Women (2021) Guidelines for Gender-Responsive Sports Organizations, Ankara: UN Women. https://eca.unwomen.org/sites/default/files/Field%20Office%20ECA/Attachments/Publications/2021/7/UNWOMEN_Guidelines%20ENG-min.pdf.
2. Bailey, R, I. Wellard, and H. Dismore (2004) Girls' Participation in Physical Activities and Sports: Benefits, Patterns, Influences and Ways Forward, World Health Organisation. <https://www.icspe.org/sites/default/files/Girls.pdf>.
3. Anastasovski, I. Nanev, L. Aleksovska, Velichkovska, L. Stojanoska, Ivanova, T. (2014). Sport in Society (Attitudes and Proposals), Skopje: Academic Book, Faculty of physical education, sport and health, Geostrategic Institute GLOBAL, printing GINIS – Prilep, pg.55-60
4. Schmalz, D. and Kerstetter, D. (2006). Girlie girls and manly men: Children's stigma consciousness of gender in sports and physical activities. Journal of Leisure Research, 38(4), 536-557.
5. Kristin Wilde (2007). Women in Sport: Gender Stereotypes in the Past and Present, Internet text.
6. Women on Boards (2016). Gender Balance in Global Sport Report.
7. Forbes (2019), "The World's Highest-Paid Athletes", available at www.forbes.com/athletes/#507939b155ae and "Why Is Serena Williams The Only Woman On The List Of The 100 Highest-Paid Athletes?", available at <https://www.forbes.com/sites/kimelsesser/2019/06/14/why-is-serena-williams-the-only-woman-on-the-list-of-100-highest-paid-athletes/#332b875ffa98>

8. BBC (2015), "Men get more prize money than women in 30% of sports". Available at: www.bbc.co.uk/newsround/29789953
9. Forbes (2018), "The Evolution of FIFA World Cup Prize Money". Available at www.forbes.com/sites/niallmccarthy/2018/06/05/the-evolution-of-fifa-world-cup-prize-money-infographic/#29dfb11a6ca5.
10. <https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/cedaw.htm>
11. <https://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf>
12. UN Women (2020) Sports for Generation Equality Framework: Driving Implementation of the Beijing Platform for Action through the Power of the Sport Ecosystem. <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2020/3/news-sport-for-generation-equality>
13. International Olympic Committee (2022) Gender Equality and Inclusion Objectives 2021-2024, Lausanne. <https://stillmed.olympics.com/media/Documents/Beyond-the-Games/Gender-Equality-in-Sport/IOC-Gender-Equality-and-Inclusion-Objectives-2021-2024.pdf>
14. European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (2022) Towards More Gender Equality in Sport: Recommendations and Action Plan from the High Level Group on Gender Equality in Sport, Brussels. Available at: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/684ab3af-9f57-11ec-83e1-01aa75ed71a1>.
15. EIGE (2017) Gender in Sport. <https://eige.europa.eu/publications/gender-sport>
16. 1680971a6e (coe.int)
17. Micevski, I. (2021) Gender in the Media: Gender issues and the way women and men are represented in the sports program of the national terrestrial televisions, Agency for Audio and Audio Visual Media Services.
18. Council of Europe (2016) Gender equality in sport and the role of the media, factsheet.
19. Rajchevska, A. (2021) They are on the field, but not on TV, it is rarely reported on women in sports, MIA
20. Platform for Gender Equality (2019) Open letter to Agency for Youth and Sport, Association of Sport Journalists and Macedonian Olympic Committee.
21. UN Women North Macedonia (2022) Gender Equality in Sport in North Macedonia
22. International Olympic Committee (2023) Women in the Olympic Movement (factsheet)

ZAHVALNICE

Izrada Izveštaja o istraživanju, kao deo projekta WOMAD, omogućena je zajedničkim naporima i posvećenošću brojnih pojedinaca i organizacija. Iskrenu zahvalnost upućujemo na sledeće:

Partneri na projektu:

Španija – Sociedade Deportiva O Val de Naron

Srbija - Fudbalski klub Crvena Zvezda

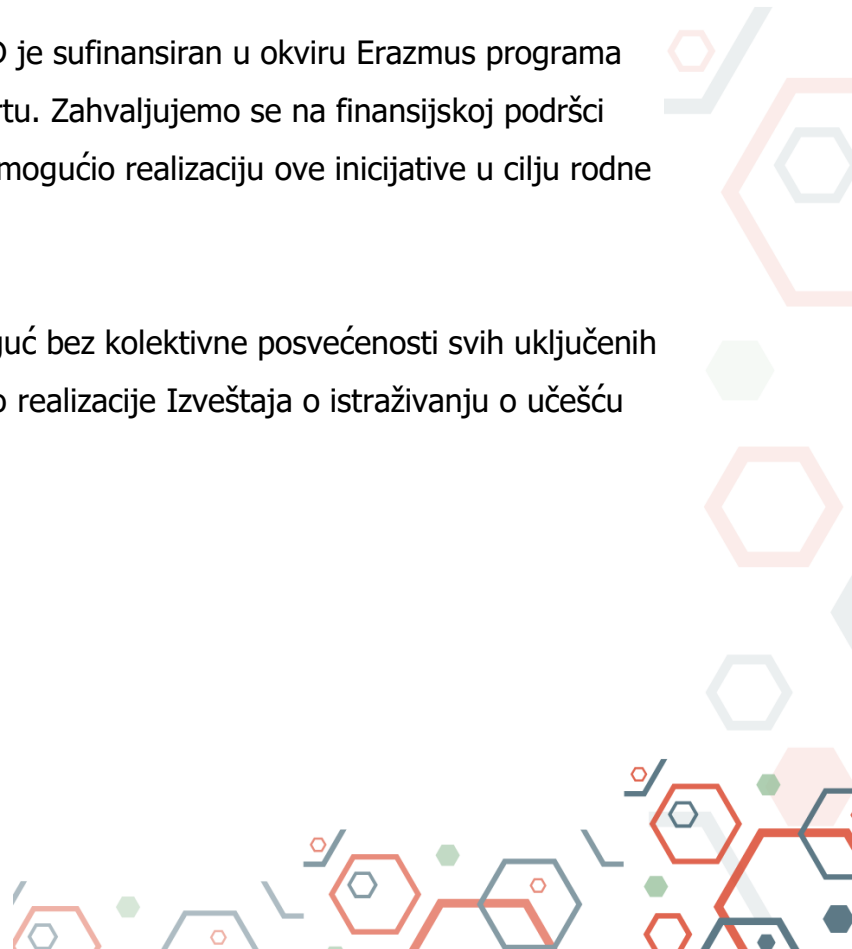
Italija – EURO MAMME ASD

Severna Makedonija – Lideri manjina za društvo - MLS

Saradnici: Želimo da izrazimo iskrenu zahvalnost svim saradnicima, uključujući Udruženje ekonomskih istraživača - AER, fudbalske stručnjake, stručnjake za rodnu ravnopravnost, edukatore i roditelje, koji su velikodušno podelili svoja znanja i iskustva kako bi poboljšali efikasnost izveštaja.

Izvor finansiranja: Projekat WOMAD je sufinansiran u okviru Erasmus programa kao malo kooperativno partnerstvo u sportu. Zahvaljujemo se na finansijskoj podršci koju je pružio program Erasmus, koji je omogućio realizaciju ove inicijative u cilju rodne ravnopravnosti u sportu.

Uspeh ovog projekta ne bi bio moguć bez kolektivne posvećenosti svih uključenih strana. Hvala vam što ste bili sastavni deo realizacije Izveštaja o istraživanju o učešću devojaka i žena u sportu.

**Co-funded by
the European Union**

Finansira Evropska unija. Izneti stavovi i mišljenja su, međutim, samo autora(a) i ne odražavaju nužno stavove Evropske unije ili Evropske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Za njih se ne može smatrati odgovornim ni Evropska unija, ni organ koji je dao odobrenje EACEA.

